

Amateurkunstenonderzoek

BEVOLKINGSONDERZOEK Amateurkunsten

MART WILLEKENS
ELKE VAN HEVELE
MATHIJS DE BAERE
JESSY SIONGERS
JOHN LIEVENS

BR
EED
B
EELD

muziekmozaïek
Folk&jazz

KUNST
WERKT

KOOR &
STEM

VI.BE

Creatief
Schrijven[®]

DANS
PUNT

OPEN
DOEK

U
L
A
M

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	Methodologie.....	5
2.1	Steekproef.....	5
2.2	Respons.....	6
2.3	Weging.....	9
2.4	Vergelijking 2008-2019	11
3	Achtergrondkenmerken.....	12
4	Vergelijking amateurkunstbeoefening 2008-2019	16
4.1	Amateurkunstbeoefening per discipline	16
4.2	Welke creatieve activiteiten worden gecombineerd?	17
4.3	Amateurkunstbeoefening in detail	17
4.4	Populairste creatieve activiteiten	25
4.5	Genres muziekbeoefening.....	27
4.6	Intensiteit van amateurkunstbeoefening	29
4.7	Vergelijking amateurkunstbeoefening voor verschillende bevolkingsgroepen.....	30
4.7.1	Algemeen.....	30
4.7.2	Per discipline	32
5	Amateurkunstbeoefening in de levensloop.....	38
5.1	Participatie van de ouders.....	38
5.2	Participatie doorheen de levensloop	41
6	Motieven en drempels	47
6.1	Motieven	47
6.1.1	De verschillende motieven uitgelicht.....	47
6.1.2	Motieven per deeldiscipline	49
6.2	Drempels	50
6.2.1	De verschillende drempels uitgelicht	50
6.2.2	Verband tussen drempels en woonplaats.....	53
7	Noden en facilitering	54

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

7.1	Noden per discipline.....	55
7.2	Noden en woonplaats	58
8	Creatieve hoofdactiviteit.....	60
9	Amateurkunstbeoefening in georganiseerd verband.....	66
9.1	Deelname in georganiseerd verband.....	66
9.2	Deeltijds Kunstonderwijs (DKO)	68
9.2.1	Aandeel beoefenaars dat in DKO les volgt/volgde.....	68
9.2.2	Criteria en tevredenheid DKO	69
10	Culturele voorkeuren: muziekgenres.....	74
11	Vrije tijd en receptieve cultuur.....	77
12	Visie op (amateur)kunsten(beleid)	83
13	Digitale participatie	86
13.1	Schermtijd.....	86
13.2	Digitale participatie	88
14	Multivariate analyses	93
14.1	Amateurkunstbeoefening.....	93
14.2	Actieve en receptieve participatie per discipline	95
14.3	Online participatie (receptief)	101
14.4	Digitale hulpmiddelen voor amateurkunstbeoefening	103
14.5	Motieven.....	105
14.6	Drempels.....	107
15	Besluit.....	111
16	Bibliografie	117

1 Inleiding

In 2008 werd de amateurkunstensector een eerste maal uitvoerig in kaart gebracht op basis van enerzijds een uitgebreide bevolkingsenquête toegespitst op de amateurkunsten en anderzijds een webenquête afgenomen bij de leden/geregistreerde geïnteresseerden van de amateurkunstensector (zie hoofdrapport en deelrapporten ledenbevragingen "Amateurkunsten in beeld gebracht", Vanherwegen, Siongers, Smits, Vangoidsenhoven, Lievens & Elchardus, 2009). Op basis daarvan werd een gedetailleerd beeld geschetst van een sector die tot dan toe nauwelijks onderzocht was. De studie leverde destijds een aantal verbluffende cijfers. Een van de meest opvallende betrof het gegeven dat maar liefst 37% van de Vlamingen tussen 14 en 75 jaar minstens één creatieve hobby beoefende en dat naar schatting 27% van de Vlamingen zelfs als frequent beoefenaar kon beschouwd worden. Het onderzoek toonde dan ook aan dat amateurkunstbeoefening geen randfenomeen is maar een belangrijke component in de vrijetijdsbesteding in Vlaanderen.

Daarnaast bracht dit onderzoek ook zeer duidelijk de sociale kloof inzake amateurkunstbeoefening aan het licht. Hoewel slechts 29% nooit een creatieve hobby had beoefend, bleek uit het onderzoek dat bepaalde groepen in onze samenleving veel minder de weg naar actieve kunstbeoefening vinden. Vooral opleiding bleek daarin bepalend. Terwijl 39% van de hoger opgeleiden frequent een creatieve hobby beoefende in 2008 was dat bij de personen met ten hoogste een diploma secundair onderwijs slechts 19% en daalde het cijfer frequente amateurkunstenaars nog verder naar 14% bij de personen met ten hoogste een diploma lager secundair onderwijs.

Het onderzoek "Amateurkunsten in beeld gebracht" opende in Vlaanderen dan ook de deur naar een ruimere aandacht voor amateurkunstbeoefening in wetenschappelijk onderzoek over vrijetijdsbesteding en cultuurparticipatie. Het leidde ertoe dat ook na 2008 de vinger aan de pols werd gehouden en amateurkunstbeoefening een centrale plaats kreeg in andere studies omtrent vrijetijdsbesteding en cultuurparticipatie.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Het huidige onderzoek is een vervolgonderzoek op het amateurkunstenonderzoek uit 2008. Met het onderzoek “Amateurkunsten in beeld gebracht” werd in 2008 de lacune aan systematisch verzamelde en gedetailleerde informatie over amateurkunstbeoefening weggewerkt. Het voorbije decennium is er zowel op maatschappelijk vlak als op het vlak van vrijetijdsbesteding en amateurkunsten in het bijzonder heel wat veranderd. Het huidige onderzoek beoogt daarom naast een actualisatie van het profiel van de amateurkunstenaars anno 2019-2020 ook het in kaart brengen van evoluties op vlak van amateurkunstbeoefening. Het hoofddoel van dit nieuwe onderzoek bestaat er bijgevolg in na te gaan welke evoluties zich nu een dikke tien jaar later hebben voorgedaan in de amateurkunstensector en bij haar beoefenaars, alsook te onderzoeken hoe sociale ongelijkheden inzake amateurkunstbeoefening geëvolueerd zijn. Het onderzoek beoogt daarbij – net zoals in 2008 – een brede invulling van de amateurkunstbeoefening, met oog voor de specificiteit van de verschillende (sub)sectoren. Daarnaast wensen we in dit onderzoek bijzondere aandacht te besteden aan een aantal actuele uitdagingen voor de amateurkunstensector, zoals bv. de opmars van digitale mogelijkheden, de rol van diverse vormen van cultuureducatie en deze van het deeltijds kunstonderwijs in het bijzonder.

In dit rapport geven we de belangrijkste resultaten van het bevolkingsonderzoek weer. Alvorens over te gaan tot de onderzoeksresultaten beschrijven we de gevolgde methodologie en lichten we in het daaropvolgende hoofdstuk de gebruikte achtergrondvariabelen toe.

2 Methodologie

2.1 Steekproef

De beoogde populatie waarover dit onderzoek uitspraken wil doen is de Vlaamse bevolking ouder dan 14 jaar. Met dit doel werd een aselechte steekproef van 5.000 personen, ouder dan 14 jaar en wonend in het Vlaams gewest, uit het Rijksregister getrokken. De willekeurig geselecteerde personen werden per brief uitgenodigd tot deelname aan het onderzoek.

2.2 Respons

Bij het opstellen van de vragenlijst werd het maximaliseren van de respons als prioriteit vooropgesteld. Dit principe stond ook centraal bij de opvolging van het veldwerk. Pas als een voldoende hoog percentage van de willekeurig getrokken respondenten effectief de vragenlijst zou invullen en terugsturen, zouden betrouwbare en valide conclusies uit het onderzoek kunnen getrokken worden.

In totaal werden 5.000 vragenlijsten verzonden naar de adressen uit de steekproef. Het veldwerk omvatte drie golven:

- Golf 1: versturen van de introductiebrief met verwijzing naar de mogelijkheid om de vragenlijst online in te vullen
- Golf 2: versturen van de papieren vragenlijst
- Golf 3: herinnering, waarbij nogmaals de papieren vragenlijst werd meegestuurd

De eerste golf vond plaats midden oktober 2019. Er werd een aankondigingsbrief verstuurd waarbij de respondenten geïnformeerd werden dat zij een papieren vragenlijst zouden ontvangen. De respondenten konden op dat moment ook beslissen om zich via een online module uit te schrijven voor het onderzoek of om de vragenlijst reeds online in te vullen zodat er geen papieren versie meer zou verstuurd moeten worden. Ook de mogelijkheid om zich uit te schrijven werd geïmplementeerd conform de GDPR-richtlijnen.

Bij de tweede golf ontvingen alle respondenten die zich niet uitgeschreven hadden of de online vragenlijst nog niet volledig ingevuld hadden de vragenlijst op papier. De vragenlijst bestond uit vierentwintig pagina's en kon anoniem en gratis in een voorgefrankeerde en voorgeadresseerde envelop teruggestuurd worden naar de onderzoekers van de UGent. In de begeleidende brief werd opnieuw de link naar de online versie van de vragenlijst opgenomen, zodat zij die dat wensten ook nog steeds de vragenlijst online konden invullen en niet-geïnteresseerden zich konden uitschrijven. De uitnodigingen voor deze tweede golf werden begin november 2019 verstuurd.

Half december vond de derde golf plaats en werd aan alle personen waarvan nog geen reactie werd ontvangen nogmaals de papieren vragenlijst opgestuurd, met ook hier weer de verwijzing naar de online vragenlijst.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Eind januari werd de dataverzameling definitief afgesloten: de online vragenlijst werd afgesloten en de papieren vragenlijsten werden verwerkt.

In Tabel 1 worden het verloop en de respons van de survey voorgesteld. Na de eerste mailing hadden reeds 608 respondenten de vragenlijst online ingevuld. Dit stemt overeen met een bruto-responsgraad van 12,2 %. De tweede mailing leverde 811 enquêtes op, waarvan de meerderheid op papier (N = 726). De online ingevulde enquêtes leverden zo een extra respons van 1,7 % op, de op papier ingevulde enquêtes een extra respons van 14,5 %. De derde mailing resulteerde in 427 extra antwoorden, goed voor 0,8 % bijkomende respons via de online module en 7,7 % via de papieren enquête.

Tabel 1: Respons bevolkingsonderzoek amateurkunsten 2019

	Aantal uitnodigingen verstuurd	Aantal ingevulde enquêtes - online	Ingevulde enquêtes - papier (n)	Cumulatief N
Golf 1	5000	608	-	608
Golf 2	4409	85	726	1419
Golf 3	3467	41	386	1846
Totaal		734	1112	1846

Bij het afsluiten van het veldwerk in januari 2020 beschikten we in totaal over 1846 ingevulde vragenlijsten, wat overeenkomt met een bruto-respons van 36,9 %. Rekening houdend met mensen die verhuisd zijn, anderstaligen, mensen die fysiek of mentaal niet in staat zijn de vragenlijst in te vullen en mensen met een verblijfadres in het buitenland (N = 66 + 15 = 81), komen we op een netto-respons van 37,5 % (zie Tabel 2). Dit percentage is een lichte onderschatting van de feitelijke respons omdat we voor het bepalen van het aantal mensen dat niet in staat is de vragenlijst in te vullen enkel rekening kunnen houden met de personen die dit ook effectief aan de onderzoekers meldden.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 2: Responsanalyse bevolkingsonderzoek (kolompercentages)

	N	Percentage (bruto)	Percentage (netto)
Enquête ingevuld	1846	36,9 %	37,5 %
Persoon kan vragenlijst niet invullen (ziekte, handicap, overleden, langdurig afwezig,...)	66	1,3 %	-
Taalbarrière	15	0,3 %	-
Weigering (geen interesse, geen tijd, te oud,...)	693	13,9 %	14,1 %
Geen reactie	3114	62,3 %	63,3 %
Totaal	5000	100 %	100 % (N = 4919)

De netto respons ligt in 2019 lager (37 %) dan in het eerste onderzoek in 2008 (45 %). Drie factoren kunnen een verklaring bieden voor de lagere respons. Een eerste belangrijk verschil met 2008 is dat in 2019 geen leeftijdsbeperking van maximaal 75 jaar werd opgelegd. In de steekproef van 2019 bevonden zich 379 personen van 80 jaar of ouder (7,6 % van de steekproef). Bij de weigeringen viel op dat de hoge leeftijd vaak als reden aangehaald werd.

Een tweede belangrijk verschil is dat omwille van de GDPR-regelgeving de contactpogingen via het Rijksregister moesten verlopen. Hierdoor werd het aantal contactnames beperkt tot maximaal drie. In Tabel 3 is te zien hoe de respons na drie golven in 2019 ongeveer even hoog ligt als de respons na drie golven in 2008. Een extra golf had dus mogelijk wel tot een even hoge respons geleid als in 2008.

Een derde, complementaire reden is dat in alle onderzoek dat gebruik maakt van steekproeven uit de bevolking een dalende trend in respons wordt vastgesteld. Mensen blijken vandaag in iets mindere mate bereid aan onderzoek deel te nemen dan een decennium geleden. Desalniettemin laat de hier behaalde respons toe om uitspraken te doen over de bevolking waaruit de steekproef getrokken is.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Tabel 3: Responsanalyse bevolkingsonderzoek amateurkunsten (kolompercentages)

Golf	Contactname 2008	Respons cumulatief 2008	Contactname 2019	Respons cumulatief 2019
Golf 1	Papieren vragenlijst	14%	Uitnodigingsbrief + online enquête	12 %
Golf 2	Herinneringskaartje	22%	Papieren vragenlijst	28 %
Golf 3	Papieren vragenlijst	39%	Papieren vragenlijst	37 %
Golf 4	Herinneringskaartje	45%		

2.3 Weging

Zowel in postenquêtes, face-to-face-onderzoek als in web-enquêtes zorgt een selectieve non-respons voor een vertekening van de steekproef. Voor postenquêtes en face-to-face-onderzoek is het doorgaans zo dat sociaal-economisch zwakkere groepen in mindere mate bereid zijn aan onderzoek deel te nemen.

Hierdoor is de gerealiseerde steekproef geen perfecte afspiegeling van de populatie. In het geval gebruik wordt gemaakt van een willekeurige steekproef én indien een voldoende hoge netto respons gehaald wordt (zoals hier het geval is) kunnen beperkte afwijkingen ten opzichte van de populatie gecompenseerd worden via weging.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 4: Weegcoëfficiënten 2008-2019

2008				
	15-29 jaar	30-44 jaar	45-59 jaar	60+
Maximaal lager secundair				
Mannen	1,066279	1,673157	0,835536	1,250005
Vrouwen	0,989042	1,350471	0,904335	1,605825
Hoger secundair				
Mannen	1,294352	1,211212	0,988949	1,003230
Vrouwen	1,014280	1,195570	0,741148	1,148848
Hoger onderwijs				
Mannen	1,197245	0,816335	0,792015	0,651734
Vrouwen	0,766464	0,682252	0,566191	0,593665
2019				
	15-29 jaar	30-44 jaar	45-59 jaar	60+
Maximaal lager secundair				
Mannen	1,46639682	3,00000000	2,40154045	1,58087138
Vrouwen	1,06994123	2,32409309	2,73764925	1,50013728
Hoger Secundair				
Mannen	1,33959668	1,94098746	1,10819998	0,47579132
Vrouwen	1,29277466	1,71452158	0,94462053	0,50882915
Hoger Onderwijs				
Mannen	0,95443177	0,79161742	0,72469486	0,35619066
Vrouwen	0,66625523	0,7192824	0,47202732	0,33333333

De weegcoëfficiënten werden net als in 2008 berekend op basis van de leeftjidsverdeling, het geslacht en het onderwijsniveau van de Vlaamse bevolking. Tabel 4 geeft de weegcoëfficiënten weer voor 2008 en 2019. Hier valt op dat deze relatief gelijkaardig zijn voor leeftijd en geslacht, maar voor opleidingsniveau wijken de weegcoëfficiënten sterker af van 1 (wat geen weging impliceert). Dit geeft aan dat de vertekening naar opleidingsniveau door non-respons groter is in 2019, waarbij vooral lager opgeleiden moeilijk bereikt worden (vandaar de hoge coëfficiënten voor de lager opgeleiden). Weegcoëfficiënten hoger dan 3 of lager dan 0,33 werden teruggebracht naar deze maximum- en minimumwaarde. Door de hier gebruikte weging is de dataset representatief voor de Vlaamse bevolking ouder dan 14 jaar, voor geslacht, leeftijd en hoogst behaalde diploma.

2.4 Vergelijking 2008-2019

Waar mogelijk worden de cijfers van 2008 en 2019 vergeleken. Om een correcte vergelijking te maken, is het noodzakelijk om de samenstelling van beide steekproeven goed op elkaar af te stemmen. Zo werden in 2008 ook personen uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevroegd, wat niet het geval was in 2019. Deze Brusselse respondenten worden niet meegenomen in de vergelijkende analyses.

In 2008 was er een leeftijdslimiet van 75 jaar op de steekproef en in 2019 was er geen limiet. De 75-plussers die in 2019 werden bevroegd worden niet opgenomen in de vergelijkende analyses.

Na weging en selectie komt het totaal aantal respondenten op 1581 in 2019 en 2058 in 2008. Deze selectie kan ervoor zorgen dat de cijfers voor 2008 soms licht afwijken van het rapport '*Amateurkunsten in beeld gebracht*' (2008).

3 Achtergrondkenmerken

Om na te gaan of de evoluties in participatie verschillen voor specifieke doelgroepen worden een aantal kenmerken in rekening gebracht die in voorgaande studies samenhang vertoonden met amateurkunstenparticipatie.

Onderzoek heeft zo reeds meermaals aangetoond dat vrouwen vaker dan mannen deelnemen aan culturele activiteiten (zie bv. Bihagen & Katz-Gerro, 2000; Christin, 2012; Lagaert & Roose, 2018; Siongers & Lievens, 2014). Uit het amateurkunstenonderzoek uit 2008 alsook uit Nederlands onderzoek blijkt bovendien dat dit geslachtsverschil nog groter is voor wat amateurkunstbeoefening betreft (Neele, Zernits & Ijdens, 2017; van den Broeck, de Haan & Huysmans, 2009; Vanherwegen, Siongers, Smits et al., 2009).

Daarnaast is cultuurparticipatie sterk leeftijdsgebonden. Voorgaand onderzoek geeft wel aan dat amateurkunstbeoefening enigszins anders gerelateerd is aan leeftijd dan de meer receptieve cultuurbeoefening. Anders dan bij receptieve cultuurparticipatie waarbij voor een aantal meer gecanoniseerde vormen van cultuur (bv. theater, klassieke muziek, musea) wordt vastgesteld dat de jongste leeftijdsgroepen minder participeren (Vlegels & Lievens, 2011; Willekens & Lievens, 2015), geldt voor amateurkunstenbeoefening dat jongeren het sterkst participeren en dat de deelname afneemt met de leeftijd en dit voor alle disciplines (Vanherwegen et al., 2009; Neele et al., 2017). Daarnaast werd op basis van een trendanalyse op participatiesurveygegevens vastgesteld dat inzake amateurkunstbeoefening het vooral gaat om leeftijdsverschillen eerder dan om generatieverschillen (Vanherwegen, Siongers & Lievens, 2016).

Hoogst behaalde diploma, werksituatie en financiële situatie vormen indicatoren om cultureel en economisch kapitaal in kaart te brengen. In navolging van Bourdieus werk *La Distinction* (1984) onderzochten tal van onderzoekers de link tussen cultuurparticipatie enerzijds en cultureel en economisch kapitaal anderzijds. Economisch kapitaal wordt daarbij vaak gemeten op basis van de financiële situatie van personen, cultureel kapitaal op basis van het opleidingsniveau. Van deze indicatoren blijkt opleiding of cultureel kapitaal vaak het sterkst door te wegen in de cultuurparticipatie (zie meerdere bijdragen in Lievens, Siongers & Waege, 2015). Ook in het amateurkunstenonderzoek van 2008 stelden we een duidelijke sociale kloof

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

vast die vooral kon toegeschreven worden aan opleidingsverschillen: hoger opgeleiden beoefenen veel frequenter een creatieve hobby (Vanherwegen et al., 2009). We zullen in de analyses een onderscheid maken tussen personen die het secundair onderwijs niet voltooid hebben, personen met een diploma secundair onderwijs en personen met een diploma hoger onderwijs. Toch blijft het belangrijk ook indicatoren van economisch kapitaal te beschouwen. In deze studie doen we dat op basis van een subjectieve indicator: de mate waarin men vindt dat men kan rondkomen met de financiële middelen waarover men beschikt. Daarnaast maken we in de analyses gebruik van een indicator die polst naar beroepssituatie. Deze kan niet alleen gerelateerd worden aan economisch kapitaal maar geeft tevens een indicatie van de levensfase waarin men zich bevindt (categorieën zijn: student, werkend, inactief, gepensioneerd).

Een andere vaak terugkerende factor in internationaal onderzoek naar cultuurparticipatie is de verstedelijkingsgraad van de woonplaats. Inwoners van grootsteden hebben enerzijds een grotere deelnamekans aan cultuur wegens het grotere cultuuraanbod in steden (De Haan & Knulst, 2000; Nagel, 2004). Anderzijds is het mogelijk dat individuen die voor de grootstad kiezen, aangetrokken worden door het ruime culturele leven of de grootstedelijke culturele context (Pellerin & Stearns, 2001; Vlegels & Lievens, 2011). Het vorige amateurkunstonderzoek wees evenwel uit dat mensen uit landelijke woonomgevingen even vaak een creatieve hobby beoefenen als mensen uit een stedelijke woonomgeving (Vanherwegen et al., 2009). In de huidige studie zullen we, anders dan in 2008, de verstedelijkingsgraad meten op basis van objectieve indicatoren. Op basis van de postcode maken we een onderscheid tussen grootsteden, centrumsteden en niet of minder verstedelijkte gebieden. Daarnaast kijken we in de analyses ook naar verschillen tussen provincies.

Verder relateren we amateurkunstbeoefening aan de gezinssituatie en meer in het bijzonder aan het hebben van inwonende kinderen. Het hebben van kinderen wordt beschouwd als een drempel voor de eigen cultuurbeoefening: zeker bij jonge kinderen wordt gesteld dat de zorg voor jonge kinderen cultuurparticipatie in de weg kan staan. Anderzijds geeft ook heel wat onderzoek aan dat kinderen hun ouders ook kunnen aanzetten tot (actieve) cultuurparticipatie (Siongers, Beunen, Van Steen et al., 2015). Daarom maken we een onderscheid tussen personen die geen inwonende minderjarige kinderen hebben, personen waarvan het jongste kind tussen 11 en 18 jaar is en personen waarvan het jongste kind jonger dan 11 jaar is.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

De onderzoeksliteratuur rond cultuurparticipatie geeft aan dat zowel cultureel als economisch kapitaal belangrijke verklaringen vormen voor de deelname aan amateurkunsten. Daarnaast zijn verschillende vormen van vrijetijdsbeoefening sterk verbonden met sociaal kapitaal, maar de causale band is hier minder eenduidig. Personen met een groter sociaal netwerk zullen sneller hun weg vinden naar een breder vrijetijdsaanbod (zeker in georganiseerd verband), maar deelname aan vrijetijdsactiviteiten kan ook tot een groter sociaal netwerk leiden. Hoewel we geen assumpties mogen maken over de causale richting is het toch interessant om de samenhang te bekijken. Van Ingen & Van Eijck (2009) tonen aan dat het vooral creatieve/productieve vrijetijdsactiviteiten (zoals amateurkunsten) zijn die gerelateerd zijn aan een groter sociaal netwerk en het sociale kapitaal dat hieruit voorkomt. Voor receptieve/passieve activiteiten is dat veel minder het geval. In de analyse die we hier presenteren beperken we ons tot het rapporteren van de bivariate samenhang tussen de grootte van het sociaal netwerk en amateurkunstbeoefening, en de evoluties hierin tussen 2008 en 2019.

In Tabel 5 geven we de frequentieverdelingen voor deze achtergrondgegevens weer. Door de weging weerspiegelen de percentages in Tabel 5 vooral de verdeling naar leeftijd, geslacht en opleidingsniveau in de bevolking. Het valt wel op dat we beduidend minder respondenten hebben kunnen bereiken die moeilijk kunnen rondkomen met het beschikbare gezinsinkomen, zelfs na weging voor opleidingsniveau. Dit wijst ook weer op een lagere respons bij kwetsbare groepen en ook na weging naar opleidingsniveau blijft deze vertekening wat sterker aanwezig in de data van 2019. Het is belangrijk dit in het achterhoofd te houden bij de interpretatie van de resultaten.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 5: Achtergrondkenmerken (2008-2019)

		2008	2019	
Geslacht	Man	48,9 %	49,2 %	
	Vrouw	51,1 %	50,8 %	
Leeftijd	Jonger dan 18	6,2 %	8,2 %	**
	18-34	23,2 %	24,1 %	
	35-54	35,7 %	33,8 %	
	55-64	17,8 %	21,0 %	**
	65 of ouder	17,1 %	12,8 %	***
Diploma	Lager/lager secundair	36,9 %	25,8 %	***
	Hoger secundair	28,1 %	31,5 %	**
	Hoger onderwijs	22,5 %	27,9 %	***
	Student	12,5 %	14,9 %	**
Financiële situatie	Moeilijk rondkomen	33,3 %	15,6 %	***
	Tussen beide	26,6 %	25,8 %	
	Makkelijk rondkomen	40,1 %	58,6 %	***
Werksituatie	Student	15,7 %	17,6 %	
	Werkend	66,6 %	68,3 %	
	Inactief	17,6 %	14,1 %	***
	Gepensioneerd	29,8 %	22,3 %	***
Woonplaats	Grootstad	9,3 %	11,0 %	*
	Centrumstad	11,7 %	13,2 %	
	Niet of minder verstedelijkt gebied	79,0 %	75,8 %	**
Provincie	Antwerpen	26,5 %	29,1 %	
	Vlaams Brabant	15,0 %	12,2 %	**
	West-Vlaanderen	21,5 %	20,3 %	
	Oost-Vlaanderen	22,0 %	24,8 %	**
	Limburg	14,9 %	13,6 %	
Sociaal netwerk	Alleen of met 1 persoon	12,5 %	10,3 %	**
	2 tot 5 personen	30,7 %	28,3 %	
	6 tot 10 personen	24,0 %	22,3 %	
	Meer dan 10 personen	32,9 %	39,1 %	***
Kinderen	Inwonende kinderen jonger dan 11 jaar	18,0 %	15,3 %	**
	Inwonende kinderen tussen 11 en 18 jaar	10,7 %	13,7 %	***
	Geen inwonende kinderen jonger dan 18 jaar	71,3 %	71,0 %	
Nationaliteit	Belg	98,8 %	91,4 %	***
	Europees (niet-Belg)	0,4 %	4,8 %	***
	Niet-Europees	0,8 %	3,9 %	***

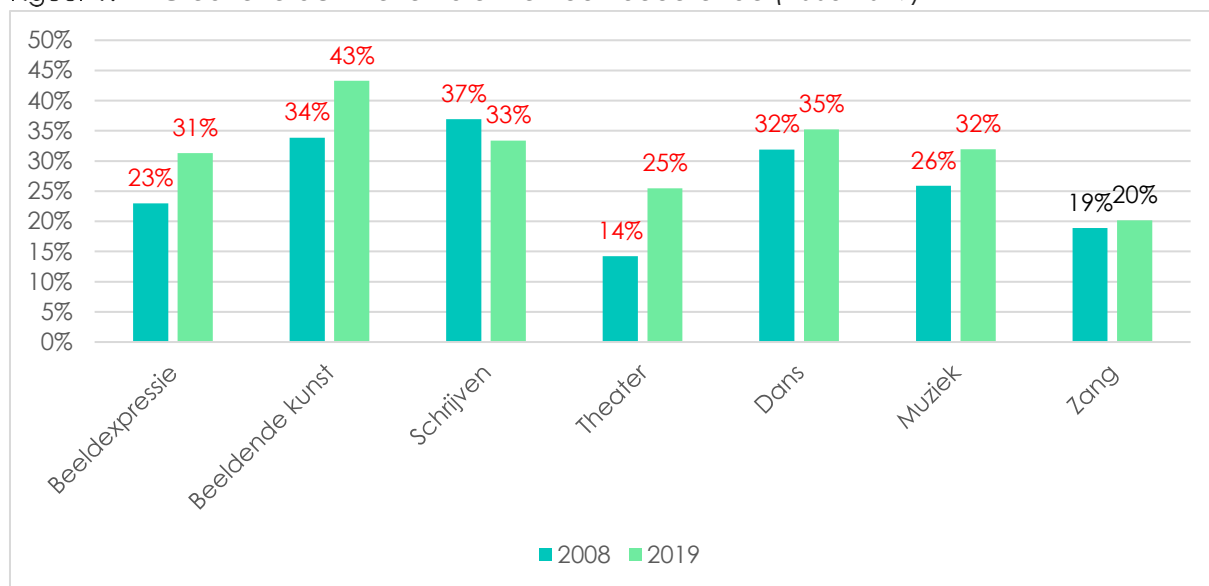
*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

4 Vergelijking amateurkunstbeoefening 2008-2019

4.1 Amateurkunstbeoefening per discipline

Bij het vergelijken van de creatieve disciplines die men ooit beoefend heeft, zien we voor bijna alle disciplines een statistisch significante stijging of daling in vergelijking met 2008. Beeldexpressie, beeldende kunst, theater, dans en muziek wonnen allemaal aan populariteit. Enkel voor schrijven zien we een statistisch significante daling van 37 % naar 33 %. Het percentage respondenten dat in 2008 aangaf te hebben gezongen, bleef in 2019 nagenoeg gelijk en dus zien we daar geen statistisch significante stijging of daling.

Figuur 1: Creatieve activiteiten die men ooit beoefende (2008-2019)

$p < 0,05$

4.2 Welke creatieve activiteiten worden gecombineerd?

Aan de hand van een correlatietabel werd nagegaan in welke mate respondenten verschillende creatieve disciplines combineerden. In Tabel 6 staan de correlatiecoëfficiënten voor de activiteiten die de voorbije zes maanden gecombineerd werden. Hoe hoger het cijfer, hoe vaker de twee activiteiten gecombineerd werden. De hoogste correlatiecoëfficiënten werden bovendien in donkergroen gemarkeerd, de laagste in lichtgroen of wit. Duidelijk is dat muziek en zang een vaak voorkomende combinatie vormen. Vooral beeldende kunst wordt vaak gecombineerd met andere activiteiten, en dan vooral met dans en schrijven. Theater wordt het minst vaak gecombineerd met andere activiteiten.

Tabel 6: *Activiteiten die de respondenten de voorbije zes maanden combineerden*

	Beeld- expressie	Beeldende kunst	Theater	Dans	Muziek	Zang	Schrijven
Beeld- expressie		0,198	0,066	0,081	0,184	0,067	0,182
Beeldende kunst	0,198		0,111	0,209	0,188	0,167	0,24
Theater	0,066	0,111		0,146	0,082	0,114	0,097
Dans	0,081	0,209	0,146		0,143	0,174	0,186
Muziek	0,184	0,188	0,082	0,143		0,291	0,202
Zang	0,067	0,167	0,114	0,174	0,291		0,165
Schrijven	0,182	0,24	0,097	0,186	0,202	0,165	

4.3 Amateurkunstbeoefening in detail

Zowel in 2008 als in 2019 werd per discipline een zeer uitgebreide lijst van activiteiten voorgelegd om een gedetailleerd beeld te krijgen van de amateurkunstbeoefening van Vlamingen. Aangezien het aanbod aan activiteiten per discipline sterk geëvolueerd is de voorbije tien jaar, werd deze lijst in samenspraak met de amateurkunstenorganisaties aangepast om de nieuwe vragenlijst meer 'up to date' te maken. Hierdoor zijn de cijfers niet meer volledig vergelijkbaar tussen 2008 en 2019. In Tabel 6 tot 12 worden de items die hetzelfde gebleven zijn in het zwart aangegeven. De items in het rood zijn anders bevraagd in 2019 dan in 2008. Wanneer er geen equivalent is voor een

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

item uit 2008 of 2019 staat het item op zichzelf en wordt er geen vergelijking gemaakt. Wanneer er wel een equivalent is, maar de inhoud niet volledig vergelijkbaar is, wordt er wel een vergelijking gemaakt, maar de rode kleur geeft aan dat deze niet helemaal opgaat. Veranderingen in de cijfers kunnen dan deels toe te schrijven zijn aan veranderingen in de vraagstelling.

De percentages geven het aandeel respondenten aan dat de activiteit heeft beoefend in de zes maanden voorafgaand aan de bevraging. Bovenaan worden de geaggregeerde cijfers per discipline weergegeven voor 2008 en 2019 (minstens één van de activiteiten gedaan in de voorbije zes maanden). Ook hier is voorzichtigheid geboden bij vergelijkingen aangezien het niet noodzakelijkerwijs over dezelfde activiteiten gaat. Statistisch significante verschillen worden aangeduid met sterretjes. Dergelijke verschillen kunnen met een grote mate van betrouwbaarheid doorgetrokken worden naar de volledige bevolking. Niet statistisch-significante verschillen kunnen toevallige afwijkingen zijn.

In 2008 had 36,7 % van de respondenten minstens één creatieve activiteit uit de lijst gedaan in de voorgaande zes maanden. In 2019 is dit 43,8 %. Dit gaat om een statistisch significante stijging, wat aangeeft dat het aandeel personen dat een creatieve hobby beoefent met zeven procentpunten toegenomen is in de loop van de voorbije elf jaar.

Participatie aan beeldexpressie en beeldende kunsten is respectievelijk gestegen van 13 % naar 16 % en van 15 % naar 20 %. Bij **beeldexpressie** zijn vooral fotografie en film/video meer populair geworden. Multimediadesign daarentegen is gelijk gebleven.

Tabel 7: Amateurkunstbeoefening voorbije zes maanden – Beeldexpressie (2008-2019)

2008	2019	2008	2019	sign
Fotografie (geen vakantie- of familiefoto's)	Beeldexpressie - Fotografie - Geen vakantie- en familiefoto's	7,5 %	10,7 %	***
Film/Video (geen vakantie- of familie filmpjes)	Beeldexpressie - Film of Video - Geen vakantie- en familievideo's	3,6 %	5,4 %	***
Multimedia (bv. vj-en, game-ontwerp, webdesign)	Beeldexpressie - Multimedia - vj- en, gameontwerp, webdesign, grafische vormgeving...	4,7 %	5,1 %	
	Andere binnen beeldexpressie		1,1 %	
Totaal Beeldexpressie		12,7 %	16,3 %	***

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Binnen de **beeldende kunsten** zijn er vooral meer mensen aan het tekenen en schilderen geslagen in 2019. Ook voor textiele kunsten en kalligrafie zien we een lichte stijging. Glaskunst wordt dan weer wat minder beoefend in 2019. Creatief werken met bloemen en planten werd niet meer bevestigd in 2019. Dit item werd ook niet meegenomen in de vergelijking op geaggregeerd niveau, vanwege de grote impact op het totaalcijfer.

Tabel 8: Amateurlkunstbeoefening voorbije zes maanden - Beeldende kunst (2008-2019)

2008	2019	2008	2019	sign
Schilderen	Schilderen	2,8 %	6,8 %	***
Tekenen	Tekenen	5,6 %	12,7 %	***
Grafiek	Grafiek	1,4 %	1,5 %	
	Beeldhouwen		0,9 %	
Textiele kunsten (weven, borduren, enz.)	Textiele kunsten (weven, borduren,...)	3,5 %	5,4 %	***
Keramik	Keramik	0,6 %	1,3 %	**
Mixed media	Mixed media	0,9 %	1,2 %	
Glaskunst	Glaskunst	2,0 %	0,2 %	***
Edelsmeedkunst	Edelsmeedkunst	0,2 %	0,3 %	
Papierbewerking	Papierbewerking	1,3 %	1,5 %	
Kalligrafie	Kalligrafie	0,6 %	1,9 %	***
Creatief met bloemen en planten werken (bloemschikken, enz.)¹		6,5 %		
	Installatiekunst		0,5 %	
	Andere binnen beeldende kunst		0,8 %	
Totaal Beeldende kunst		15,5 %	20,5 %	***

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

Theater kent ook een relatief grote stijging in het aandeel beoefenaars (van 2,3 % naar 6,8 %). Zo zijn er meer mensen die hebben meegewerkt aan theatervoorstellingen, musicals of muziektheater en cabaret of comedy voorstellingen. Daarnaast werden er een aantal nieuwe items voorgelegd die de stijging mee kunnen verklaren, namelijk circus (0,6 %), improvisatietheater (0,6 %), figuren-/objecttheater (0,3 %) en performance (1 %).

¹ Omdat 'creatief werken met bloemen en planten' beleidsmatig niet tot de amateurkunstensector wordt gerekend, werd in 2008 in overleg met de opdrachtgever besloten om dit niet op te nemen in de indeling 'beeldende kunsten'.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 9: Amateurkunstbeoefening voorbij zes maanden – Theater (2008-2019)

2008	2019	2008	2019	sign
Toneel of theater spelen / regisseren	Theaterstukken (monoloog of samenspel)	1,7 %	3,5 %	***
Muziektheater of musicals spelen	Muziektheater of musicals	0,3 %	2,3 %	***
Mime of bewegingstheater		0,2 %		
Poppenspel, objectentheater of circus		0,2 %		
Kindertheater spelen/regisseren	Kindertheater	0,2 %	0,6 %	*
Cabaret, stand-up, kleinkunst	Cabaret, stand-upcomedy	0,2 %	1,2 %	***
	Fysiek of bewegingstheater		0,5 %	
	Figuren- of objectentheater (poppenspel, ...)		0,3 %	
	Circus, straattheater of mime		0,6 %	
	Improvisatietheater		0,6 %	
	Performance		1,0 %	
	Andere binnen theater (omschrijf):		0,1 %	
Totaal Theater		2,3 %	6,8 %	***

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

Voor **dans** zien we stabiele participatiecijfers (8 %), met een lichte stijging in het beoefenen van klassiek ballet (van 0,3 % naar 0,7 %). Stijldans wordt dan weer minder beoefend (in de bevraging van 2019 waren er geen beoefenaars van stijldans). In 2019 werden verschillende types werelddans meer in detail bevraged en hieruit blijkt dat vooral koppeldans relatief populair is (2,6 %), gevolgd door internationale dansen (1,8 %).

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 10: Amateurkunstbeoefening voorbije zes maanden – Dans (2008-2019)

2008	2019	2008	2019	sign
Klassiek ballet	Klassiek ballet	0,3 %	0,7 %	*
Stijldans		1,2 %	0,0 %	/
Jazzdans of moderne dans	Jazzdans of moderne dans	1,3 %	1,5 %	
Hedendaagse dans	Hedendaagse dans	2,4 %	1,8 %	
Hiphop, streetdance, breakdance	Urban dance (hiphop, streetdance, breakdance,...)	1,5 %	1,3 %	
Werelddans (salsa, tango, merengue, enz.)		2,5 %		
Volksdans of historische dans	Volksdans en internationale folklore (Vlaamse volksdans, Balkandans, Griekse dans, Israëlische dans, ...)	1,4 %	1,5 %	
Majorette of twirl	Majorette of twirl	0,1 %	0,1 %	
	Koppeldans (stijl- en salondans, latin, salsa, swing, lindy hop, tango,...)		2,6 %	
	Internationale dansen (Afrikaanse dans, Bollywood, Oriëntaalse dans, Country- en Westerdans, Flamenco, Ierse dans,...)		1,8 %	
	Danstherapie		0,3 %	
	Andere binnen dans		0,7 %	
Totaal Dans		8,0 %	8,8 %	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

Ook het aandeel **muzikanten** is stabiel gebleven tussen 2008 en 2019 (11,4 %). De bevraging van de items is hier sterk aangepast, omdat ervoor gekozen is om in 2019 meer op het type activiteiten te focussen en de genres waarin men muziek maakt apart te bevragen. Het valt op dat er significant meer mensen aangeven dat ze een muziekinstrument bespelen in 2019. Hier is echter wat voorzichtigheid geboden, aangezien het mogelijk is dat een aantal respondenten dit niet hebben aangeduid in 2008 omdat ze het spelen binnen een specifiek genre passender vonden als antwoord.

Zang kent ook een stijging van 3,8 % naar 6,3 % in 2019. Vooral solozang, maar ook zingen in een band en rappen (evenals beatboxen) is significant gestegen.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 11: Amateurnkunstbeoefening voorbije zes maanden – Muziek (2008-2019)

2008	2019	2008	2019	sign
Instrument bespelen	Een instrument bespelen (ook elektronisch, sound board,...)	6,7 %	9,2 %	***
Pop- of rockmuziek spelen	-	3,0 %		
Klassieke muziek spelen	-	2,3 %		
Wereldmuziek of folk spelen	-	0,8 %		
Jazzmuziek spelen	-	1,3 %		
Muziek spelen in een fanfare, harmonie of brassband	Muziek spelen in een vereniging (fanfare, harmonie, orkest,...)	1,2 %	1,6 %	
Dj'en of elektronische muziek maken	-	2,0 %		
Muziekproductie (opnames maken en bewerken)	Muziekproductie (opnames maken en bewerken, remixen,...)	1,3 %	1,0 %	
Muziek componeren	Muziek componeren of arrangementen maken (zelf of samen met anderen)	1,3 %	1,5 %	
-	Muziek spelen in een band		2,0 %	
-	Muziek spelen in een vereniging (fanfare, harmonie, orkest,...)		1,6 %	
-	Dirigeren voor orkest/band/...		0,3 %	
-	Plaatjes draaien/DJ'en op een feestje of evenement		2,3 %	
Andere	Andere binnen muziek	0,4 %	0,4 %	
	Combinatie		1,9 %	
Totaal Muziek		10,1 %	11,4 %	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

Tabel 12: Amateurnkunstbeoefening voorbije zes maanden – Zang (2008-2019)

2008	2019	2008	2019	sign
Koorzang	Koorzang	1,9 %	1,8 %	
Vocaal ensemble	Vocaal ensemble	0,3 %	0,4 %	
Opera of operette		0,1 %		
Solozang	Solozang	1,1 %	2,9 %	***
Samenzang	Samenzang	2,0 %	1,6 %	
Zingen in een band	Zingen in een band	0,7 %	1,3 %	*
Muziektheater-zang		0,0 %		
Musical		0,2 %		
Folkzang		0,0 %		
Rap	Rappen of beatboxen	0,2 %	0,6 %	**
	Composities of arrangementen voor zang maken	0,0 %	0,1 %	
	Andere binnen zang	0,0 %	0,5 %	
Totaal Zang		3,8 %	6,3 %	***

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Aan de muzikanten en zangers die actief waren in de laatste zes maanden werd ook gevraagd in welk **genre** zij muziek maakten (Tabel 9). 38 % van de muzikanten of zangers maakt muziek in het pop- en rockgenre. 24 % maakt muziek in een fanfare, harmonie of brassband. 18 % speelt jazz of blues, en 16,6 % kiest voor Nederlandstalig populaire muziek. Klassieke muziek wordt het minst beoefend (3,4 %).

Tabel 13: Muziekgenre gespeeld de voorbije zes maanden (enkel voor muzikanten en zangers, N=208)

Genre	Percentage
Pop, rock	38,0 %
Fanfare, harmonie, brassband	24,4 %
Jazz, blues	18,0 %
Nederlandstalig populair -schlagers, ambientmuziek	16,6 %
Folk, country	13,1 %
Wereldmuziek	11,7 %
Kleinkunst, chansons	11,2 %
Dance, house, techno, drum-n-bass, electro	8,3 %
R&B, hiphop, rap	7,3 %
Klassieke muziek	3,4 %
Andere	15,6 %

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Schrijven kent een lichte daling ten opzichte van 2008 (van 15,4 % naar 12,6 %). Zo hebben er in 2019 statistisch significant minder mensen artikels of opiniestukken, (web)logs en reisverslagen geschreven. Romans of (kort)verhalen werden dan weer populairder.

Tabel 14: Amateurkunstbeoefening voorbije zes maanden – Schrijven (2008-2019)

2008	2019	2008	2019	sign
Romans of (kort)verhalen voor volwassenen schrijven	Romans of (kort)verhalen voor volwassenen schrijven	0,7 %	1,5 %	**
Romans of (kort)verhalen voor kinderen schrijven	Romans of (kort)verhalen voor kinderen schrijven	0,4 %	0,6 %	
Columns/cursiefjes schrijven	Columns/cursiefjes schrijven	0,9 %	0,9 %	
Artikels/opiniestukken schrijven	Artikels/opiniestukken schrijven	2,7 %	1,5 %	**
Essays schrijven	Essays schrijven	2,0 %	2,1 %	
Toneel/scenario schrijven	Toneel/scenario schrijven	0,4 %	0,6 %	
Poëzie, versjes of gedichten schrijven	Poëzie, versjes of gedichten schrijven	3,0 %	2,6 %	
Weblog schrijven	Een blog bijhouden	3,6 %	0,7 %	***
Dagboek/ korte gedachten schrijven	Dagboek / korte gedachten schrijven	5,8 %	5,6 %	
Liedteksten/songteksten schrijven	Liedteksten/songteksten schrijven	1,3 %	1,1 %	
Reisverslagen schrijven	Reisverslagen schrijven	3,3 %	1,8 %	***
	Poetry slam		0,1 %	
	Andere binnen schrijven		0,8 %	
Totaal Schrijven		15,4 %	12,6 %	**

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

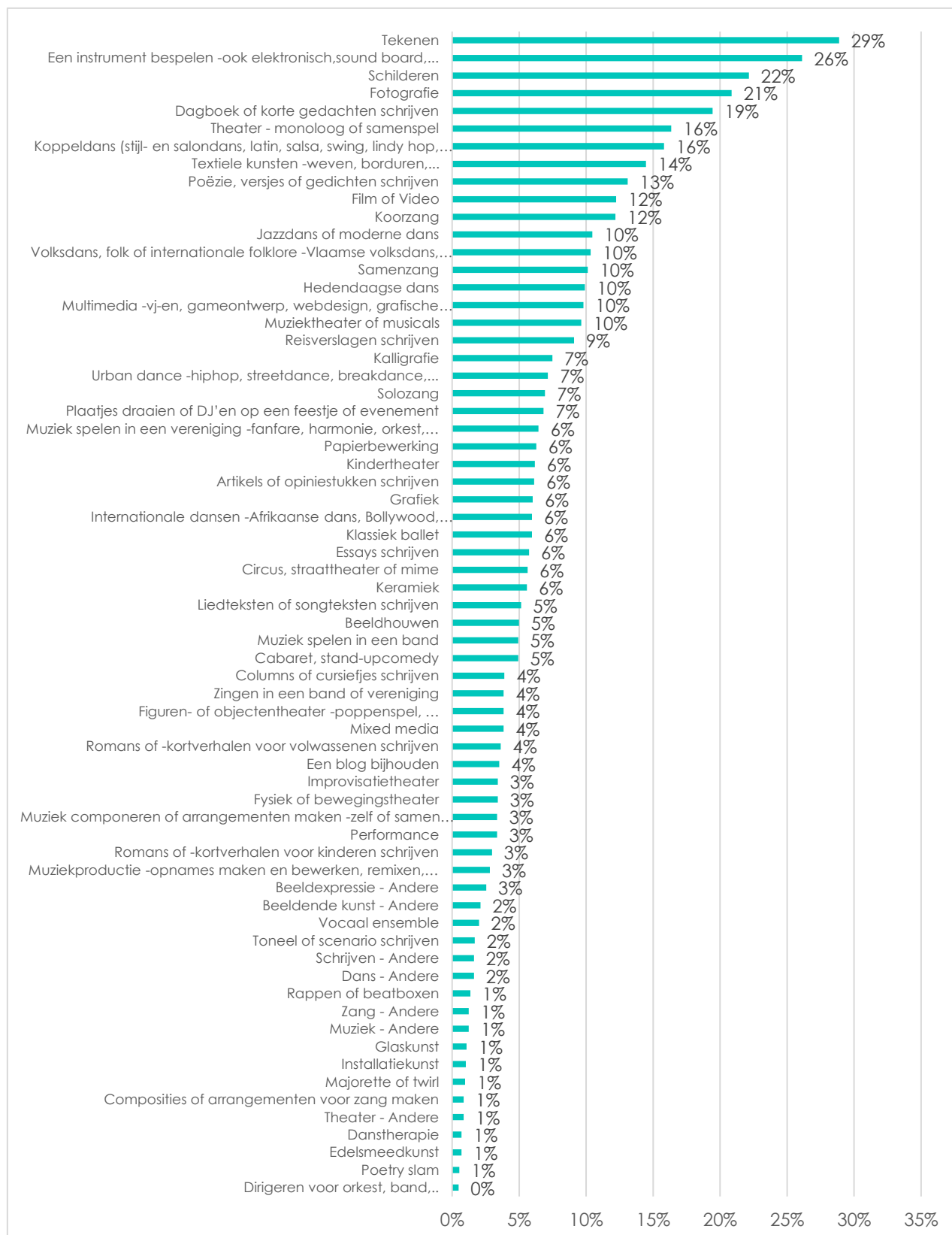
4.4 Populairste creatieve activiteiten

Uit de bevraging blijkt dat tekenen veruit de vaakst beoefende creatieve activiteit is: 29 % van de respondenten tekende ooit in zijn/haar leven. Andere creatieve activiteiten die door minstens één op vijf respondenten beoefend werden zijn fotografie, schilderen en een instrument bespelen. Eén op tien Vlamingen duidde muziektheater of musicals, multimedia, hedendaagse dans, samenzang, volksdans, jazzdans of moderne dans aan. Andere vaak vermelde creatieve hobby's zijn het schrijven van een dagboek of korte gedachten (19 %), koppeldans (16 %), theatermonologen of samenspel (16 %), textiele kunsten (14 %), poëzie, versjes of gedichten schrijven (13 %), en koorzang, film of video (12 %).

Naast de voorziene creatieve activiteiten konden de respondenten ook 'andere' aanduiden en hierbij in een open veld de creatieve activiteit invullen die ze beoefenden. De antwoorden die hier ingevuld werden, waren fotoboeken maken, foto's bewerken (beeldexpressie), juwelen maken, kleuren, knutselen, lederbewerking, houtbewerking, grime, collage, mozaïek, modelbouw, scrap booking, boekbinden, ontwerpen van meubels en lampen, stripverhalen (beeldende kunst), figuratie, re-enactment, scenario, revue (theater), aerobic, bbb, step, tai-bo, line dance, zumba, wii (dans), notenleer (muziek), en ten slotte schoolviering, zingen voor kinderen en familie, zingen als leerkracht (zang).

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 2: Populariteit van creatieve activiteiten: creatieve activiteiten 'ooit beoefend'

4.5 Genres muziekbeoefening

In Tabel 15 vergelijken we het sociaal-demografisch profiel van muzikanten in drie **muziekgenres**. Het gaat om muzikanten die in de laatste zes maanden in volgende genres muziek hebben gemaakt:

- 1/ Populaire genres: pop, rock, elektronische muziek, rap, hip-hop of R&B
- 2/ Instrumentale genres: klassieke muziek, brassband of fanfare
- 3/ Andere (traditionele) genres: jazz, blues, wereldmuziek, folk, country, kleinkunst, chansons, Nederlandstalig populair -schlagers, ambiancemuziek

Aangezien respondenten mogelijks in verschillende genres muziek maken (bijvoorbeeld instrumentaal en populair) zijn de percentages niet onafhankelijk van elkaar en kunnen we geen significantietoetsen berekenen. Toch zetten we een paar uitspringende percentages in het vet, waarbij we de andere meer traditionele genres als referentiecategorie nemen. De grootste verschillen zijn op te merken voor leeftijd en opleidingsniveau. Pop- en rockmuziek wordt meer gespeeld door personen jonger dan 34 jaar en traditionele genres worden meer gespeeld door personen ouder dan 55. De instrumentale genres (klassiek, fanfare en brassband) worden dan weer meer gespeeld door personen met een diploma hoger onderwijs.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 15: Vergelijking genres muziekbeoefening voor verschillende bevolkingsgroepen

		Andere (traditioneel) (N=83)	Instrumentaal (N=49)	Populair (N=90)
Geslacht	man	54,8%	42,3%	53,8%
	vrouw	45,2%	57,7%	46,2%
Leeftijd	Jonger dan 18	12,2%	8,0%	19,8%
	18-34	34,1%	44,0%	50,5%
	35-54	20,7%	20,0%	17,6%
	55-64	17,1%	14,0%	7,7%
	65 of ouder	15,9%	14,0%	4,4%
Diploma	Lager/lager secundair	27,4%	11,5%	10,9%
	Hoger secundair	21,4%	15,4%	27,2%
	Hoger onderwijs	27,4%	48,1%	25,0%
	Student	23,8%	25,0%	37,0%
Financiële situatie	Moeilijk rondkomen	19,0%	18,4%	9,0%
	Tussen beide	23,8%	14,3%	23,6%
	Makkelijk rondkomen	57,1%	67,3%	67,4%
Huidige beroepssituatie	Student	23,5%	25,0%	37,4%
	Werkend	48,2%	40,4%	47,3%
	Inactief	11,8%	9,6%	9,9%
	Gepensioneerd	16,5%	25,0%	5,5%
Woonplaats	Grootstad	16,2%	18,8%	13,6%
	Centrumstad	14,9%	6,3%	12,3%
	Niet of minder verstedelijkt gebied	68,9%	75,0%	74,1%
Provincie	Antwerpen	34,2%	34,7%	32,9%
	Vlaams Brabant	12,3%	12,2%	15,9%
	West-Vlaanderen	17,8%	12,2%	14,6%
	Oost-Vlaanderen	26,0%	30,6%	23,2%
	Limburg	9,6%	10,2%	13,4%
Sociaal netwerk	Alleen of met 1 persoon	3,6%	7,7%	3,3%
	2 tot 5 personen	21,7%	17,3%	20,9%
	6 tot 10 personen	24,1%	21,2%	20,9%
	Meer dan 10 personen	50,6%	53,8%	54,9%
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar	73,8%	71,2%	74,4%
	Inwonende kinderen jonger dan 11	16,7%	15,4%	14,4%
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	9,5%	13,5%	11,1%

4.6 Intensiteit van amateurkunstbeoefening

De indicator 'intensiteit van amateurkunstbeoefening' wordt op een identieke manier geconstrueerd als in 2008 en omvat vier categorieën: 1/ de respondenten die nooit een creatieve hobby hebben beoefend, 2/ de respondenten die momenteel geen creatieve hobby beoefenen maar dit vroeger wel hebben gedaan, 3/ de occasionele beoefenaars en 4/ de frequente beoefenaars. Om de frequente van de occasionele beoefenaars te onderscheiden dienen de frequente beoefenaars aan één van de onderstaande criteria te voldoen:

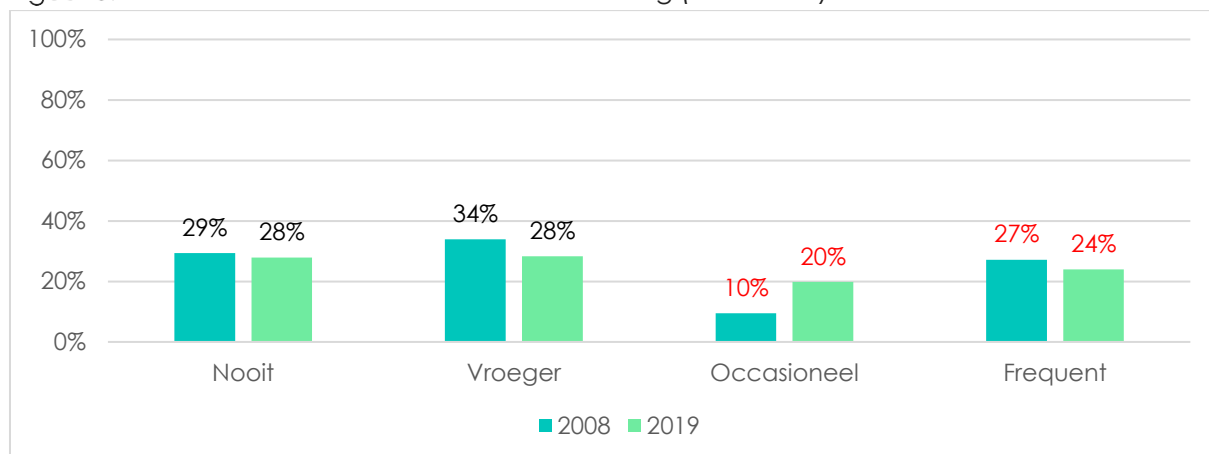
- 1/ minstens één creatieve hobby minstens wekelijks beoefenen, of
- 2/ uit minstens twee verschillende sectoren (bv. beeldexpressie, dans, muziek, theater, ...), een creatieve hobby minstens meermaals per maand uitoefenen, of
- 3/ creatieve hobby's uit minstens vier verschillende sectoren minstens maandelijks uitoefenen

Figuur 3 geeft de intensiteit van amateurkunstbeoefening weer. Hieruit blijkt dat de stijging van het aandeel amateurkunstbeoefenaars vooral toe te schrijven is aan de stijging van het aandeel occasionele beoefenaars (van 10 % naar 20 %). Het aandeel frequente beoefenaars is zelfs wat afgenomen (van 27 % naar 24 %).

Tabel 16 toont het percentage regelmatige beoefenaars (minstens maandelijks) per discipline. De cijfers hebben telkens betrekking op de respondenten die minstens één activiteit binnen een discipline hebben gedaan de voorbije zes maanden. Het aandeel regelmatige beoefenaars is vooral gedaald binnen de beeldende kunsten en theater. Voor theater is er een uitgesproken daling, wat aangeeft dat de stijging in het aandeel participanten uit Tabel 8 grotendeels toe te schrijven is aan personen die eenmalig hebben geparticipeerd aan theater tijdens de voorbije zes maanden. Ook muziek als discipline kent een lichte daling in het aandeel regelmatige participanten.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 3: Intensiteit van amateurkunstbeoefening (2008-2019)

$p < 0,05$

Tabel 16: Frequente beoefenaars (minstens maandelijks) per discipline (2008-2019)

	2008		2019		sign
	Percentage	N	Percentage	N	
Beeldexpressie	82,6 %	242	78,0 %	246	
Beeldende kunst	84,8 %	271	74,5 %	298	***
Theater	80,6 %	36	50,0 %	97	***
Dans	83,6 %	147	81,4 %	128	
Muziek	89,6 %	193	82,1 %	168	**
Zang	91,7 %	72	89,1 %	92	
Schrijven	77,2 %	290	79,2 %	183	

* $p < 0,1$; ** $p < 0,05$, *** $p < 0,001$

4.7 Vergelijking amateurkunstbeoefening voor verschillende bevolkingsgroepen

4.7.1 Algemeen

Tabel 17 geeft de evolutie van het aantal beoefenaars (in totaal en per discipline) weer voor verschillende bevolkingsgroepen. De stijging in amateurkunstbeoefening is significant voor zowel mannen als vrouwen. Binnen de verschillende leeftijdsgroepen zet de stijging zich het sterkste door bij de 65-plussers, maar daarnaast zien we ook een stijging bij de 18- tot 34-jarigen. De verdeling naar werksituatie stemt hiermee overeen. Er is geen trend bij de studenten (vaak jonger dan achttien jaar), wel zien we een statistisch significante stijging voor actieven, inactieven en gepensioneerden. Met betrekking tot de gezinssituatie blijft de beoefening gelijk bij ouders of zij die verantwoordelijk zijn voor kinderen tussen elf en achttien jaar oud. Een

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

positieve trend zien we wel bij mensen zonder kinderen en mensen met jonge kinderen.

Als we opdelen naar **opleidingsniveau** zien we een sterkere stijging bij de lager opgeleiden (lager onderwijs, lager secundair onderwijs en hoger secundair onderwijs). Dit kan mogelijk toe te schrijven zijn aan de hogere participatie in de oudste leeftijdsgroep, die over het algemeen wat lager opgeleid is. De evolutie in beoefening naar **inkomen** geeft een ander beeld. De stijging in amateurkunstbeoefening zet zich enkel door bij groepen die relatief gemakkelijk kunnen rondkomen. Dit geeft aan dat de sociaal-economische breuklijn in participatie mogelijk verder uitgediept is in 2019.

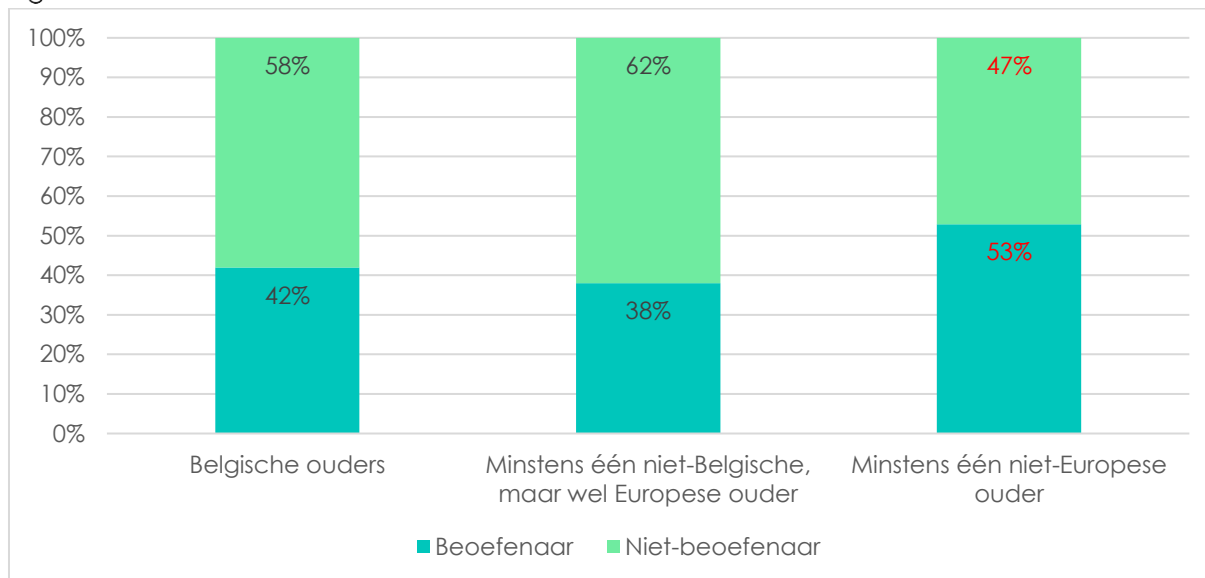
Op het vlak van **verstedelijking** stellen we vast dat de kloof tussen personen woonachtig in grootstedelijke omgevingen en personen woonachtig in centrumsteden of minder verstedelijkte gebieden wat gedicht wordt. Net als in 2008 geven in 2019 respondenten woonachtig in grootsteden meer aan dat ze ooit amateurkunsten hebben beoefend, maar terwijl er bij de respondenten woonachtig in grootsteden geen significante stijging wordt vastgesteld, is dit wel het geval bij de respondenten woonachtig in centrumsteden en buitenstedelijke gebieden. Vooral in de centrumsteden heeft er een aanzienlijke stijging plaats gevonden: in 2008 gaf 33% van de respondenten woonachtig in centrumsteden aan dat ze ooit amateurkunsten beoefend hebben, in 2019 is dit gestegen naar 48%. Bij de opdeling naar provincies valt op dat de beoefening gelijk blijft in Vlaams-Brabant, terwijl er een stijging is in de andere provincies (voor Limburg is de stijging niet statistisch significant door de kleine aantallen). Amateurkunstbeoefening lijkt wat sterker te zijn toegenomen bij mensen met een kleiner **sociaal netwerk**. Een mogelijke verklaring kan zijn dat er in 2019 meer mogelijkheden zijn om amateurkunsten in het eigen huis te beoefenen, waardoor een ruimer sociaal netwerk wat minder belangrijk is geworden om amateurkunstbeoefening te verklaren. Toch blijkt de kloof groot: 34 % van de respondenten die alleen of met een persoon hun vrije tijd doorbrengen heeft een creatieve hobby ten opzichte van 52 % bij personen die met meer dan tien personen hun vrije tijd doorbrengen.

Bij het bekijken van de **herkomst** van amateurkunstenaars blijkt dat het aandeel beoefenaars van amateurkunsten het hoogste ligt bij de respondenten met minstens één niet-Europese ouder. Het verschil tussen respondenten met Belgische ouders en respondenten met minstens één Europese ouder is niet statistisch significant. Het verschil tussen respondenten met Belgische ouders en respondenten met minstens één niet-Europese ouder

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

is groter (53% beoefenaars bij respondenten van niet-Europese afkomst tov 42% bij respondenten van Belgische afkomst) en wel statistisch significant.

Figuur 4: *Herkomst van beoefenaars en niet-beoefenaars*

$p < 0,05$

In hoofdstuk 14 'Multivariate analyses' wordt verder ingegaan op het verband tussen het beoefenen van een creatieve hobby en deze achtergrondvariabelen.

4.7.2 Per discipline

Hieronder maken we de vergelijking tussen verschillende bevolkingsgroepen en het ooit beoefend hebben van een creatieve discipline.

Beeldexpressie is populairder geworden bij vrouwen, waardoor de genderkloof zo goed als gedicht is. Bij de middenleeftijden is er geen sprake van een trend in beoefening, maar bij de jongeren en de ouderen is de stijging wel statistisch significant. De evoluties naar opleidingsniveau volgen het algemene patroon, maar nu met ook meer participatie bij de studenten. Ook de inactieven op de arbeidsmarkt zijn in 2019 iets vaker actief binnen beeldexpressie. De groeiende kloof tussen inkomensgroepen zet zich niet door binnen deze discipline en er is ook een afname in de kloof naar sociaal netwerk. Het valt op dat er in 2019 meer aan beeldexpressie wordt gedaan in de grootsteden. In Vlaams Brabant en in Limburg zien we dan weer stagnerende participatie.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Beeldende kunst is vooral gestegen in de jongere leeftijdsgroepen tot vierendertig jaar. Hoewel de kloof naar opleidingsniveau niet toeneemt, valt op dat de stijging vooral aanwezig is bij de groep die gemakkelijk kan rondkomen met het inkomen en/of een persoonlijk netwerk heeft van meer dan tien personen.

Theater is sterk gestegen in alle leeftijdsgroepen behalve bij de -18-jarigen (en dus ook bij de studenten). De onderwijskloof is afgenomen (wat deels verklaard kan worden door de hogere participatie in de oudere leeftijdsgroepen), maar ook hier zien we dat de kloof naar financiële situatie en sociaal netwerk groter wordt. Het groter aandeel beoefenaars van theater zet zich niet door in West-Vlaanderen.

Voor **dans** is er geen significante stijging of daling in beoefening. Het valt wel op dat er een daling is in participatie bij de -18-jarigen (en dus ook bij de studenten). Daartegenover staat een lichte stijging bij de gepensioneerden (en waarschijnlijk hierdoor ook bij de groep met lager onderwijs of lager secundair onderwijs als hoogste diploma). De groeiende kloof naar inkomensgroepen en sociaal netwerk zet zich niet door voor dans.

Ook **muziek** kent over het algemeen geen significante stijging. Binnen de verschillende leeftijdsgroepen zijn er wel belangrijke verschuivingen merkbaar. Zo is er een sterke daling in beoefening bij de -18-jarigen, en een stijging bij de 35-plussers die dit compenseert. Dit verklaart ook waarom er meer mensen met kinderen muziek maken in 2019. Daarnaast wordt er in 2019 meer muziek gespeeld in de grootsteden, waardoor de stedelijke bewoners de bewoners in centrumsteden of landelijke gebieden achter zich laten wat participatiecijfers betreft. Met betrekking tot de financiële situatie en het sociaal netwerk zijn er geen evoluties.

Zang is meer populair geworden bij mannen, waardoor de genderkloof gedicht is in 2019. Daarnaast is de stijging vooral merkbaar in de middelste leeftijdscategorieën (34 tot 54 jaar). De stijging is wat minder sterk bij mensen met een diploma lager onderwijs of lager secundair onderwijs. Daartegenover staat dat de toenemende kloof naar financiële situatie zich omkeert voor zang. Hier stijgt de participatie net bij groepen die moeilijk kunnen rondkomen. Verder valt op dat er vooral meer gezongen wordt in Oost-Vlaanderen.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Voor **schrijven** is er een statistisch significante daling. Dit lijkt vooral toe te schrijven aan de veel lagere participatie bij de -18-jarigen (en dus ook de studenten). Het valt op dat de kloof naar financiële situatie is afgenomen, door een daling in participatie bij de groep die gemakkelijk kan rondkomen. Verder lijkt schrijven vooral te zijn afgenomen in niet-stedelijke gebieden en Vlaams-Brabant.

Tabel 17: Evolutie in amateurkunstbeoefening ('ooit beoefend') voor verschillende bevolkingsgroepen

		Beoefenaar			Schrijven			
		N	2008	2019		2008	2019	
Geslacht	Man	1016	33,7 %	40,0 %	***	11,4 %	9,8 %	
	Vrouw	1018	40,1 %	48,0 %	***	17,6 %	15,2 %	
Leeftijd	Jonger dan 18	129	75,2 %	74,6 %		45,6 %	22,1 %	***
	18-34	488	47,5 %	59,1 %	***	21,3 %	22,5 %	
	35-54	723	33,7 %	36,8 %		10,6 %	9,5 %	
	55-64	365	31,2 %	36,9 %		9,5 %	7,1 %	
	65 of ouder	310	20,3 %	33,0 %	***	7,4 %	9,1 %	
Diploma	Lager/lager secundair	675	21,3 %	29,1 %	***	5,2 %	4,0 %	
	Hoger secundair	552	31,0 %	38,4 %	**	11,2 %	8,3 %	
	Hoger onderwijs	454	50,4 %	49,3 %		19,1 %	17,3 %	
	Student	250	70,8 %	70,2 %		43,1 %	28,8 %	***
Financiële situatie	Moeilijk	622	32,3 %	33,3 %		10,7 %	11,3 %	
	Tussen beide	496	31,9 %	39,5 %	**	12,0 %	11,5 %	
	Makkelijk	788	43,0 %	48,0 %	**	18,3 %	13,6 %	***
Huidige beroepssituatie	Student	250	70,8 %	70,2 %		43,1 %	28,8 %	***
	Werkend	1042	35,6 %	40,1 %	**	11,6 %	10,2 %	
	Inactief	256	31,6 %	44,4 %	***	11,1 %	11,3 %	
	Gepensioneerd	447	24,6 %	32,8 %	**	8,9 %	7,6 %	
Woonplaats	Grootstad	195	45,6 %	54,7 %		19,3 %	22,3 %	
	Centrumstad	233	33,0 %	47,9 %	***	14,1 %	16,5 %	
	Geen stad	1630	36,1 %	42,4 %	***	13,9 %	11,0 %	**
Provincie	Antwerpen	540	40,9 %	47,9 %	**	15,5 %	14,7 %	
	Vlaams Brabant	296	41,9 %	42,0 %		18,1 %	10,9 %	**
	West-Vlaanderen	429	34,0 %	41,4 %	**	14,8 %	10,0 %	*
	Oost-Vlaanderen	444	34,5 %	45,3 %	***	12,2 %	14,7 %	
	Limburg	296	34,8 %	41,8 %		13,4 %	11,6 %	
Sociaal netwerk	Alleen tot 1	227	22,5 %	34,7 %	***	6,3 %	8,9 %	
	2 tot 5	593	30,4 %	38,5 %	***	10,7 %	7,9 %	
	6 tot 10	475	37,7 %	40,7 %		15,3 %	12,6 %	
	10 of meer	659	47,3 %	52,3 %	*	20,5 %	17,2 %	
Kinderen	Geen	1371	38,4 %	44,9 %	***	16,3 %	13,9 %	*
	Jonger dan 11	357	33,9 %	44,1 %	**	12,1 %	8,8 %	
	Tussen 11 en 18	214	36,0 %	38,8 %		10,2 %	11,7 %	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

		N	Beeldexpressie		Beeldende kunst			
			2008	2019		2008	2019	
Geslacht	Man	1016	15,6 %	17,8 %		8,9 %	12,7 %	***
	Vrouw	1018	8,3 %	14,7 %	***	20,5 %	28,0 %	***
Leeftijd	Jonger dan 18	129	19,3 %	38,5 %	***	36,0 %	53,3 %	***
	18-34	488	16,8 %	23,6 %	**	14,7 %	24,8 %	***
	35-54	723	12,1 %	13,2 %		13,2 %	16,4 %	
	55-64	365	9,0 %	10,3 %		14,5 %	16,7 %	
	65 of ouder	310	5,7 %	11,8 %	**	10,8 %	10,8 %	
Diploma	Lager/lager secundair	675	6,1 %	10,0 %	**	10,3 %	12,1 %	
	Hoger secundair	552	11,0 %	14,8 %	*	11,7 %	16,0 %	**
	Hoger onderwijs	454	18,8 %	16,4 %		18,9 %	21,7 %	
	Student	250	18,5 %	31,9 %	***	26,5 %	41,6 %	***
Financiële situatie	Moeilijk	622	10,1 %	14,6 %	*	14,7 %	14,6 %	
	Tussen beide	496	11,7 %	12,0 %		13,3 %	18,7 %	**
	Makkelijk	788	14,0 %	18,1 %	**	15,2 %	22,5 %	***
Huidige beroepssituatie	Student	250	18,5 %	31,9 %	***	26,5 %	41,6 %	***
	Werkend	1042	13,8 %	13,5 %		13,0 %	17,7 %	***
	Inactief	256	8,0 %	16,4 %	***	14,3 %	20,9 %	*
	Gepensioneerd	447	7,7 %	10,4 %		13,1 %	11,5 %	
Woonplaats	Grootstad	195	14,1 %	26,8 %	***	17,6 %	27,4 %	**
	Centrumstad	233	10,3 %	17,1 %	**	13,8 %	18,1 %	
	Geen stad	1630	11,9 %	14,9 %	**	14,5 %	20,7 %	***
Provincie	Antwerpen	540	13,7 %	20,5 %	***	15,0 %	22,5 %	***
	Vlaams Brabant	296	12,5 %	11,4 %		16,4 %	20,0 %	
	West-Vlaanderen	429	12,7 %	17,2 %	*	11,8 %	17,6 %	**
	Oost-Vlaanderen	444	10,6 %	16,4 %	**	15,4 %	23,0 %	***
	Limburg	296	10,3 %	11,6 %		16,9 %	21,2 %	
Sociaal netwerk	Alleen tot 1	227	7,1 %	14,6 %	**	12,2 %	13,9 %	
	2 tot 5	593	10,0 %	16,3 %	***	12,0 %	17,2 %	**
	6 tot 10	475	11,9 %	12,3 %		16,5 %	18,6 %	
	10 of meer	659	15,7 %	19,3 %	*	16,4 %	25,8 %	***
Kinderen	Geen	1371	12,5 %	16,2 %	***	14,9 %	20,4 %	***
	Jonger dan 11	357	9,8 %	15,5 %	**	12,2 %	23,5 %	***
	Tussen 11 en 18	214	12,9 %	16,0 %		15,6 %	17,4 %	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

			Theater			Dans		
			2008	2019		2008	2019	
Geslacht	Man	1016	2,0 %	5,6 %	***	4,7 %	4,8 %	
	Vrouw	1018	2,4 %	7,8 %	***	10,2 %	12,6 %	
Leeftijd	Jonger dan 18	129	11,0 %	11,5 %		27,9 %	14,8 %	**
	18-34	488	2,6 %	8,3 %	***	9,9 %	11,4 %	
	35-54	723	0,6 %	3,4 %	***	4,7 %	7,5 %	**
	55-64	365	2,1 %	8,3 %	***	6,5 %	8,0 %	
	65 of ouder	310	1,1 %	6,5 %	***	4,3 %	6,5 %	
Diploma	Lager/lager secundair	675	0,9 %	6,6 %	***	4,1 %	7,9 %	***
	Hoger secundair	552	1,5 %	5,4 %	***	4,6 %	8,3 %	**
	Hoger onderwijs	454	1,9 %	6,1 %	***	7,7 %	7,7 %	
	Student	250	7,7 %	11,5 %		23,5 %	15,5 %	**
Financiële situatie	Moeilijk	622	2,2 %	7,6 %	***	6,3 %	5,9 %	
	Tussen beide	496	1,1 %	6,1 %	***	5,3 %	9,5 %	**
	Makkelijk	788	2,7 %	6,5 %	***	9,4 %	9,1 %	
Huidige beroepssituatie	Student	250	7,7 %	11,5 %		23,5 %	15,5 %	**
	Werkend	1042	1,7 %	5,2 %	***	5,9 %	7,4 %	
	Inactief	256	1,4 %	6,8 %	***	5,6 %	9,1 %	
	Gepensioneerd	447	0,8 %	7,9 %	***	3,8 %	6,5 %	*
Woonplaats	Grootstad	195	3,0 %	8,9 %	**	5,4 %	8,2 %	
	Centrumstad	233	1,1 %	6,1 %	***	6,5 %	8,8 %	
	Geen stad	1630	2,2 %	6,8 %	***	7,9 %	8,7 %	
Provincie	Antwerpen	540	2,4 %	7,7 %	***	9,3 %	7,7 %	
	Vlaams Brabant	296	1,6 %	5,1 %	**	7,8 %	10,3 %	
	West-Vlaanderen	429	3,0 %	4,2 %		6,2 %	6,9 %	
	Oost-Vlaanderen	444	2,1 %	9,2 %	***	7,0 %	10,6 %	*
	Limburg	296	0,9 %	6,3 %	***	7,5 %	7,9 %	
Sociaal netwerk	Alleen tot 1	227	0,8 %	5,7 %	***	3,1 %	4,4 %	
	2 tot 5	593	1,9 %	4,7 %	***	6,2 %	6,8 %	
	6 tot 10	475	1,4 %	4,6 %	***	8,0 %	8,6 %	
	10 of meer	659	3,5 %	9,9 %	***	10,9 %	11,7 %	
Kinderen	Geen	1371	2,6 %	7,5 %	***	9,0 %	9,5 %	
	Jonger dan 11	357	1,8 %	5,0 %	**	2,9 %	7,1 %	**
	Tussen 11 en 18	214	0,4 %	5,2 %	***	6,6 %	8,0 %	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

		N	Muziek		Zang			
			2008	2019	2008	2019		
Geslacht	Man	1016	12,2 %	14,3 %		2,3 %	6,3 %	***
	Vrouw	1018	7,1 %	8,6 %		4,9 %	6,4 %	
Leeftijd	Jonger dan 18	129	40,4 %	18,9 %	***	11,8 %	12,3 %	
	18-34	488	15,6 %	19,4 %		2,6 %	10,3 %	***
	35-54	723	6,3 %	9,7 %	**	2,6 %	5,1 %	**
	55-64	365	4,1 %	7,3 %	*	3,1 %	3,2 %	
	65 of ouder	310	2,6 %	4,9 %		5,1 %	2,2 %	
Diploma	Lager/lager secundair	675	2,7 %	4,5 %		2,8 %	3,4 %	
	Hoger secundair	552	6,6 %	10,6 %	**	2,0 %	5,0 %	***
	Hoger onderwijs	454	12,3 %	14,0 %		4,7 %	8,2 %	**
	Student	250	32,2 %	21,7 %	***	8,4 %	11,9 %	
Financiële situatie	Moeilijk	622	6,3 %	9,2 %		2,4 %	6,3 %	***
	Tussen beide	496	6,5 %	8,2 %		3,7 %	5,9 %	
	Makkelijk	788	13,7 %	13,3 %		4,5 %	6,3 %	
Huidige beroepssituatie	Student	250	32,2 %	21,7 %	***	8,4 %	11,9 %	
	Werkend	1042	8,5 %	11,0 %	*	2,3 %	5,7 %	***
	Inactief	256	5,2 %	7,9 %		4,9 %	5,1 %	
	Gepensioneerd	447	2,7 %	5,4 %	*	3,6 %	4,3 %	
Woonplaats	Grootstad	195	9,3 %	19,6 %	***	3,9 %	8,3 %	*
	Centrumstad	233	9,6 %	12,6 %		3,1 %	5,5 %	
	Geen stad	1630	9,5 %	10,3 %		3,7 %	6,1 %	***
Provincie	Antwerpen	540	10,9 %	12,3 %		4,9 %	7,2 %	
	Vlaams Brabant	296	10,3 %	12,6 %		3,1 %	5,1 %	
	West-Vlaanderen	429	8,4 %	8,7 %		3,4 %	2,8 %	
	Oost-Vlaanderen	444	9,1 %	11,5 %		3,0 %	9,8 %	***
	Limburg	296	10,0 %	13,8 %		3,1 %	4,2 %	
Sociaal netwerk	Alleen tot 1	227	3,1 %	6,3 %		2,4 %	4,5 %	
	2 tot 5	593	6,1 %	7,2 %		2,5 %	3,8 %	
	6 tot 10	475	9,6 %	11,2 %		3,6 %	6,0 %	
	10 of meer	659	15,7 %	16,1 %		5,1 %	8,8 %	***
Kinderen	Geen	1371	10,7 %	10,9 %		4,2 %	7,1 %	***
	Jonger dan 11	357	9,0 %	15,1 %	**	2,4 %	5,9 %	**
	Tussen 11 en 18	214	4,9 %	10,8 %	**	2,2 %	4,7 %	

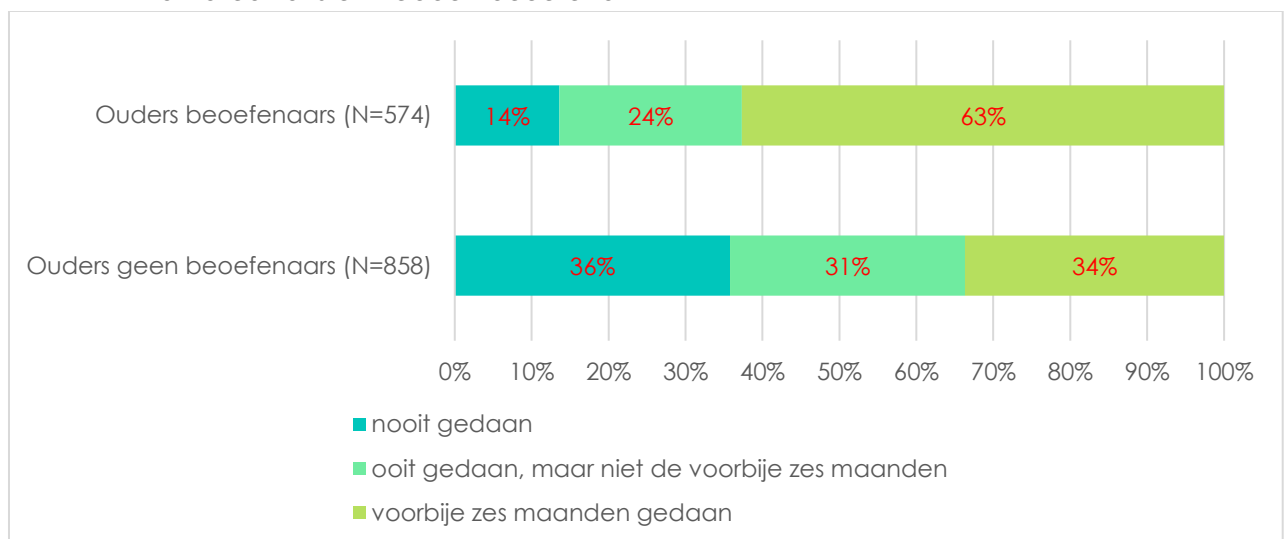
*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

5 Amateurkunstbeoefening in de levensloop

5.1 Participatie van de ouders

Eén van de belangrijkste voorspellers of iemand al dan niet amateurkunstenaar wordt, is het gezin van herkomst. Iemand die opgroeit in een gezin waar ouders ook actief waren als amateurkunstenaars heeft meer kans om ook een creatieve hobby te beoefenen. Figuur 5 toont dat 63 % van de respondenten met ouders die ooit aan amateurkunsten deden, momenteel ook een creatieve hobby beoefent. Wanneer de ouders geen amateurkunstenaars waren is dit slechts 34 %. Het verschil tussen beide groepen is statistisch significant.

Figuur 5: Amateurkunstbeoefening opgesplitst naar ouders die ooit of nooit amateurkunsten hebben beoefend

$p < 0,05$

In Tabel 18 gaan we dieper in op de intergenerationale overdracht van amateurkunstbeoefening per discipline. Hier valt op dat er een zeer sterke overdracht is voor alle disciplines. Zang wordt bijvoorbeeld in verhouding met de andere disciplines minder vaak gedaan (19,7 % van de respondenten heeft dit ooit gedaan), en het verschil tussen respondenten met ouders die ooit of nooit actief waren in deze discipline is erg groot. Zo heeft 47,9 % van de respondenten met zingende ouders ook ooit zelf gezongen, en voor respondenten met ouders die nooit hebben gezongen bedraagt dit

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

percentage slechts 15 %. Beeldende kunst is een activiteit die wel vaak gedaan wordt maar ook hier zijn de verschillen naar actieve ouders aanzienlijk. 73 % van de respondenten met ouders die ooit beeldende kunsten hebben beoefend hebben ook zelf ooit beeldende kunst beoefend. Binnen de groep met ouders die nooit beeldende kunst hebben gedaan bedraagt dit percentage 39 %.

De participatiegraad is vaak het hoogst wanneer ouders dezelfde discipline beoefend hebben. Dit is het geval voor de beoefening van beeldende kunsten, dans en muziek, maar dit is niet voor elke discipline zo. Voor beeldexpressie zien we bijvoorbeeld dat de participatiegraad nog hoger ligt wanneer ouders ooit beeldende kunst, schrijven of muziek beoefend hebben. Ook bij schrijven, theater en zang is dit het geval. Bovendien zien we dat voor elke discipline geldt dat om het even welke discipline de ouders beoefend hebben, de kans groter is dat men deze dan zelf ook ooit beoefend heeft. Dit geeft aan dat de intergenerationele overdracht van amateurkunstbeoefening niet noodzakelijk discipline-specifiek is: het maakt niet zozeer uit welke discipline ouders beoefend hebben, het feit of de eigen ouders al dan niet ooit een creatieve hobby uitgeoefend hebben, verhoogt de kans dat men zelf ook amateurkunsten beoefent of heeft beoefend.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 18: Percentage beoefenaars, per discipline en opgesplitst naar ouders die ooit of nooit discipline hebben beoefend (N=1730)

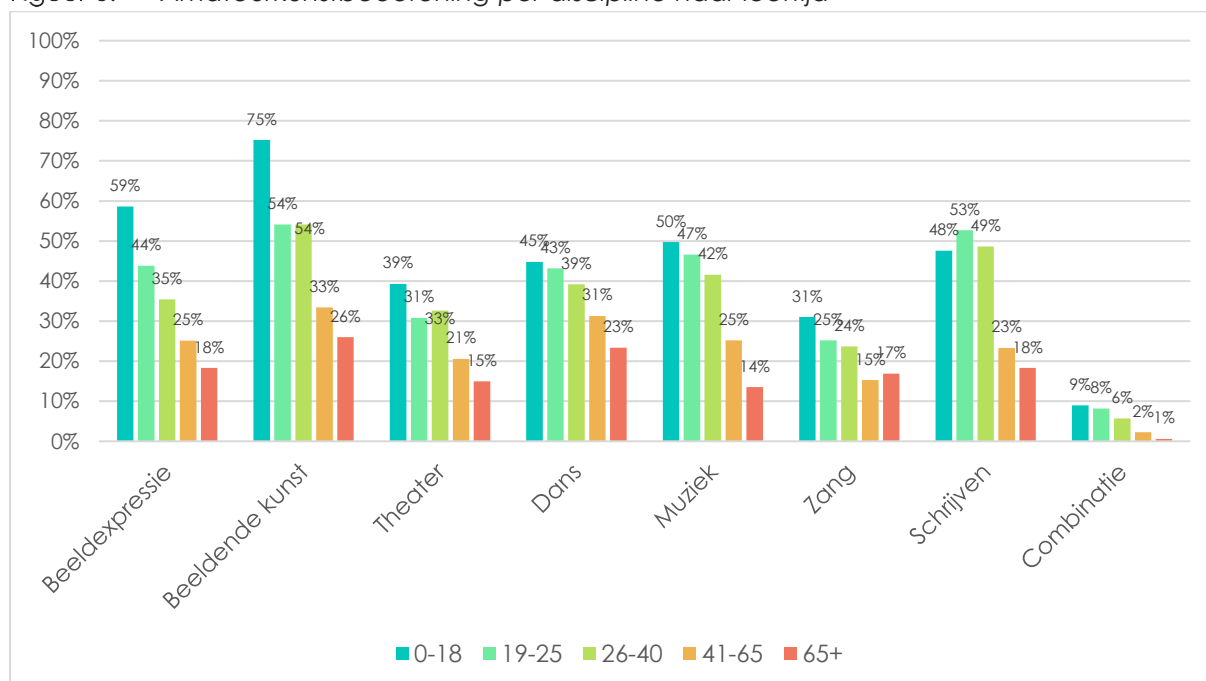
	Percentage beoefenaars	Ouders beoefenaars?	% dat creatieve hobby beoefende, naargelang ouders die discipline wel of niet beoefenden						
			Beeld-expressie	Beeldende kunst	Schrijven	Theater	Dans	Muziek	Zang
Beeld-expressie	29,9 %	Nee	28,1 % ²						
		Ja	59,0 %	67,9 %	60,7 %	47,0 %	44,6 %	61,9 %	33,3 %
Beeldende kunst	41,6 %	Nee		39,4 %					
		Ja	52,5 %	72,9 %	56,5 %	35,0 %	50,0 %	53,7 %	31,6 %
Schrijven	31,6 %	Nee			30,5 %				
		Ja	57,0 %	80,2 %	70,9 %	53,5 %	55,2 %	65,1 %	43,0 %
Theater	24,5 %	Nee				22,8 %			
		Ja	50,6 %	64,0 %	59,3 %	50,0 %	52,3 %	57,0 %	41,2 %
Dans	33,9 %	Nee					30,7 %		
		Ja	48,3 %	67,4 %	63,6 %	45,1 %	71,3 %	55,2 %	38,2 %
Muziek	30,0 %	Nee						25,2 %	
		Ja	41,8 %	56,7 %	56,5 %	40,3 %	47,5 %	60,9 %	41,5 %
Zang	19,7 %	Nee							15,0 %
		Ja	37,4 %	56,4 %	56,9 %	44,1 %	42,7 %	55,0 %	47,9 %

² Interpretatie: 59,0 % van de respondenten waarvan de ouders beeldexpressie beoefenden, beoefende zelf ook beeldexpressie. 28,1% van de respondenten waarvan de ouders geen beeldexpressie beoefenden, beoefende zelf beeldexpressie.

5.2 Participatie doorheen de levensloop

Figuur 6 toont het percentage respondenten dat ooit een activiteit heeft beoefend, per leeftijdscategorie. Hoewel de oudere leeftijdsgroepen al veel meer jaren achter de rug hebben, waarin men ook meer activiteiten zou kunnen gedaan hebben, valt op dat vooral de jongere leeftijdsgroepen vaker aangeven ooit iets gedaan te hebben (binnen een specifieke discipline) dan de oudere leeftijdsgroepen. Enkel schrijven vormt hierop de uitzondering.

Figuur 6: Amateurkunstbeoefening per discipline naar leeftijd

Figuren 7 tem 13 geven de periodes weer waarin respondenten die ooit een discipline beoefenden actief waren in deze discipline. We geven deze cijfers weer per leeftijdsgroep omdat men enkel kan antwoorden over de levensfasen die men reeds achter de rug heeft. De 65-plussers kunnen bijgevolg op de meeste levensfasen terugblikken. Op deze manier kunnen we ook uitspraken doen over leeftijds- versus cohorteversillen. Het eerste verwijst naar de levensfase waarin men zich bevindt, het tweede naar de periode waarin men is geboren.

Over alle disciplines heen kunnen we vaststellen dat de drie jongste leeftijdsgroepen (15-18, 19-25 en 26-40 jaar) de hoogste participatiegraden kennen en dit tijdens zowat elke leeftijdsfase. Een kleine uitzondering hierop

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

vormt de participatie op kleuterleeftijd (levensfase 0-5 jaar) waar de cijfers van oudere leeftijdsgroepen voor enkele disciplines op dezelfde hoogte liggen.

Daarnaast zien we bij deze drie leeftijdsgroepen voor de meeste disciplines tevens een piek in participatie in de vroege levensfasen: 6 tot 12 jaar en/of 13 tot 18 jaar. Deze piek is er evenwel veel minder voor de twee oudste leeftijdsgroepen. Bij deze cohortes merken we voor een aantal disciplines net een stijging van beoefening op in de latere leeftijdsfasen. Dit is bijvoorbeeld voor beeldexpressie en schrijven heel duidelijk het geval.

Kijken we meer in detail naar de verschillende disciplines, dan zien we voor **beeldexpressie** dat de 65-plussers vooral actief waren toen ze tussen 41 en 65 jaar oud waren. In de jongere leeftijdsgroepen zien we dat de piek telkens wat vroeger ligt. Zo deden personen die momenteel tussen de 25 en de 40 jaar oud zijn het vaakst aan beeldexpressie in de leeftijdsfase van 19 tot 25 jaar. Deze trend geeft aan dat de jongere cohorten van beoefenaars telkens op veel jongere leeftijd al actief waren binnen beeldexpressie.

Beeldende kunst kent een iets stabielere participatietrend doorheen de levensloop, over de verschillende generaties heen. De piek zit hier voor alle generaties in de leeftijdsfase van 13 tot 18 jaar, maar bij de oudere generaties zien we dat er meer beoefenaars hebben volgehouden in de volgende leeftijdscategorieën, terwijl er meer beoefenaars zijn gestopt na deze leeftijd bij de jongere generaties.

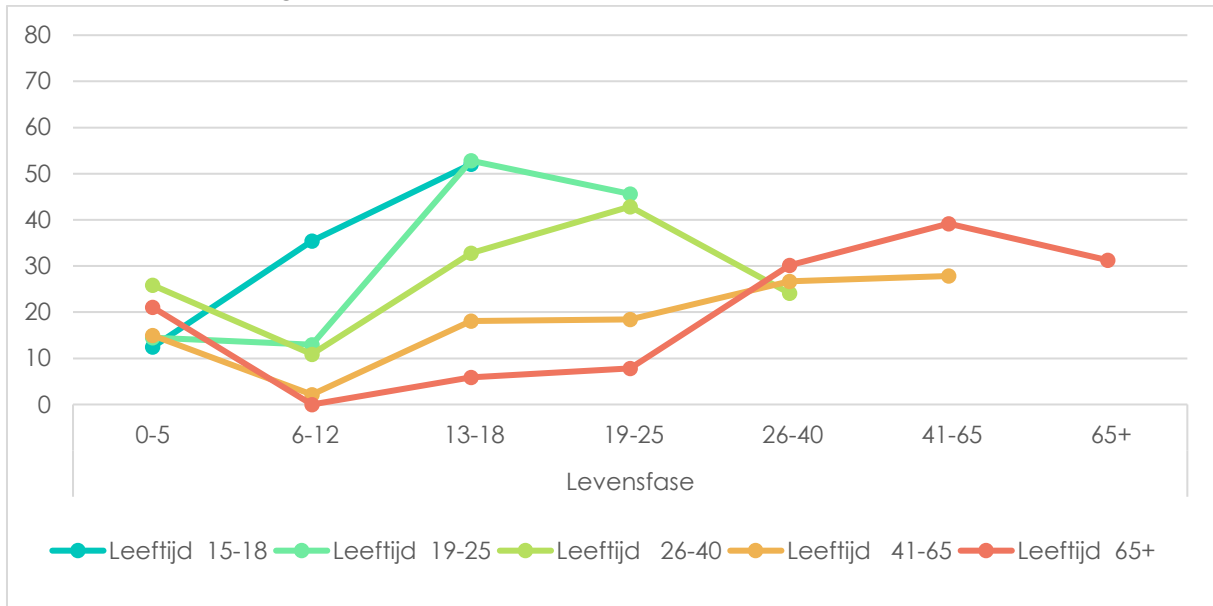
Ook voor **dans** en **theater** valt op dat de piek vroeger ligt voor de jongere generaties.

Voor **muziek** en **zang** komt de piek wat later. Deze disciplines werden het meeste beoefend in de leeftijdsfase van 13 tot 18 jaar.

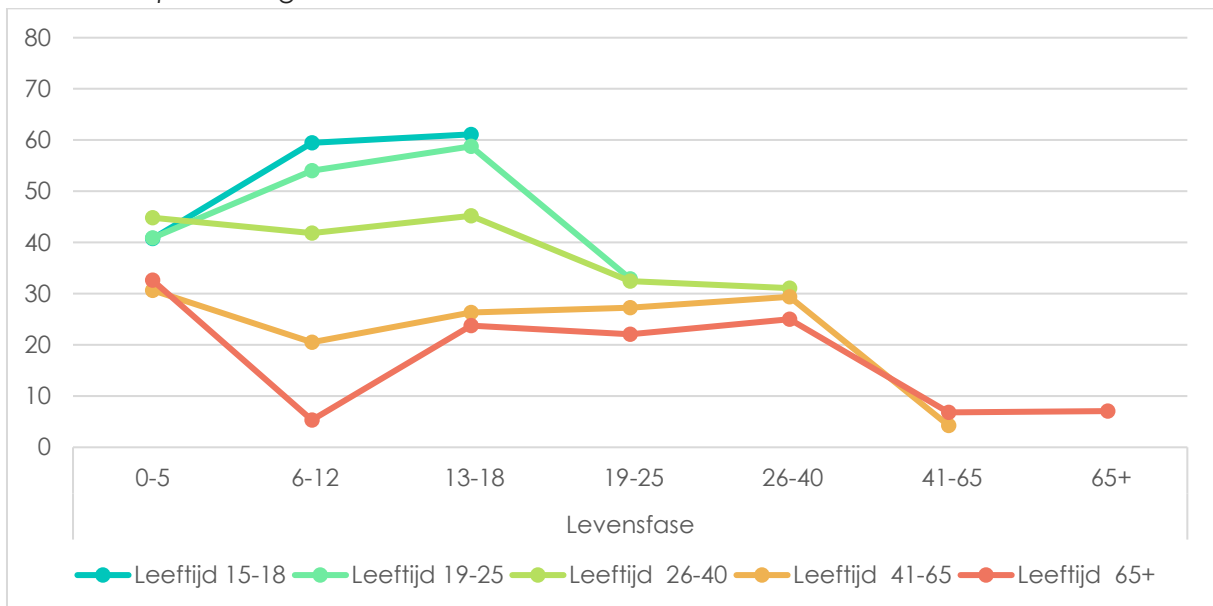
Voor **schrijven** laten we de leeftijdsfase 0 tot 5 jaar buiten beschouwing. Schrijven volgt een afwijkende trend, hier zien we dat dit vooral gebeurt op latere leeftijd (enkel de generatie die nu tussen de 26 en de 40 jaar is beoefende schrijven het vaakst tussen 13 en 18 jaar).

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 7: *Amateurkunstbeoefening doorheen de levensloop, per cohorte en per discipline: percentages beoefend - Beeldexpressie*

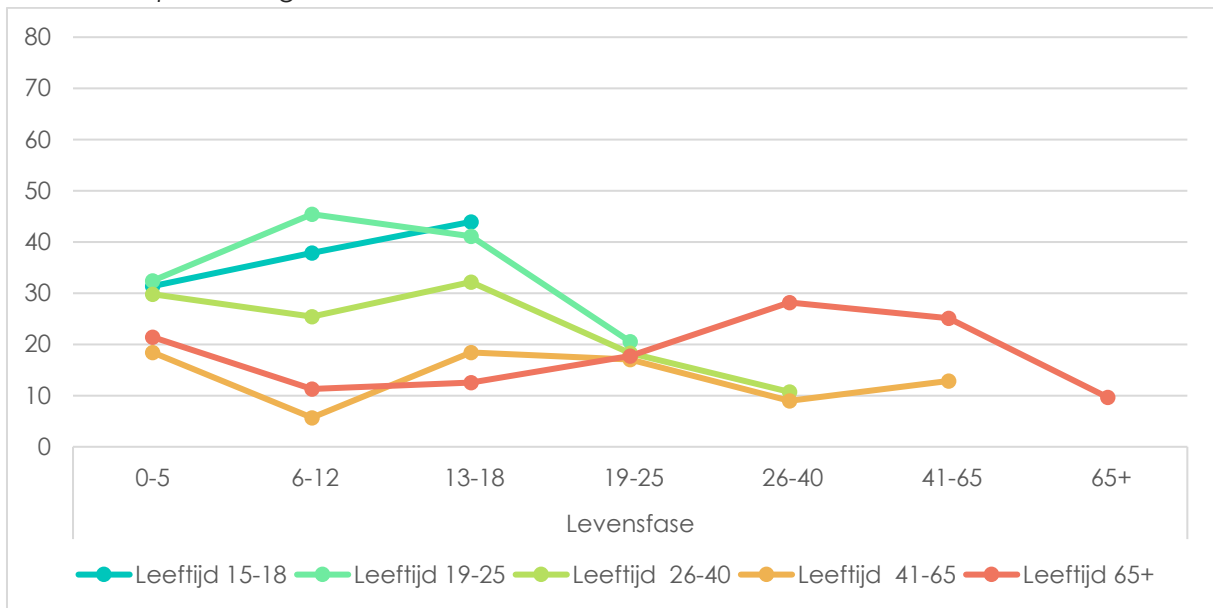

Figuur 8: *Amateurkunstbeoefening doorheen de levensloop, per cohorte en per discipline: percentages beoefend - Beeldende kunst*

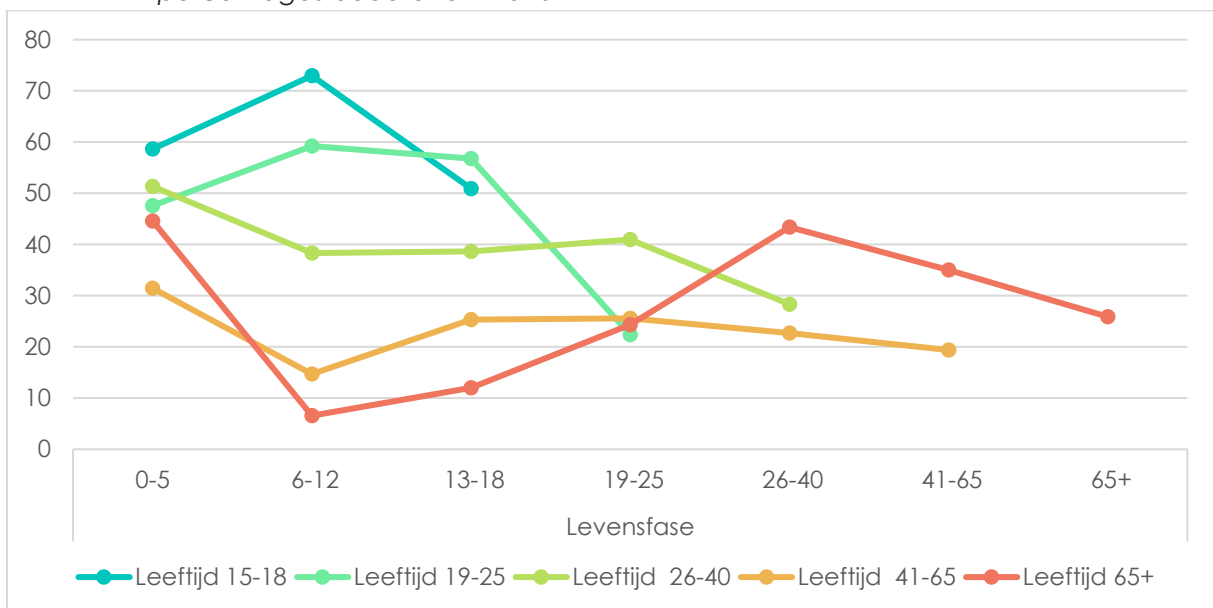

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 9: *Amateurkunstbeoefening doorheen de levensloop, per cohorte en per discipline: percentages beoefend - Theater*

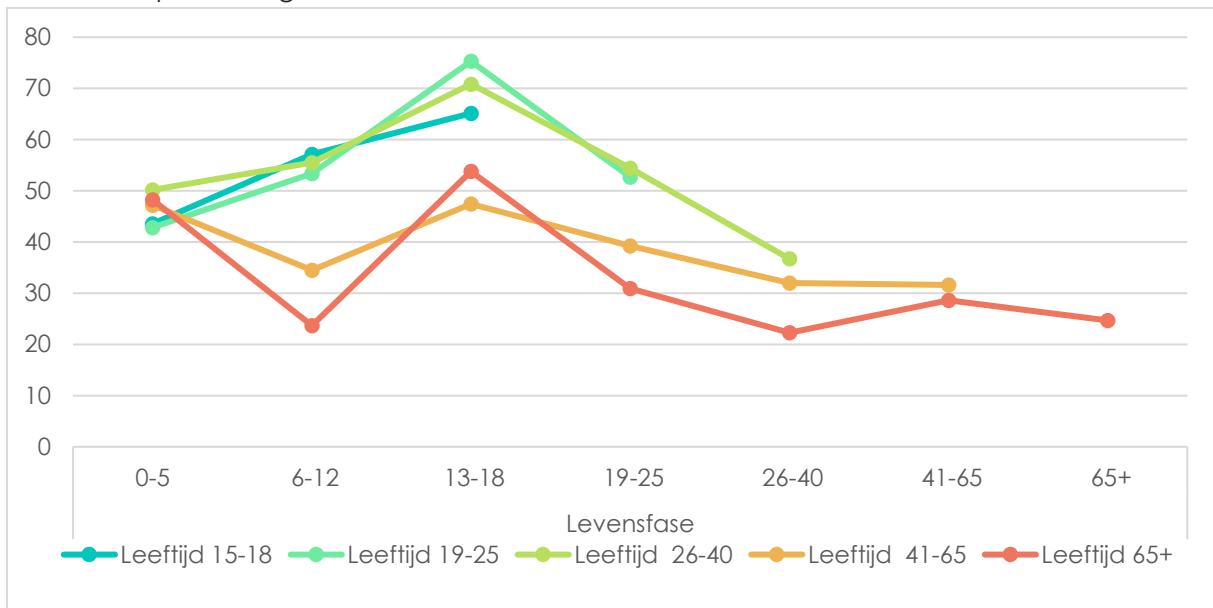

Figuur 10: *Amateurkunstbeoefening, doorheen de levensloop, per cohorte en per discipline: percentages beoefend - Dans*

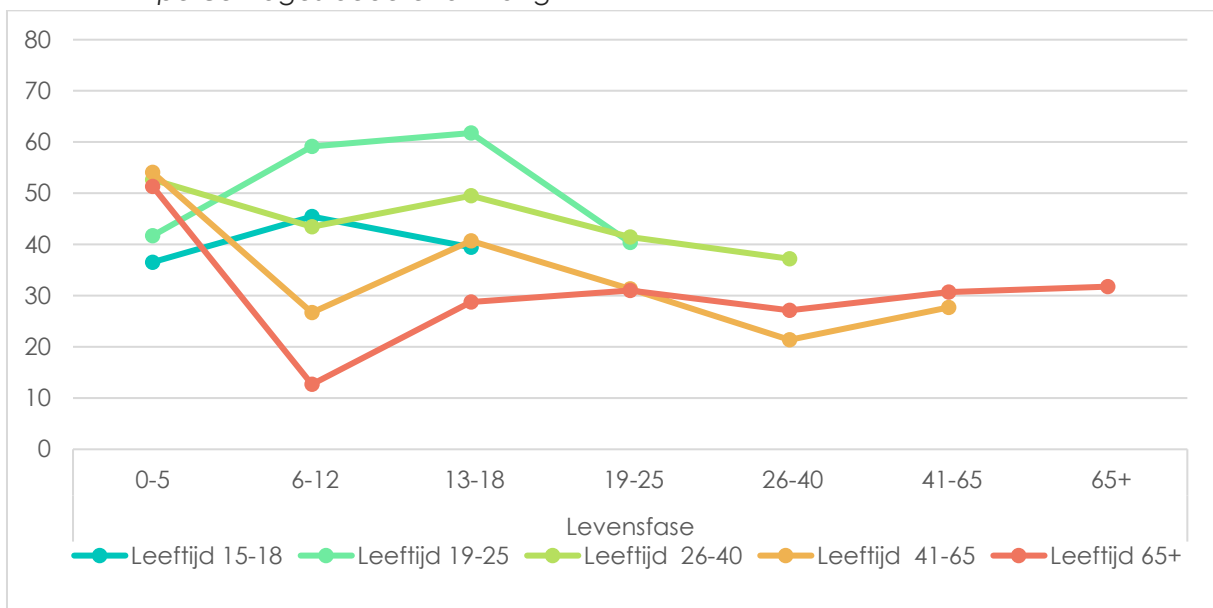

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 11: *Amateurkunstbeoefening doorheen de levensloop, per cohorte en per discipline: percentages beoefend - Muziek*

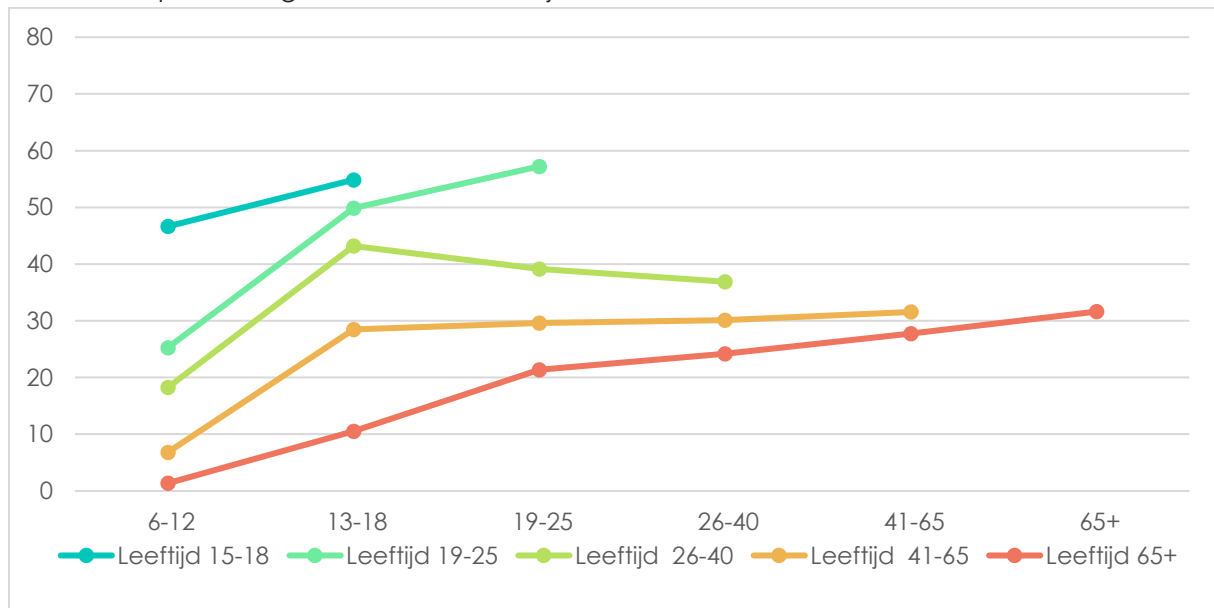

Figuur 12: *Amateurkunstbeoefening doorheen de levensloop, per cohorte en per discipline: percentages beoefend - Zang*

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 13: *Amateurkunstbeoefening door de levensloop per cohorte en discipline: percentages beoefend - Schrijven*

6 Motieven en drempels

6.1 Motieven

6.1.1 De verschillende motieven uitgelicht

Aan de respondenten die de voorbije zes maanden een creatieve activiteit beoefenden werd gevraagd welke motieven zij belangrijk vonden voor het beoefenen van de gekozen hoofdactiviteit. De items werden bevroegd aan de hand van een vijfpuntenschaal gaande van 'helemaal niet belangrijk' tot 'zeer belangrijk'. We gingen na of de verschillende items geclusterd kunnen worden door middel van een principale componentenanalyse. Deze analyse geeft aan dat er vier dimensies te onderscheiden zijn wat betreft motieven voor amateurkunsten: persoonlijke, ontspannings-, sociale en professionele motieven. In Tabel 16 wordt per item de gemiddelde score weergegeven die aan een item toegekend werd, en ook de gemiddelde score voor de dimensie waaraan de deelitems gekoppeld zijn.

De motieven die met **ontspanning** te maken hebben worden het vaakst door de respondenten aangeduid als belangrijk: de gemiddelde score voor de items die hieronder vallen is 4,1 ('belangrijk'). Items die hieronder vallen zijn 'stress wegnemen', 'mijn gedachten verzetten' en 'mezelf ontspannen'. Ook 'mij amuseren' valt onder de factor 'ontspanning'.

Na ontspanning worden **persoonlijke motieven** ook vaak als belangrijk aangeduid, met een gemiddelde score over alle deelitems heen van 3,4. Items die peilen naar dit persoonlijke aspect zijn 'nieuwe vaardigheden ontwikkelen', 'nieuwe dingen ontdekken of proberen', 'iets bijleren', 'iets moois of kwalitatiefs creëren', 'experimenteren). Ook 'mezelf ontwikkelen', 'meer te weten komen over deze kunstvorm', 'iets unieks of innovatief creëren', 'mezelf uitdrukken' en 'mijn kijk op de wereld veranderen' hangen samen met het persoonlijke aspect.

Naast ontspanning en persoonlijke motieven vormen ook **sociale motieven** een essentiële cluster van motieven: sociale contacten onderhouden, samen dingen doen, nieuwe mensen ontmoeten, zich sociaal engageren, mensen met gelijkaardige interesses ontmoeten. Deze items krijgen een gemiddelde score van 3,0, wat betekent dat de gemiddelde score overeenkomt met 'tussen beide'.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

De motiverende factor die slechts voor een minderheid van de respondenten van toepassing blijkt te zijn, is de **professionele drijfveer**. De gemiddelde score is hier 2,3, en de motieven met betrekking tot professionele ambities zijn 'er iets mee verdienen', 'een professionele carrière uitbouwen', 'erkenning krijgen van een publiek of anderen', en 'anderen entertainen'.

Drie items bleken bij geen van deze vier categorieën te passen: 'mezelf bezighouden', 'iets doen dat mij interesseert' en 'in beweging blijven'. Deze drie motieven werden dan ook uit de verdere analyse weggelaten.

Tabel 19: Motieven voor amateurkunstbeoefening – Gemiddelde score op schaal van 1 (helemaal niet belangrijk) tot 5 (heel belangrijk)

Ontspanningsmotieven	4,1
Mij amuseren	4,3
Mezelf ontspannen	4,1
Mijn gedachten verzetten	4,0
Stress wegnemen	3,8
Persoonlijke motieven	3,4
Iets bijleren	3,8
Iets moois of kwalitatiefs creëren	3,7
Mezelf ontwikkelen	3,7
Nieuwe dingen ontdekken of proberen	3,7
Nieuwe vaardigheden ontwikkelen	3,5
Mezelf uitdrukken	3,4
Experimenteren	3,4
Iets unieks of innovatief creëren	3,1
Meer te weten komen over deze kunstvorm	2,8
Mijn kijk op de wereld veranderen	2,8
Sociale motieven	3,0
Mensen met gelijkaardige interesses ontmoeten	3,2
Samen dingen doen	3,1
Sociale contacten onderhouden	3,1
Nieuwe mensen ontmoeten	2,8
Mij sociaal engageren	2,8
Professionele motieven	2,3
Erkenning krijgen van een publiek of anderen	2,5
Anderen entertainen	2,5
Er iets mee verdienen	2,0
Een professionele carrière uitbouwen in deze discipline	1,9
Items niet meegenomen in PCA analyse	-
Iets doen dat mij interesseert	4,2
In beweging blijven	3,4
Mezelf bezighouden	3,6

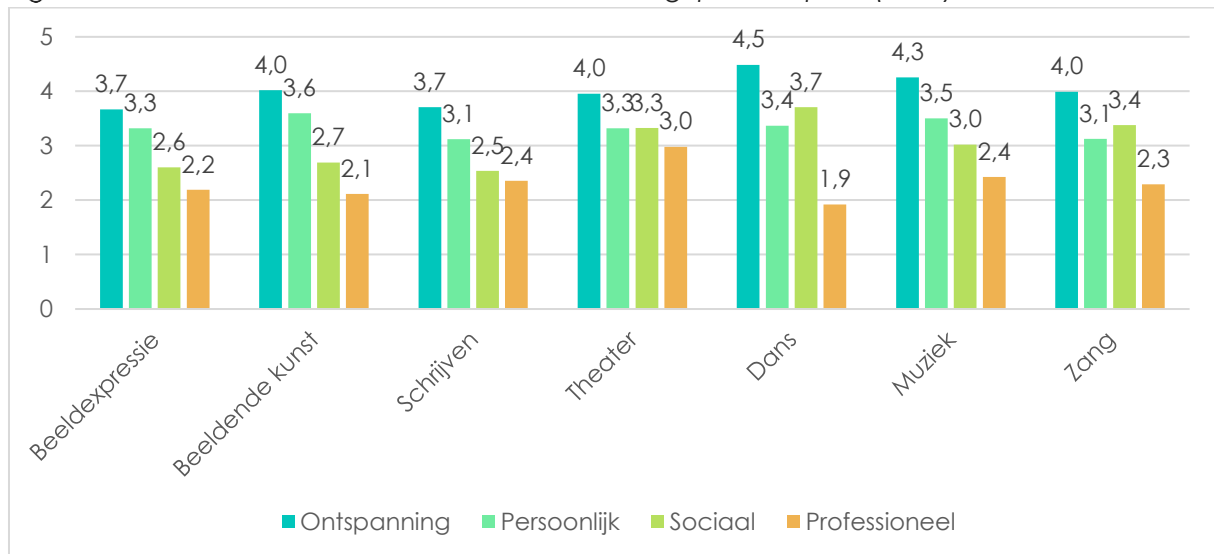
ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

6.1.2 Motieven per deeldiscipline

Kunstdisciplines hebben elk hun eigenheid. De vraag stelt zich dan ook of motieven discipline-afhankelijk zijn. In Figuur 14 zien we de gemiddelde scores die respondenten uit de verschillende deeldisciplines geven aan de motieven. We zien hoe sommige motieven inderdaad sterk verschillen naargelang de discipline die men beoefent. Zo is het professionele aspect het minst belangrijk bij dansers, en krijgt 'ontspanning' bij deze groep de hoogste scores.

Het sociale aspect krijgt de hoogste gemiddelde score toebedeeld door dansers, en de laagste scores door respondenten die schrijven en beeldexpressie beoefenen. Persoonlijke motieven zijn bij alle disciplines ongeveer even belangrijk.

Figuur 14: Motieven voor amateurkunstbeoefening, per discipline (2019)

6.2 Drempels

6.2.1 De verschillende drempels uitgelicht

Aan de respondenten die de voorbije zes maanden geen creatieve activiteiten (meer) beoefenden werd gevraagd welke persoonlijke en praktische redenen hen hiervan weerhielden. De drempels werden bevroegd aan de hand van een zevenpuntschaal, gaande van 1 - helemaal niet van toepassing tot 7 - helemaal van toepassing.

Ook op de verschillende drempels werd een principale componentenanalyse uitgevoerd om de verschillende items te kunnen bundelen tot een beperkte set van hoofddrempels. Uit deze analyses kwamen vier dimensies of sets van drempels naar voor. De vier categorieën drempels die uit de analyse naar voor kwamen zijn '**interesse**', '**tijd**', '**praktische drempels**' en '**sociale drempels**' (Tabel 20 en Figuur 15). Alle voorgelegde items konden aan één van deze vier categorieën van drempels gelinkt worden.

De drempels die te maken hebben met een **gebrek aan tijd** krijgen de hoogste gemiddelde score (3,5 op een schaal van 1 tot 7). Concreet gaat het om de volgende items: 'de combineerbaarheid met gezin of kinderen, met school of werk' en 'een gebrek aan tijd'. Toch moeten we hierbij nuanceren dat een score van 3.5 betekent dat de gemiddelde respondent deze drempel een score geeft die dichterbij 'niet van toepassing' dan bij 'wel van toepassing'. We kunnen dus niet zonder meer concluderen dat wie geen creatieve hobby beoefent, dit waarlijk doet bij gebrek aan tijd. Wel kunnen we concluderen dat van de drempels die wij aan de respondenten voorlegden, het de tijdsdrempels zijn die gemiddeld de hoogste scores kregen.

Na tijd krijgt ook **desinteresse** hoge scores: gemiddeld een score van 3,2. Deze hoge scores worden gegeven voor de items 'ik doe liever andere dingen', 'een creatieve hobby beoefenen is niets voor mij', 'ik ken er te weinig van', 'ik heb er geen talent voor', 'dat is niet voor mensen zoals ik', 'ik heb al teveel andere hobby's' en 'ik blijf liever thuis'.

Praktische redenen worden minder vaak aangeduid en krijgen een gemiddelde score van 2,6. Praktische drempels zijn 'de *kwaliteit* van activiteiten, lessen, groepen of initiatieven in mijn streek', 'het *aantal*

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

activiteiten, lessen, groepen of initiatieven in mijn streek', 'de beschikbaarheid van de nodige infrastructuur, ruimte en/of materiaal', 'de locatie van de activiteiten', 'de kostprijs', 'een gebrek aan informatie over de creatieve hobby' en 'het vinden van vrienden of kennissen die me kunnen vergezellen'. Met een gemiddelde score van 2,6 mogen we dus concluderen dat dit voor heel wat respondenten niet zo'n hinderende factor is.

Ten slotte zijn er ook nog de **sociale** redenen, maar deze kunnen we met een gemiddelde score van 2 niet echt doorslaggevend noemen. Sociale redenen zijn 'mijn eerdere ervaringen vielen tegen', 'ik heb schrik voor de reactie van anderen', 'mensen die een creatieve hobby beoefenen kijken neer op mensen zoals ik of liggen me niet', 'ik voel me ongemakkelijk tussen mensen die een creatieve hobby beoefenen'.

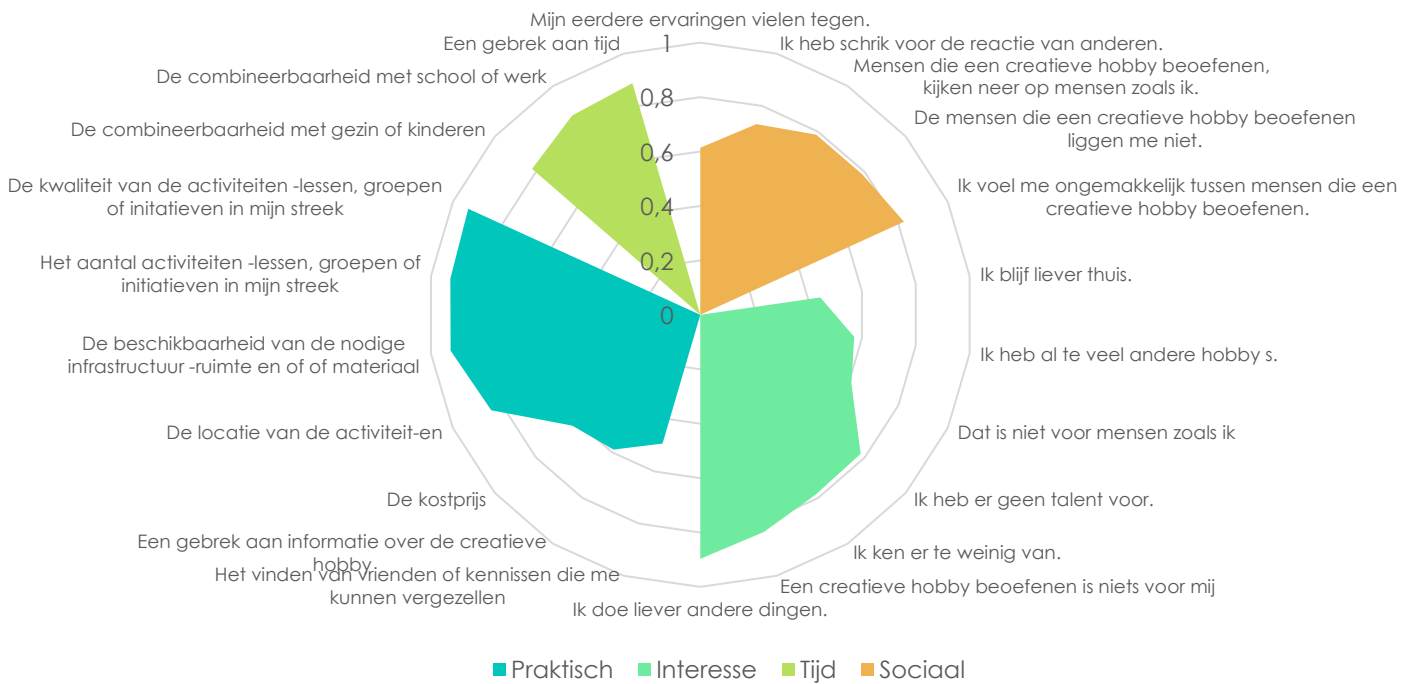
Tabel 20: *Drempels voor amateurkunstbeoefening: gemiddelde score op schaal van 1 (speelt geen rol of helemaal niet van toepassing) tot 7 (speelt een sterke rol of heel erg van toepassing)*

Gebrek aan tijd	3,5
Een gebrek aan tijd	3,7
De combineerbaarheid met school of werk	3,6
De combineerbaarheid met gezin of kinderen	3,3
Gebrek aan interesse	3,2
Ik doe liever andere dingen.	4,0
Ik ken er te weinig van.	3,4
Ik heb er geen talent voor.	3,3
Ik blijf liever thuis.	3,2
Een creatieve hobby beoefenen is niets voor mij	3,0
Ik heb al te veel andere hobby's.	2,7
Dat is niet voor mensen zoals ik	2,6
Praktische drempels	2,6
Het vinden van vrienden of kennissen die me kunnen vergezellen	2,9
De kostprijs	2,7
De locatie van de activiteiten	2,7
Het aantal activiteiten, lessen, groepen of initiatieven in mijn streek	2,5
De kwaliteit van de activiteiten, lessen, groepen of initiatieven in mijn streek	2,5
Een gebrek aan informatie over de creatieve hobby	2,4
De beschikbaarheid van de nodige infrastructuur, ruimte en/of materiaal	2,4
Sociale drempels	2,0
Ik heb schrik voor de reactie van anderen.	2,1
Mijn eerdere ervaringen vielen tegen.	2,1
Ik voel me ongemakkelijk tussen mensen die een creatieve hobby beoefenen.	2,0
De mensen die een creatieve hobby beoefenen liggen me niet.	1,9
Mensen die een creatieve hobby beoefenen, kijken neer op mensen zoals ik.	1,8

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 15 geeft grafisch weer hoe sterk elk van de deelitens bepalend zijn voor de vier categorieën drempels: zo is 'de kwaliteit van de activiteiten' een sterke graadmeter voor 'praktische drempels', maar is 'het vinden van vrienden of kennissen die me kunnen vergezellen' minder gerelateerd aan deze praktische drempel. De interessedrempel wordt op dezelfde manier vooral bepaald door 'ik doe liever andere dingen' en in mindere mate door 'ik blijf liever thuis'.

Figuur 15: Drempels voor niet-beoefenaars (2019) - PCA

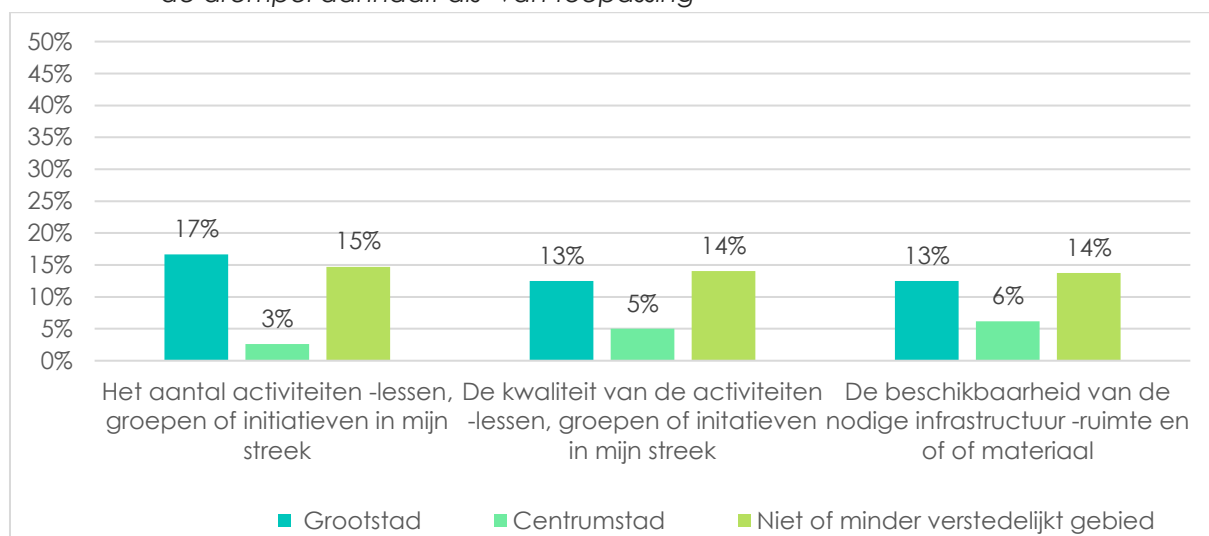

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

6.2.2 Verband tussen drempels en woonplaats

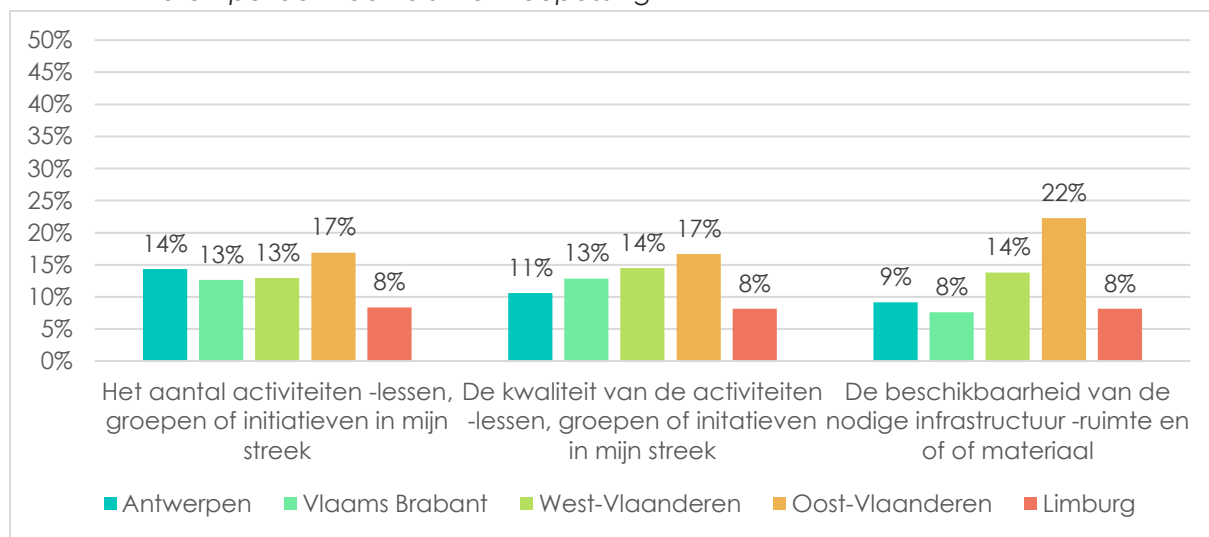
Binnen de praktische drempels zijn er drie items die specifiek verwijzen naar lokale drempels, namelijk het aantal en de kwaliteit van het aanbod en de beschikbaarheid van infrastructuur en materiaal. Deze drie items worden vaker belangrijk geacht in grootsteden of op het platteland. In de middelgrote provinciesteden is deze drempel duidelijk minder aanwezig. Als dit wordt opgesplitst naar provincie valt op dat deze drempels minder sterk aanwezig zijn in Limburg, en wat meer in Oost-Vlaanderen (zeker voor de beschikbaarheid van infrastructuur en materiaal).

Figuur 16: Praktische drempels opgesplitst naar woonplaats: percentage respondenten dat de drempel aanhaalt als 'van toepassing'

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 17: Praktische drempels opgesplitst naar provincie: percentage respondenten dat de drempel aanhaalt als 'van toepassing'

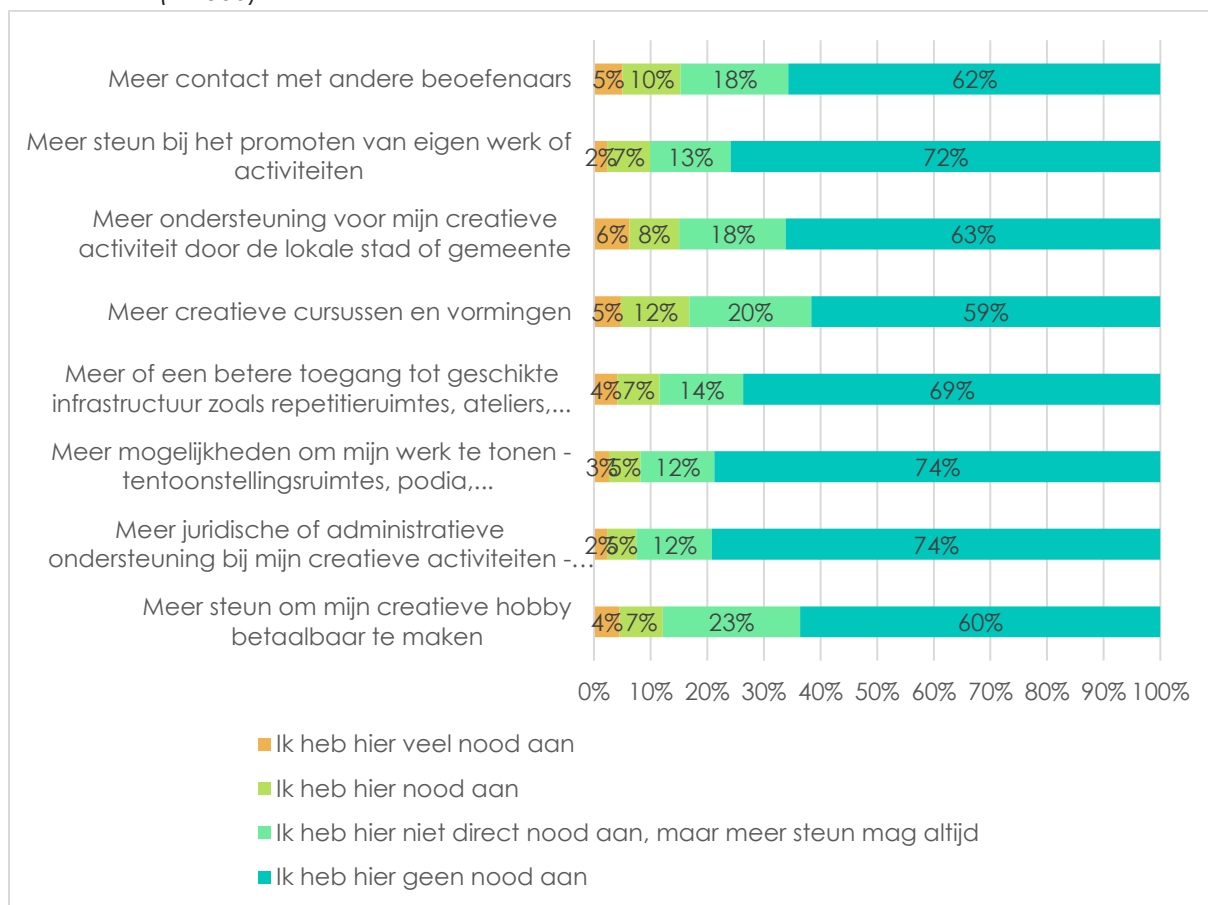
7 Noden en facilitering

Ten slotte gaan we na wat de specifieke noden zijn van de amateurkunstbeoefenaar. Aan de respondenten die ooit een creatieve hobby beoefenden (de voorbije zes maanden of langer geleden) werden negen stellingen voorgelegd over vormen van steun of facilitering voor het uitoefenen van amateurkunsten. Aan de respondenten werd gevraagd om aan te duiden in welke mate zij de nood voelden voor deze vorm(en) van steun of facilitering. De antwoordmogelijkheden waren "Ik heb hier geen nood aan", "Ik heb hier niet direct nood aan, maar meer steun mag altijd", "Ik heb hier nood aan", "Ik heb hier veel nood aan" en "weet niet/ niet van toepassing". De respondenten die dit laatste antwoord gaven, laten we hier buiten beschouwing.

Het merendeel van de beoefenaars van amateurkunsten heeft niet noodzakelijk nood aan ondersteuning (Figuur 18). Toch geeft bij elk van de opgesomde elementen ongeveer een tiende van de beoefenaars aan er nood of zelfs veel nood aan te hebben. Bij drie items was dit ongeveer één op de acht beoefenaars: zo geeft 17 % aan nood te hebben aan cursussen en vormingen en 15 % aan contact met andere beoefenaars, en vraagt 14 % om meer ondersteuning van de lokale stad of gemeente.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 18: Noden van respondenten die momenteel een creatieve hobby beoefenen (N=530)

7.1 Noden per discipline

Wanneer we dit disciplinespecifiek bekijken, dan zien we voor sommige noden grote verschillen tussen disciplines, voor andere noden minder grote verschillen. De items met de hoogste scores worden in donkerrood weergegeven, de items met de laagste scores in wit.

Weinig nood is er bij elk van de disciplines aan juridische of administratieve ondersteuning. De nood aan creatieve cursussen en vormingen is voor alle disciplines ongeveer even nodig: zo'n één op vijf respondenten zeggen hier nood aan te hebben.

De items met de hoogste scores worden in donkerrood weergegeven, de items met de laagste scores in wit.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

We stellen verder volgende belangrijke verschillen vast:

- Vooral bij theatermakers is er nood aan mogelijkheden om het eigen werk te tonen: maar liefst één op vier respondenten die theater als hoofdactiviteit aanduidde, geeft aan dat hier nood of veel nood aan is. Ook muzikanten (19,4 %) en zangers (21,1%) hebben hier nood aan. Bij de andere disciplines ligt dit percentage slechts tussen 4,1% en 10,6 %.
- Ook het vinden van geschikte infrastructuur is voornamelijk voor theatermakers, muzikanten en zangers noodzakelijk.
- In diezelfde lijn wordt vooral door zangers en theatermakers een nood ervaren naar meer ondersteuning door de lokale stad of gemeente.
- Nood aan promotie van eigen werk is veel sterker bij zangers en schrijvers. Bij zang geeft zelfs 32,5 % aan nood te hebben aan meer steun bij het promoten van eigen werk of activiteiten. Dit is dubbel zo hoog als in andere disciplines zoals bv. muziek.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Tabel 21: Noden van beoefenaars ('ik heb hier nood aan' en 'ik heb hier veel nood aan'), per discipline

	Beeldexpressie (N=71 tot 74)	Beelden de kunst (N=128 tot 135)	Schrijven (N=45 tot 47)	Theater (N=27 tot 29)	Dans (N=72 tot 76)	Muziek (N=104 tot 109)	Zang (N=38 tot 42)	TOTAAL ³ (N=907 tot 925)
Meer steun om mijn creatieve hobby betaalbaar te maken	14,9%	20,1%	12,8%	13,8%	7,9%	17,8%	23,8%	12,1%
Meer juridische of administratieve ondersteuning bij mijn creatieve activiteiten -vb. uitleg over recht, statuten, vzw-wetgeving,...	15,3%	10,6%	6,4%	10,3%	4,1%	11,5%	18,4%	7,5%
Meer mogelijkheden om mijn werk te tonen - tentoonstellingsruimtes, podia,...	7,0%	10,2%	6,7%	24,1%	4,1%	19,4%	21,1%	8,3%
Meer of een betere toegang tot geschikte infrastructuur zoals repetitieruimtes, ateliers,...	14,9%	15,6%	4,3%	28,6%	9,5%	29,0%	27,5%	11,6%
Meer creatieve cursussen en vormingen	23,0%	23,0%	17,0%	21,4%	21,9%	22,0%	31,7%	16,8%
Meer ondersteuning voor mijn creatieve activiteit door de lokale stad of gemeente	12,2%	20,2%	15,2%	32,1%	19,4%	22,6%	31,7%	15,1%
Meer steun bij het promoten van eigen werk of activiteiten	9,7%	10,2%	19,6%	14,8%	6,9%	14,2%	32,5%	9,8%
Meer contact met andere beoefenaars	16,4%	18,7%	25,5%	28,6%	13,5%	28,7%	27,5%	15,3%

³ De totaalpercentages worden weergegeven voor de respondenten die de vraag naar noden beantwoordden (N=907 tot 925). De percentages per discipline worden weergegeven voor de respondenten die de vraag naar noden én de vraag naar hoofdactiviteit (N=579) beantwoordden.

7.2 Noden en woonplaats

Net zoals bij de drempels zien we dat de vraag naar meer creatieve cursussen en vormingen in de grootsteden het hoogst is (Tabel 22). Of deze nood te wijten is aan een te laag aanbod dan wel aan een hogere vraag, kunnen we op basis van deze cijfers niet met zekerheid stellen. Wel zien we dat voor één op vijf respondenten in de grootsteden het aanbod van cursussen en vormingen niet voldoet aan de noden.

Bijna één op vijf respondenten uit de grootsteden geeft ook aan dat hij/zij nood heeft aan meer of een betere toegang tot geschikte infrastructuur, en ondersteuning door de stad voor creatieve activiteit(en). Ook in centrumsteden zijn de nood aan creatieve cursussen en vormingen (20,8 %) en ondersteuning voor de creatieve activiteit(en) door de lokale stad (19 %) de vaakst aangeduide noden.

In niet of minder verstedelijkt gebieden worden minder noden aangeduid, maar komen toch opnieuw de nood aan cursussen en vormingen en aan ondersteuning door de gemeente naar voor.

In zowel grootsteden, centrumsteden als minder verstedelijkte gebieden wordt ook de nood aan contact met andere beoefenaars regelmatig aangeduid, door respectievelijk 13,9 %, 16,1 % en 14,9 % van de beoefenaars.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 22: Noden van beoefenaars, naar woonplaats

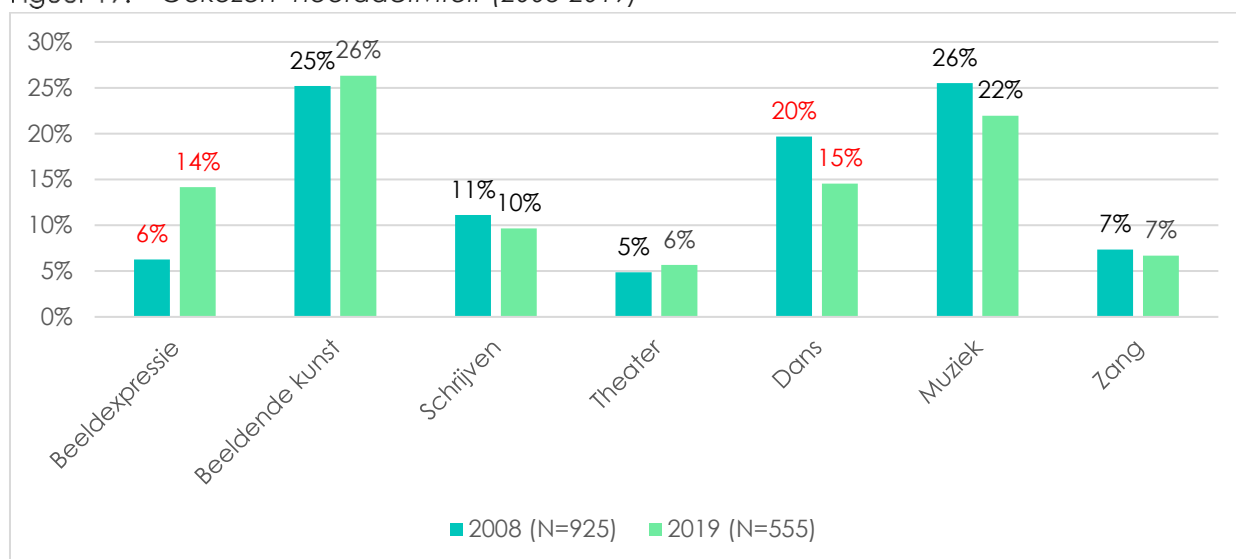
	Grootstad	Centrumstad	Niet of minder verstedelijkt gebied
Meer creatieve cursussen en vormingen	22,5 %	20,8 %	16,9 %
Meer of een betere toegang tot geschikte infrastructuur zoals repetitieruimtes, ateliers,...	19,6 %	11,0 %	10,0 %
Meer ondersteuning voor mijn creatieve activiteit door de lokale stad of gemeente	18,6 %	19,0 %	14,5 %
Meer contact met andere beoefenaars	18,2 %	16,1 %	14,9 %
Meer steun om mijn creatieve hobby betaalbaar te maken	13,9 %	9,9 %	11,1 %
Meer steun bij het promoten van eigen werk of activiteiten	9,8 %	8,5 %	9,1 %
Meer juridische of administratieve ondersteuning bij mijn creatieve activiteiten -vb. uitleg over recht, statuten, vzw-wetgeving,...	9,7 %	3,4 %	6,1 %
Meer mogelijkheden om mijn werk te tonen -tentoonstellingsruimtes, podia,...	9,6 %	5,9 %	7,1 %

8 Creatieve hoofdactiviteit

Aan de respondenten die de voorbije zes maanden een creatieve activiteit beoefenden, werden een reeks vragen voorgelegd over hun 'hoofdactiviteit': bijvoorbeeld de activiteit die men het liefste doet of waar men de meeste tijd aan spendeert⁴.

In Figuur 19 zien we welke hoofdactiviteiten de respondenten aanduidden om de verdere vragen te beantwoorden. We zien een statistisch significante daling bij 'dans', van 20 % naar 15 %, en een eveneens statistisch significante stijging bij 'beeldexpressie' van 6 % naar 14 %. Belangrijk hierbij te vermelden is dat onderstaande cijfers niet weergeven hoeveel respondenten een bepaalde creatieve hobby uitoefenden, maar wel in welke mate zij die zelf als 'hoofdactiviteit' beschouwden.

Figuur 19: Gekozen 'hoofdactiviteit' (2008-2019)

$p < 0,05$

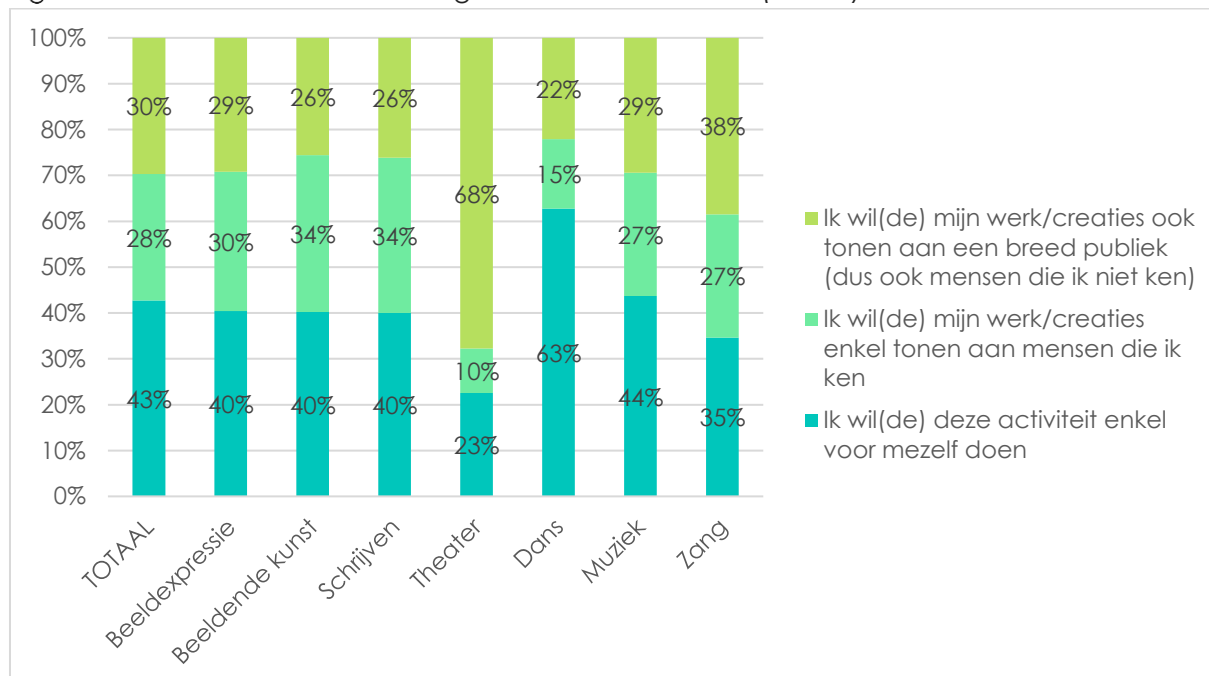
Over deze hoofdactiviteit werd gevraagd of men deze activiteit vooral voor zichzelf deed, dan wel zijn/haar werk en creaties wilde delen met anderen. 43 % van de respondenten geeft aan dat zij deze activiteit enkel voor zichzelf willen doen (zie Figuur 20). De andere 57 % van de respondenten verdeelt zich over de twee categorieën 'ik wil(de) mijn werk/creaties enkel tonen aan

⁴ Een aantal actieve respondenten heeft geen hoofdactiviteit aangeduid, maar heeft de volgende vragen over deze hoofdactiviteit ingevuld over de (soms meerdere) activiteiten die hij/zij doet. Hierdoor kan de N voor deze vervolgvragen soms wat hoger liggen dan 505 voor 2019.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

mensen die ik ken' en 'ik wil(de) mijn werk/creaties ook tonen aan een breed publiek (dus ook mensen die ik niet ken)'.

Figuur 20: Ambities met betrekking tot de hoofdactiviteit (N=618)

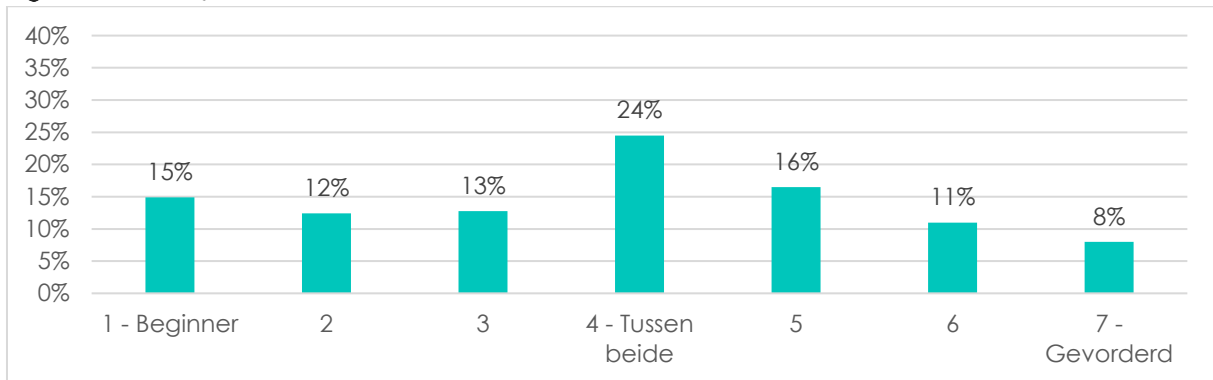

In Figuren 21 tem 24 zien we telkens de verdeling van de respondenten, per discipline, op een aantal vragen met betrekking tot frequentie, professionaliteit, tijdstip en ervaring als beoefenaar.

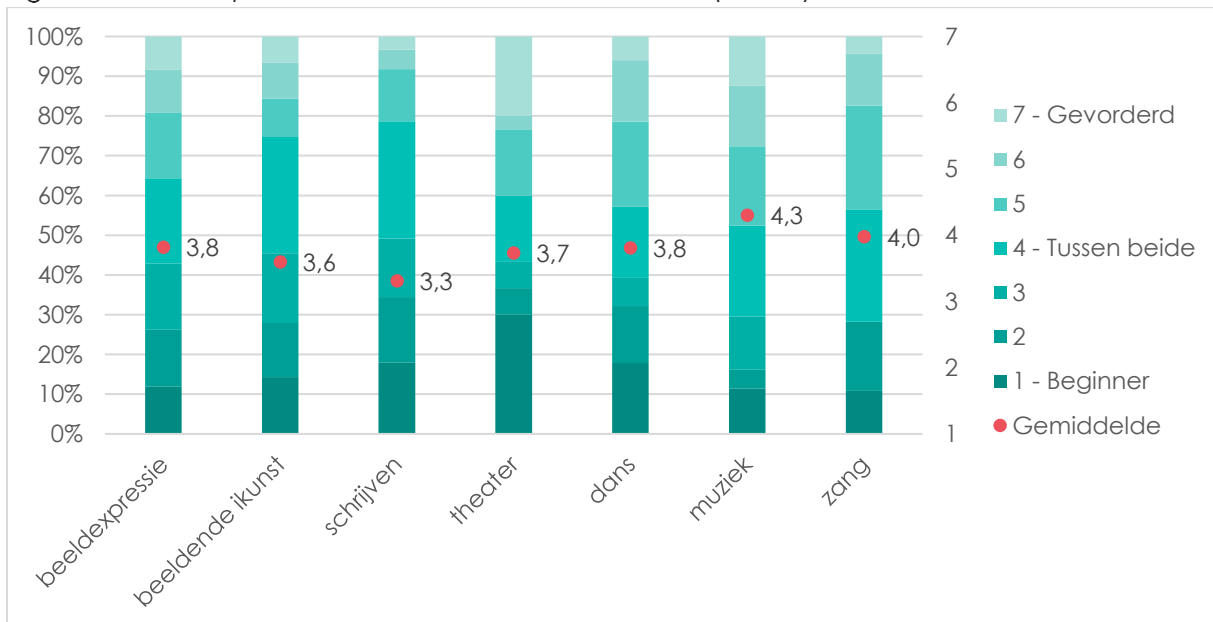
Wat 'niveau' betreft zien we in Figuur 21 dat de gemiddelde beoefenaar zich tussen score drie en score vier ('tussen beide') situeert. De gemiddelde beoefenaar ziet zichzelf dus als ergens tussen 'beginner' en 'gevorderde' in, waarbij het gemiddelde vooral voor schrijven eerder iets meer naar 'beginner' dan naar 'gevorderde' neigt.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 21: Subjectieve perceptie van niveau (N=564)

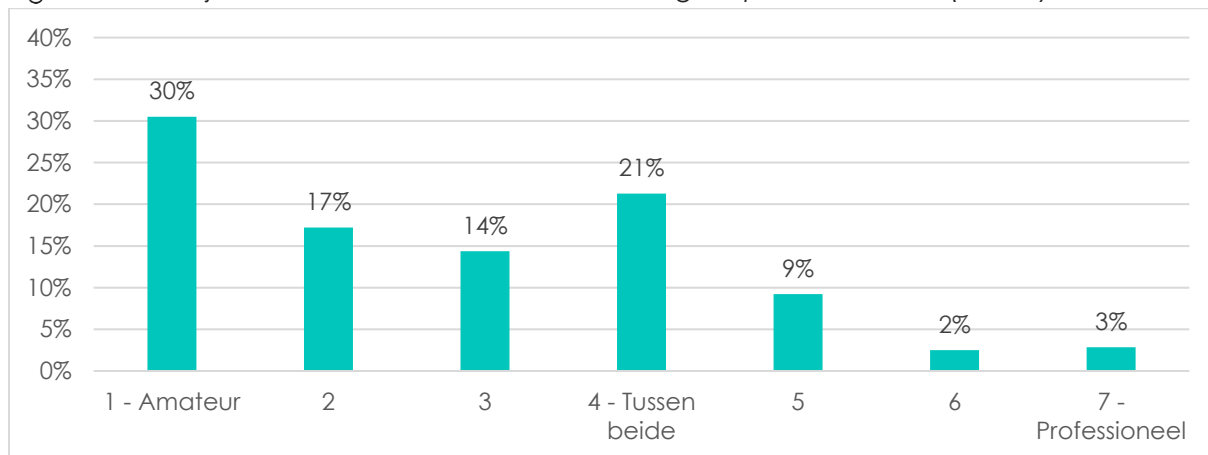
Figuur 22: Perceptie van 'niveau' van hoofdactiviteit (N=564)

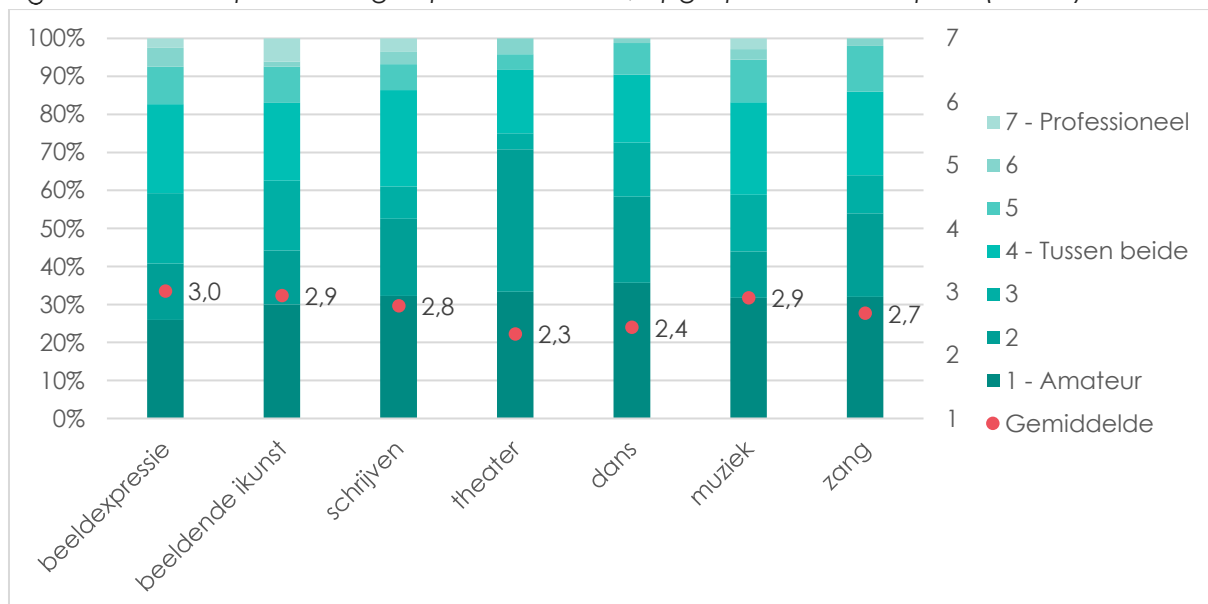
Wat professionaliteit betreft neigen de cijfers nog sterker in diezelfde richting: de gemiddelde scores liggen tussen 2 en 3. De gemiddelde beoefenaar ziet zichzelf dus eerder als amateurbeoefenaar dan als professioneel beoefenaar. Vooral de beoefenaars van theater en dans beschouwen zichzelf wat vaker als amateur.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 23: Subjectieve zelf-evaluatie met betrekking tot professionaliteit (N=552)

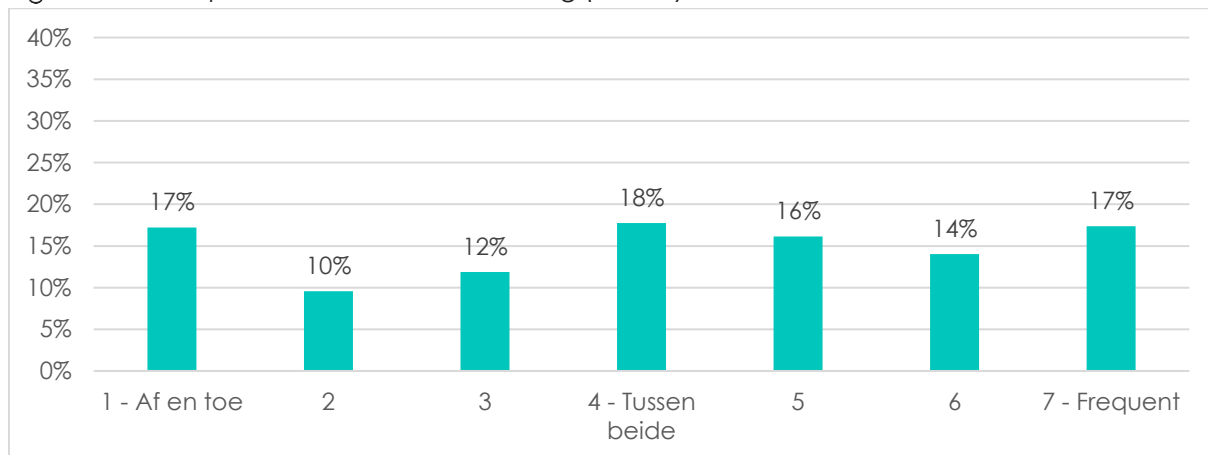
Figuur 24: Perceptie van eigen professionaliteit, opgesplitst naar discipline (N=552)

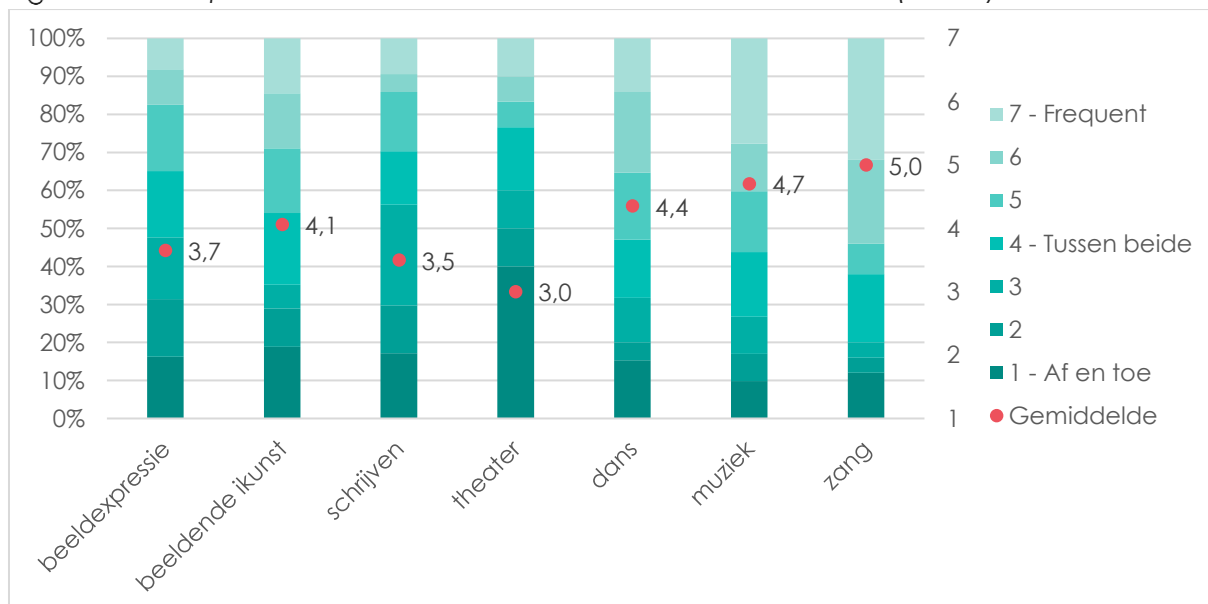
Naast bovenstaande cijfers blijkt uit Figuur 25 en Figuur 26 dat heel wat disciplines eerder frequent beoefend worden. Vooral zang en muziek blijken met een gemiddelde score van respectievelijk 5 en 4,7 vrij frequent beoefend te worden. Theater heeft dan weer het laagste gemiddelde met een score van 3, wat zich net onder 'tussen beide' situeert.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 25: Frequentie van kunstbeoefening (N=586)

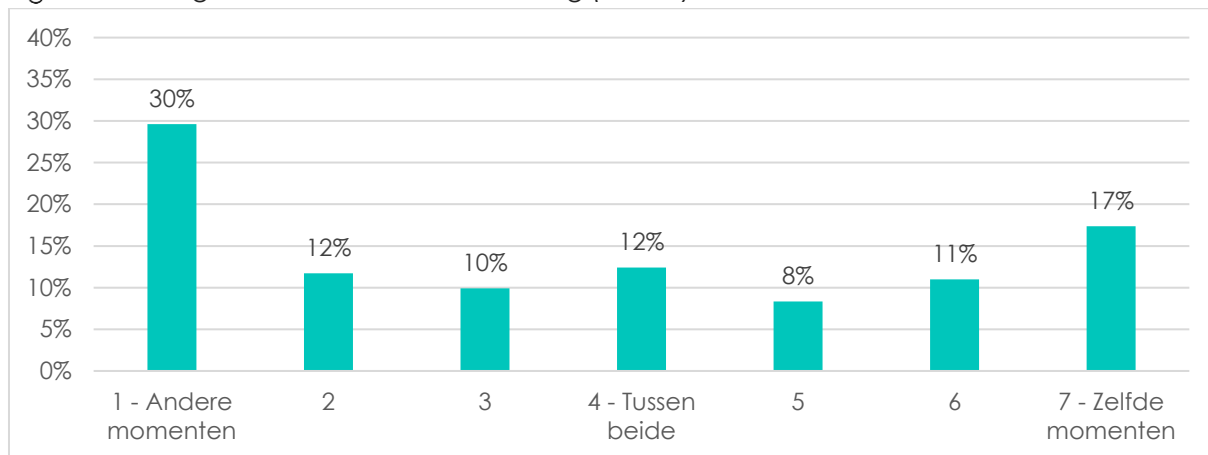
Figuur 26: Frequentie waarmee de hoofdactiviteit beoefend wordt (N=586)

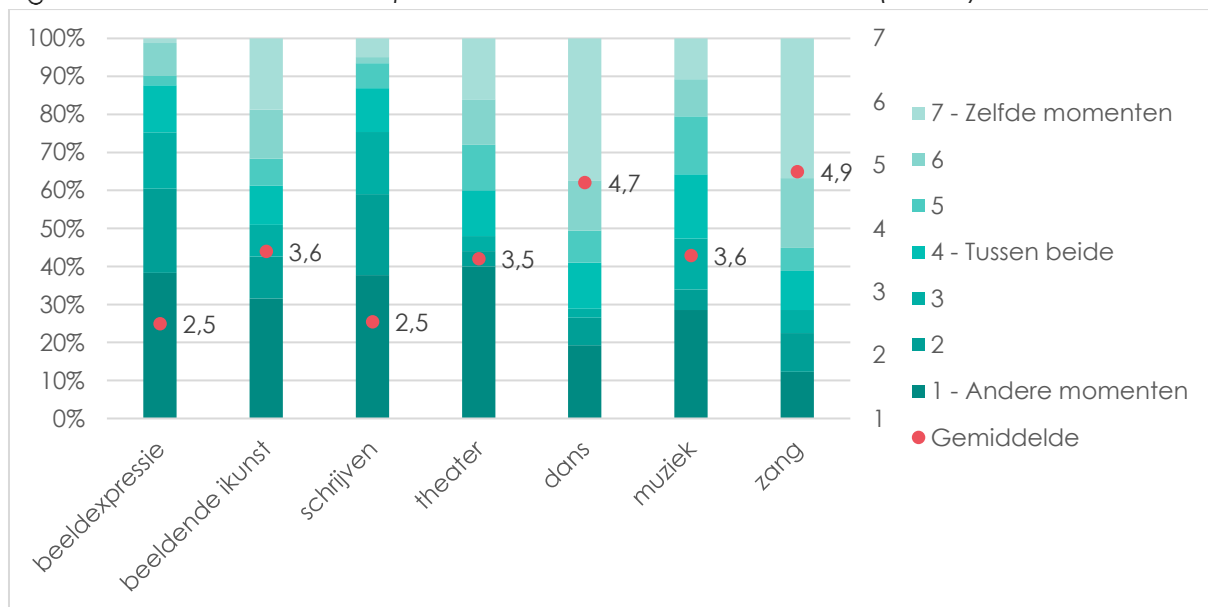
Naar regelmaat toe blijken uit Figuur 28 grote verschillen tussen de disciplines. Waar zang en dans vaker op dezelfde momenten beoefend worden, worden schrijven en beeldexpressie op meer onregelmatige tijdstippen uitgevoerd. Een verklarende factor hiervoor kan zijn dat beeldexpressie en schrijven gemakkelijker alleen uitgevoerd worden en daardoor ook minder vasthangen aan vaste tijdstippen waarop men (al dan niet met andere beoefenaars) deze discipline beoefent.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 27: *Regelmaat van kunstbeoefening (N=566)*

Figuur 28: *Momenten waarop de hoofdactiviteit beoefend wordt (N=566)*

9 Amateurkunstbeoefening in georganiseerd verband

Er wordt regelmatig geponeerd dat het georganiseerde vrijetijds- en cultuuraanbod onder druk komt te staan. In Nederland werkte het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) samen met Futureconsult een visietraject uit op basis van gesprekken met cultuurprofessionals (van Dijk, van den Eijnden, van Hout, Neele, Noijens, et al., 2017). Op basis van dat visietraject werden de belangrijkste trends, keuzes en ontwikkelingen die de toekomst van cultuurparticipatie bepalen volgens cultuurprofessionals in kaart gebracht. Een van de vijf meest belangrijk bevonden trends betrof het waarnemen van barsten in bestaande instituties en de opkomst van meer bottom-up initiatieven. Dit betekent tevens dat langdurige engagementen plaats ruimen voor een meer kortstondige betrokkenheid van de beoefenaar. Een dergelijke ontwikkeling creëert een aantal nieuwe mogelijkheden voor amateurkunstenbeoefening maar kan tevens een bedreiging vormen voor bv. de continuïteit van amateurkunstbeoefening of de artistieke verdieping. Ook in Vlaanderen hoort men vaak de stelling dat vrijetijdsbesteding in georganiseerd verband afneemt en men meer de deelname aan kortstondige bottom-up initiatieven verkiest. In deze paragraaf bekijken we daarom de deelname aan het georganiseerde aanbod voor amateurkunstenaars en in het bijzonder de deelname aan het DKO.

9.1 Deelname in georganiseerd verband

De respondenten die aangaven een creatieve hobby te hebben uitgeoefend, kregen voor die specifieke discipline de vraag of zij hiervoor ook ooit lessen volgden en zo ja, in welk verband. De antwoordcategorieën in 2019 wijken licht af van deze in 2008 waardoor vooral de vergelijking gemaakt voor de eerste drie categorieën relevant is: 1/ lessen in een academie, 2/ lessen buiten een academie, en 3/ in een club, vereniging, band of gezelschap. Dit kan een invloed hebben op de gegeven antwoorden.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Tabel 23: *Vergelijkbaarheid vraagstelling amateurkunstbeoefening in georganiseerd verband*

2008	2019	
Voor iedereen	Voor respondenten die discipline beoefenden	Identieke vraagstelling?
1. Lessen in een academie (DKO)	1. Lessen in een academie (DKO)	Ja
2. Lessen buiten een academie	2. Lessen buiten een academie	Ja
3. In een club, vereniging, band of gezelschap	3. In een georganiseerd verband (bv. club, vereniging, gezelschap) zonder lessen	Ja
4. Met vrienden	4. Geen lessen gevolgd, niet in georganiseerd verband gedaan	Nee
5. Alleen		Nee
6. Nooit		Nee

Tabel 24 geeft weer welke disciplines in georganiseerd verband beoefend werden en voor welke disciplines men lessen volgt/volgde.

We zien voor de meeste disciplines een statistisch significante stijging van het aantal respondenten dat les volgde in het deeltijds kunstonderwijs. Enkel voor theater en zang zien we dat de stijging niet statistisch significant is. Aangezien het aantal respondenten bij deze disciplines ook lager ligt dan bij de andere disciplines, kan het afwezig zijn van een statistisch significant effect te wijten zijn aan het kleiner aantal respondenten.

In de tweede kolom vinden we alle mensen die hun creatieve hobby uitoefenden in een club of vereniging, en/of lessen volgden buiten het DKO (zij duiden antwoordcategorie 2 en/of 3 aan). We zien een statistisch significante stijging bij dans en muziek. Bij theater en zang zien we echter een statistisch significante daling.

De derde kolom toont het percentage personen dat hun creatieve hobby in georganiseerd verband uitoefenden, of dit nu in het DKO, in de vorm van andere lessen, of in de vorm van een club of vereniging (zonder lessen) was. Daar zien we voor de meeste disciplines een significante stijging. Enkel voor theater wordt een statistisch significante daling (van 43% naar 32%) vastgesteld.

Over de hele tabel heen kunnen we vaststellen dat binnen nagenoeg alle disciplines alle georganiseerde vormen van deelname een stijging gekend

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

hebben ten opzichte van 2008, met uitzondering van zang en theater, waar deelname in georganiseerd verband buiten het DKO een sterke daling kende.

Tabel 24: *Beoefening amateurkunsten (huidige en vroegere participatie) volgens organisatieverband per discipline (in %, enkel amateurkunstenaars), voor respondenten die ooit de discipline beoefenden⁵*

	% DKO		% Lessen buiten een academie of in een ander georganiseerd verband		% Lessen (in of buiten DKO) of in georganiseerd verband	
	2008	2019	2008	2019	2008	2019
Beeldexpressie	5%	9%	12%	12%	16%	21%
Beeldende kunst	15%	19%	15%	16%	29%	34%
Schrijven	0,4%	1%	4%	6%	4%	7%
Theater	7%	10%	37%	23%	43%	32%
Dans	5%	8%	50%	58%	54%	66%
Muziek	22%	33%	25%	36%	40%	63%
Zang	13%	15%	47%	38%	57%	52%

$p < 0,05$

9.2 Deeltijds Kunstonderwijs (DKO)

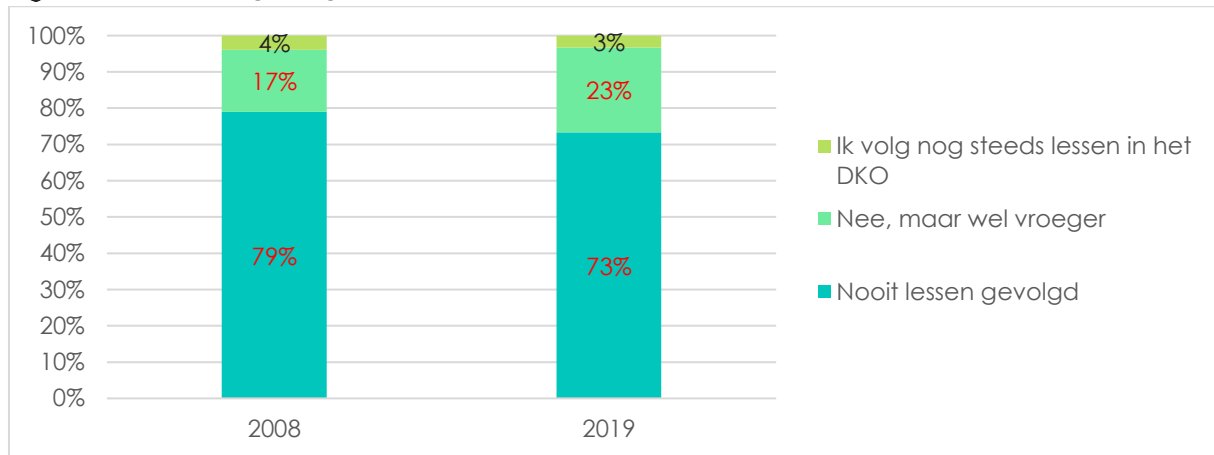
9.2.1 Aandeel beoefenaars dat in DKO les volgt/volgde

Aan de respondenten die aangaven momenteel of in het verleden ooit een creatieve hobby te hebben beoefend werd gevraagd of zij ooit les volgden in het DKO. Hierbij werd niet alleen gekeken naar de huidige deelname maar ook naar deze in het verleden. We zien wel een kleine afname van het aandeel beoefenaars dat momenteel les volgt in het DKO, maar deze daling is niet statistisch significant. Wel zien we een statistisch significante stijging in de groep 'nee, maar wel vroeger': het aandeel respondenten dat ooit in het DKO les volgde is dus statistisch significant gestegen ten opzichte van 2008.

⁵ Deze vraag werd gekenmerkt door een relatief grote non respons (25% van de beoefenaars hebben deze vraag niet ingevuld). Voor hen weten we niet in welk verband zij hun creatieve hobby beoefenen, wat de cijfers voor 2019 wat minder betrouwbaar maakt.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 29: Lessen gevolgd in een academie (DKO) (2008-2019)

$p < 0,05$

9.2.2 Criteria en tevredenheid DKO

Aan de respondenten die momenteel of in het verleden les volgden in het DKO, werd gevraagd naar hun verwachtingen en tevredenheid met betrekking tot het DKO. In een eerste vragenblok werden een aantal criteria voorgelegd waarbij de respondent kon aangeven of hij/zij dit aspect al dan niet belangrijk vond tijdens de opleiding. De respondenten die aangaven het voorgelegde item (eerder) belangrijk te vinden, werden ook gevraagd om op een schaal van 1 (helemaal niet tevreden) tot 5 (helemaal tevreden) aan te geven hoe tevreden zij over dit aspect zijn of waren. De gemiddelde waarden die de respondenten voor elk van de items gaven, zijn terug te vinden in Figuur 30.

Het criterium dat door het hoogste percentage respondenten aangeduid werd als (eerder) belangrijk, is de mogelijkheid om de creatieve activiteit te kunnen uitoefenen: voor bijna negen op de tien respondenten is dit een belangrijk criterium. De andere criteria waren voor ongeveer de helft van de respondenten van belang.

Wanneer een item als belangrijk aanschouwd wordt, werd gevraagd naar de tevredenheid hierover. De tevredenheid is het hoogste voor 'de mogelijkheid om mijn creatieve activiteit te beoefenen': de gemiddelde score bedraagt hier 4,8. Bijna alle respondenten die in het DKO les volgen, zijn dus tevreden over de mogelijkheden die het DKO hen biedt om hun creatieve activiteit te beoefenen.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

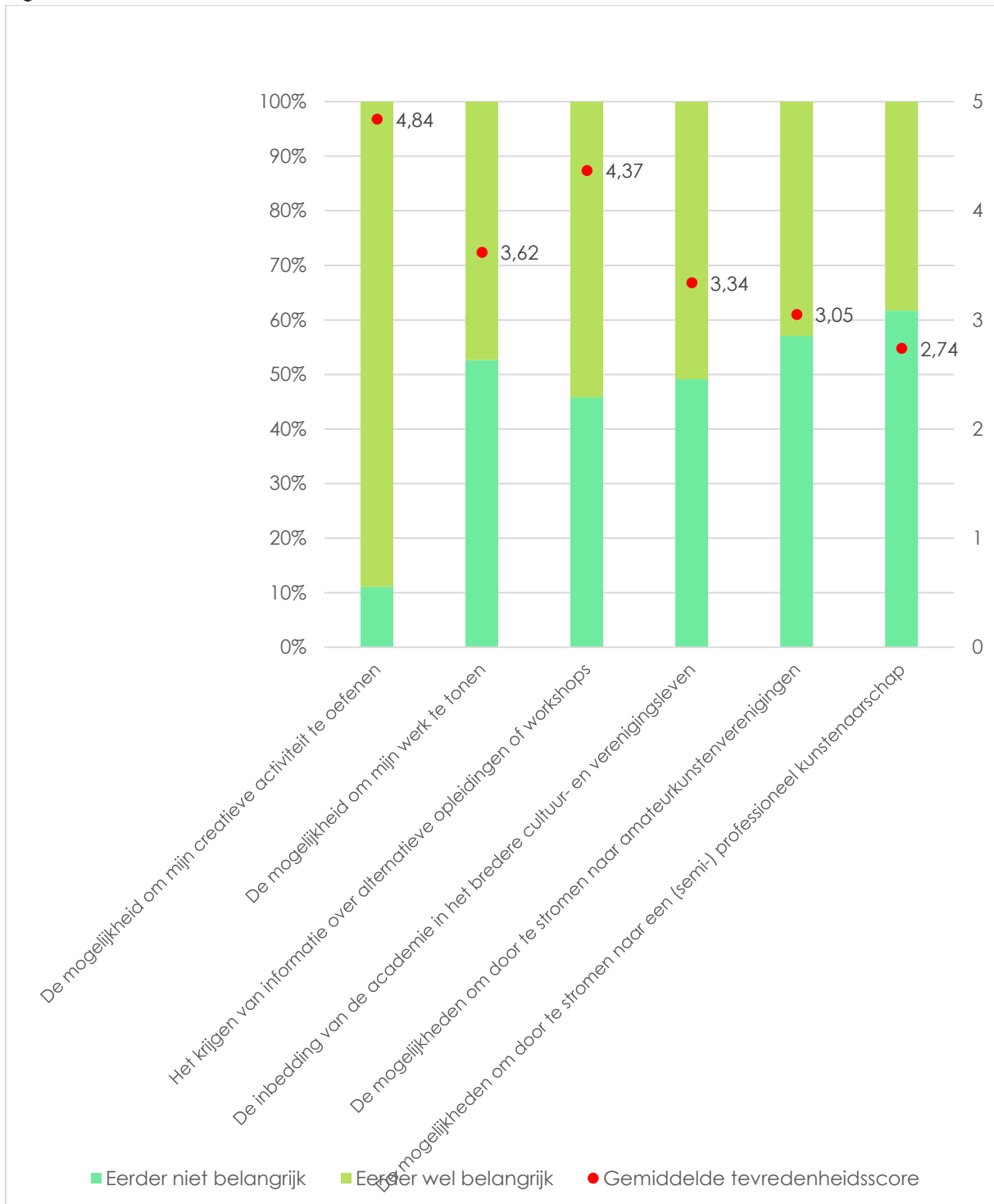
Ongeveer de helft van de respondenten vindt het belangrijk om via het DKO ook informatie te krijgen over alternatieve opleidingen of workshops. Zij die dit belangrijk vinden, duiden ook bijna allemaal aan dat zij (helemaal) tevreden zijn over de mate waarin het DKO aan deze verwachting voldoet.

Wat betreft de mogelijkheid om eigen werk te tonen, de inbedding van de academie in het bredere cultuur- en verenigingsleven en de mogelijkheden om door te stromen naar amateurkunstenverenigingen zijn is ongeveer de helft van de respondenten (eerder) tevreden.

Hoewel de mogelijkheden om door te stromen naar een (semi-) professioneel kunstenaarschap voor ongeveer vier op tien respondenten van belang is, zien we wel dat de tevredenheidsscore hier niet zo hoog ligt, met een gemiddelde score van 2,7.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 30: Criteria en tevredenheid DKO (N=222-228)

Daarnaast werd een lijst van stellingen voorgelegd over de meest recente ervaring met het DKO. Respondenten die ooit een DKO-opleiding volgden konden op een vijfpuntenschaal aangeven in welke mate ze met deze stellingen akkoord gingen.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Slechts een kleine minderheid van de respondenten (7 %) vindt het DKO te moeilijk. Tegelijkertijd vindt ook slechts 8 % de opleiding te gemakkelijk. Uit de data blijkt dat de meerderheid van de respondenten (85 %) de opleidingen in het DKO als gepast (niet te moeilijk, niet te gemakkelijk) ervaren, in Tabel 25 aangeduid in het rood.

Tabel 25: *Beoordeling van het niveau van de DKO-opleiding*

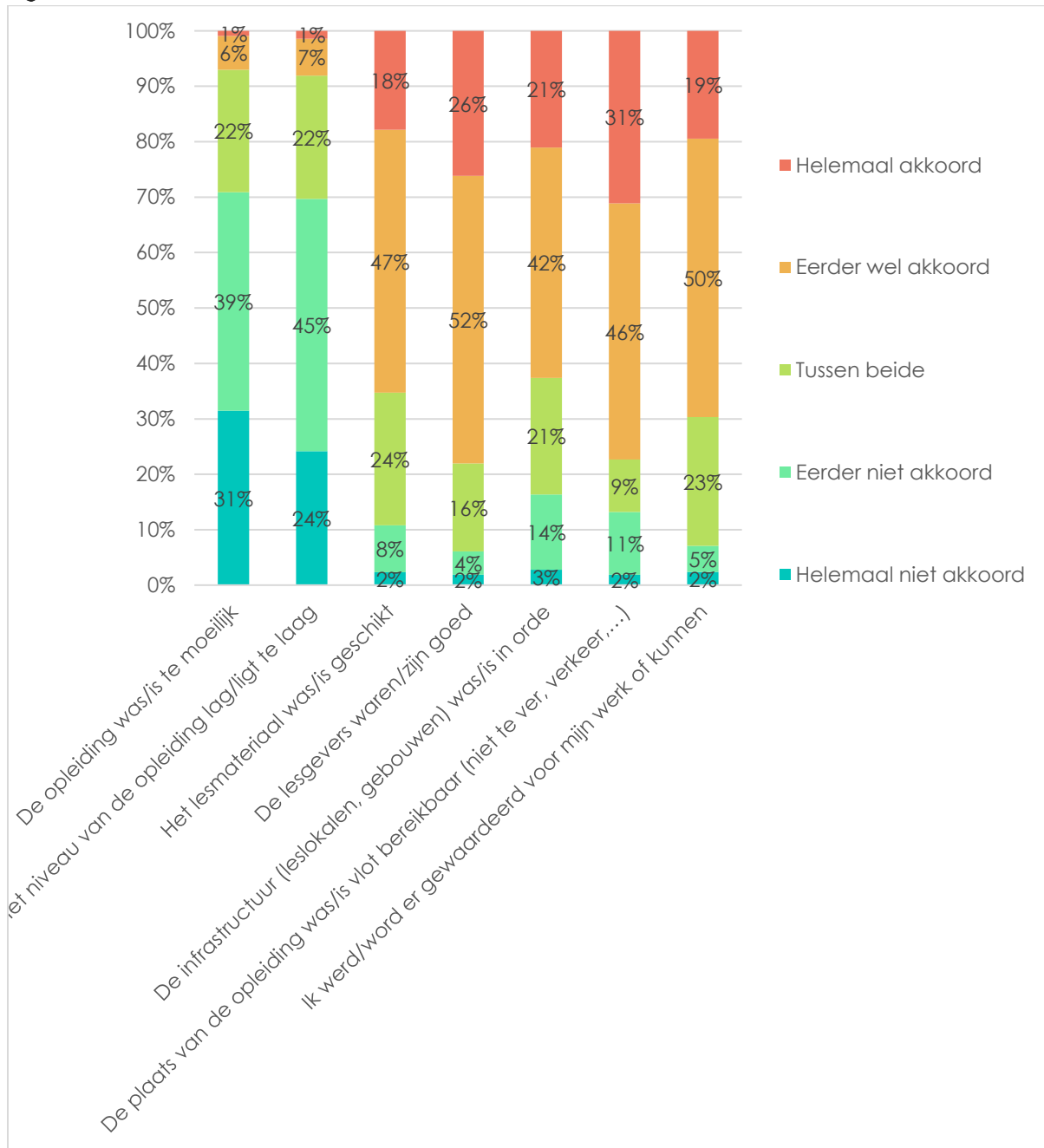
Het niveau van de opleiding lag of ligt te laag						
De opleiding was of is te moeilijk		Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Tussen beide	Eerder wel akkoord	Helemaal akkoord
	Helemaal niet akkoord	16 %	6 %	6 %	3 %	2 %
	Eerder niet akkoord	5 %	25 %	7 %	3 %	0 %
	Tussen beide	4 %	9 %	7 %	1 %	0 %
	Eerder wel akkoord	0 %	3 %	2 %	0 %	0 %
	Helemaal akkoord	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Ook met betrekking tot het lesmateriaal, de lesgevers en de infrastructuur zijn de (ex-)leerlingen tevreden: 65 % tot 80 % van de respondenten gaat akkoord met de stelling dat lesmateriaal, lesgevers en infrastructuur in orde zijn.

Verder is wie in het DKO les volgt, meestal tevreden over de bereikbaarheid van de opleiding en voelt 70 % zich gewaardeerd voor zijn/haar kunnen. Slechts 7 % van de respondenten gaat niet akkoord met de stelling 'ik werd/word er gewaardeerd voor mijn kunnen'.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

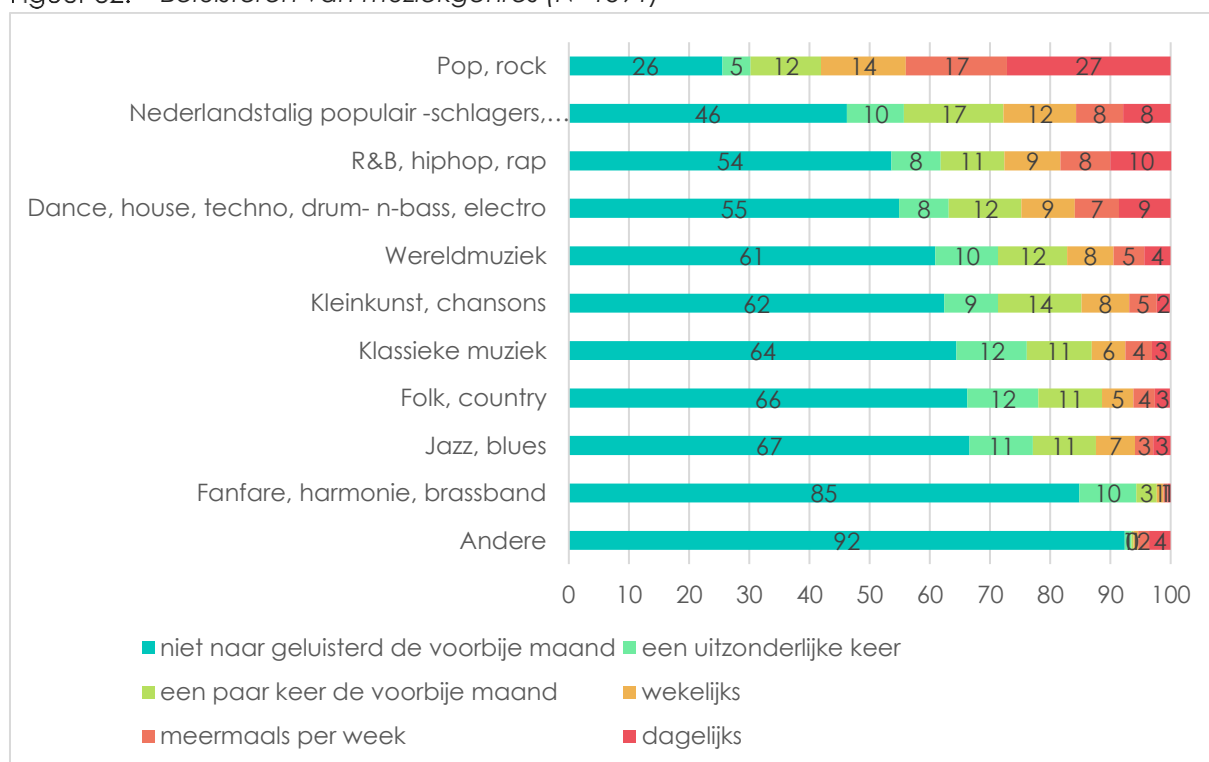
Figuur 31: Tevredenheid DKO (N= 211-214)

10 Culturele voorkeuren: muziekgenres

Om de culturele smaken of voorkeuren van amateurkunstenaars te kennen, werd aan de respondenten gevraagd hoe vaak ze naar verschillende soorten muziekgenres luisterden de voorbije maand. Bij de totale populatie die bevestigd werd, is 'pop & rock' veruit het vaakst beluisterde genre, gevolgd door Nederlandstalig populair, R&B en hip-hop en de elektronische genres. Fanfare en brassband worden het minst vaak beluisterd.

Figuur 32: *Beluisteren van muziekgenres (N=1591)*

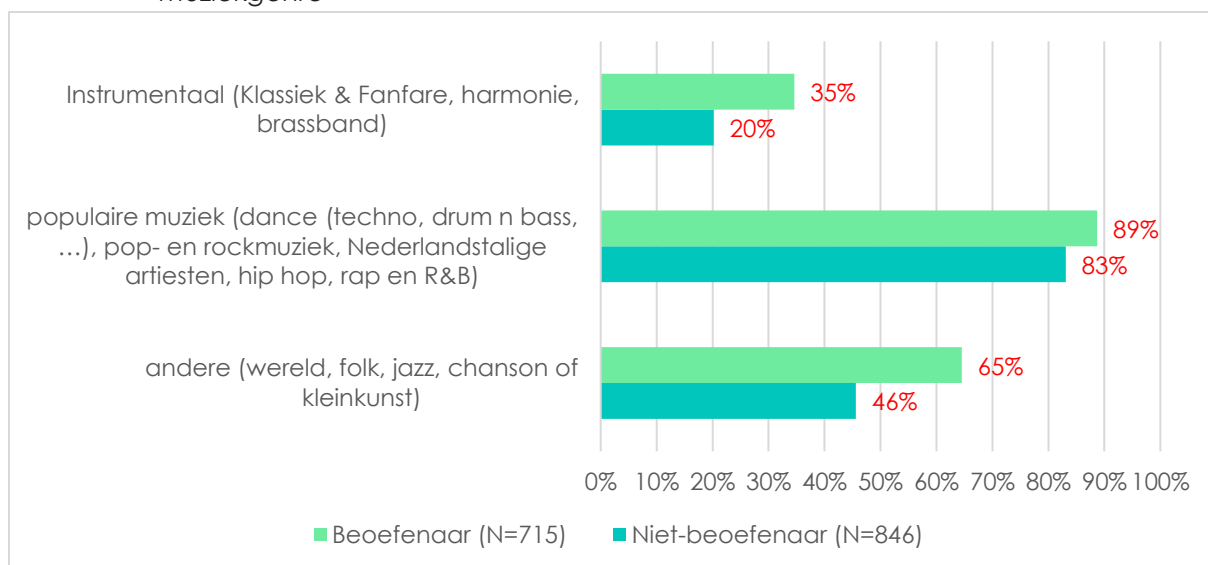
De verschillende genres werden, zoals in 2019, ondergebracht in drie groepen die enigszins samenvallen met de sectorindeling van de amateurkunsten. Onder luisteraars van instrumentale muziek verstaan we respondenten die aangeven vaker dan een uitzonderlijke keer naar klassieke en/of fanfaremuziek te luisteren. Het luisteren naar populaire muziek omvat de genres dance (techno, drum 'n bass, ...), pop- en rockmuziek, Nederlandstalige artiesten, hip-hop, rap en R&B. De genres folk, jazz & blues, wereldmuziek en chanson of kleinkunst werden in een laatste categorie "andere" ondergebracht.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

In Figuur 33 kijken we naar het beluisteren van deze genres bij amateurkunstenaars en niet-amateurkunstenaars. Amateurkunstenaars luisteren significant vaker naar alle genres, maar de verschillen zijn het grootst bij instrumentale muziek en andere muziek. Als we dit specifiek bekijken voor muzikanten worden de verschillen nog groter. 51 % van de muzikanten heeft naar instrumentale muziek geluisterd en maar liefst 77 % naar wereldmuziek, jazz, folk, chanson of kleinkunst. Bij de niet-muzikanten ligt dit aandeel telkens een stuk lager (respectievelijk 24 % en 51 %).

In Figuur 34 zien we dat dit beeld voor muzikanten niet zo sterk verschilt ten opzichte van 2008. Enkel pop- en rockgenres worden net iets minder beluisterd.

Figuur 33: Aandeel amateurkunstbeoefenaars⁶ en niet-beoefenaars die in de voorbije maand minstens een paar keer hebben geluisterd naar het betreffende muziekgenre

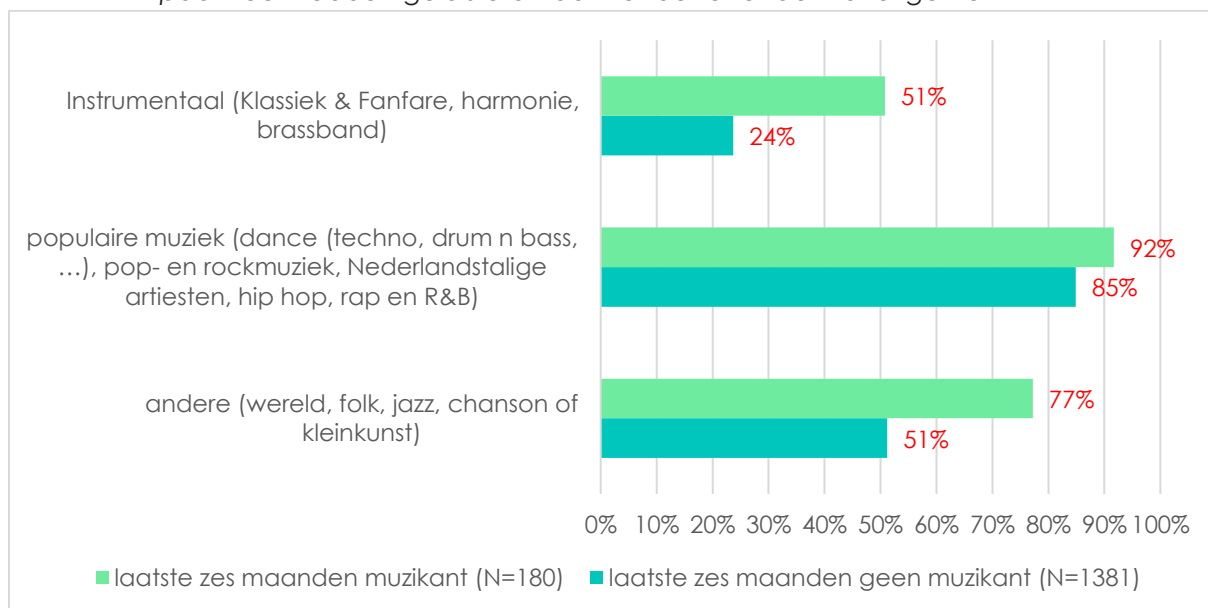

$p < 0,05$

⁶ Voorbije zes maanden muziek gespeeld

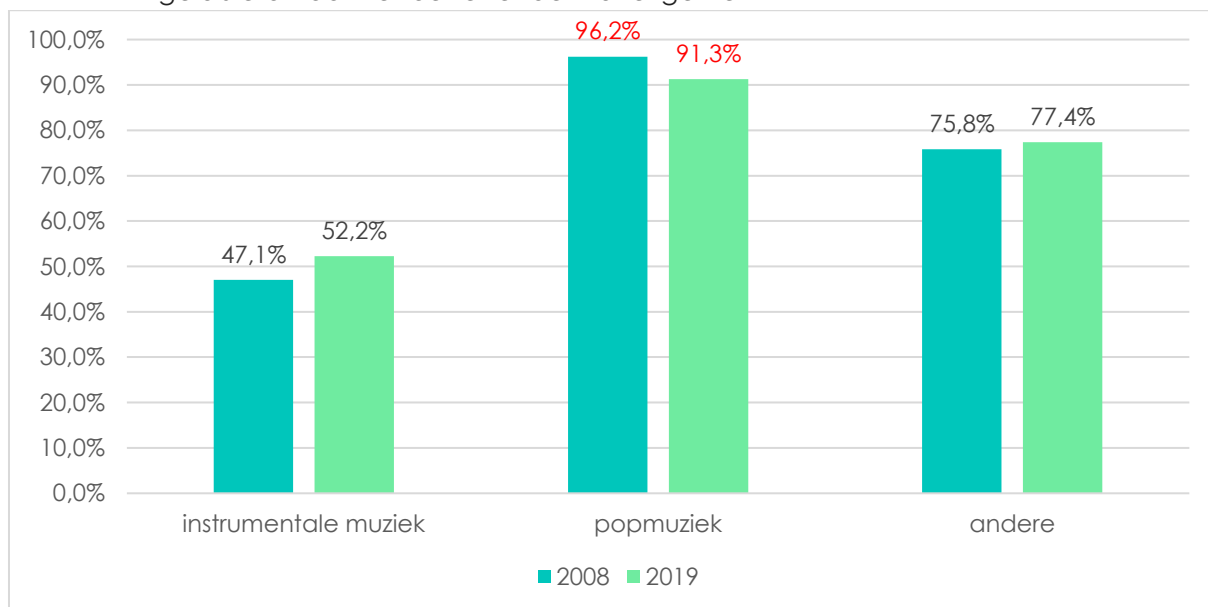
ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 34: Aandeel muzikanten en niet-muzikanten die in de voorbije maand minstens een paar keer hebben geluisterd naar het betreffende muziekgenre

$p < 0,05$

Figuur 35: Aandeel muzikanten die in de voorbije maand minstens een paar keer hebben geluisterd naar het betreffende muziekgenre

$p < 0,05$

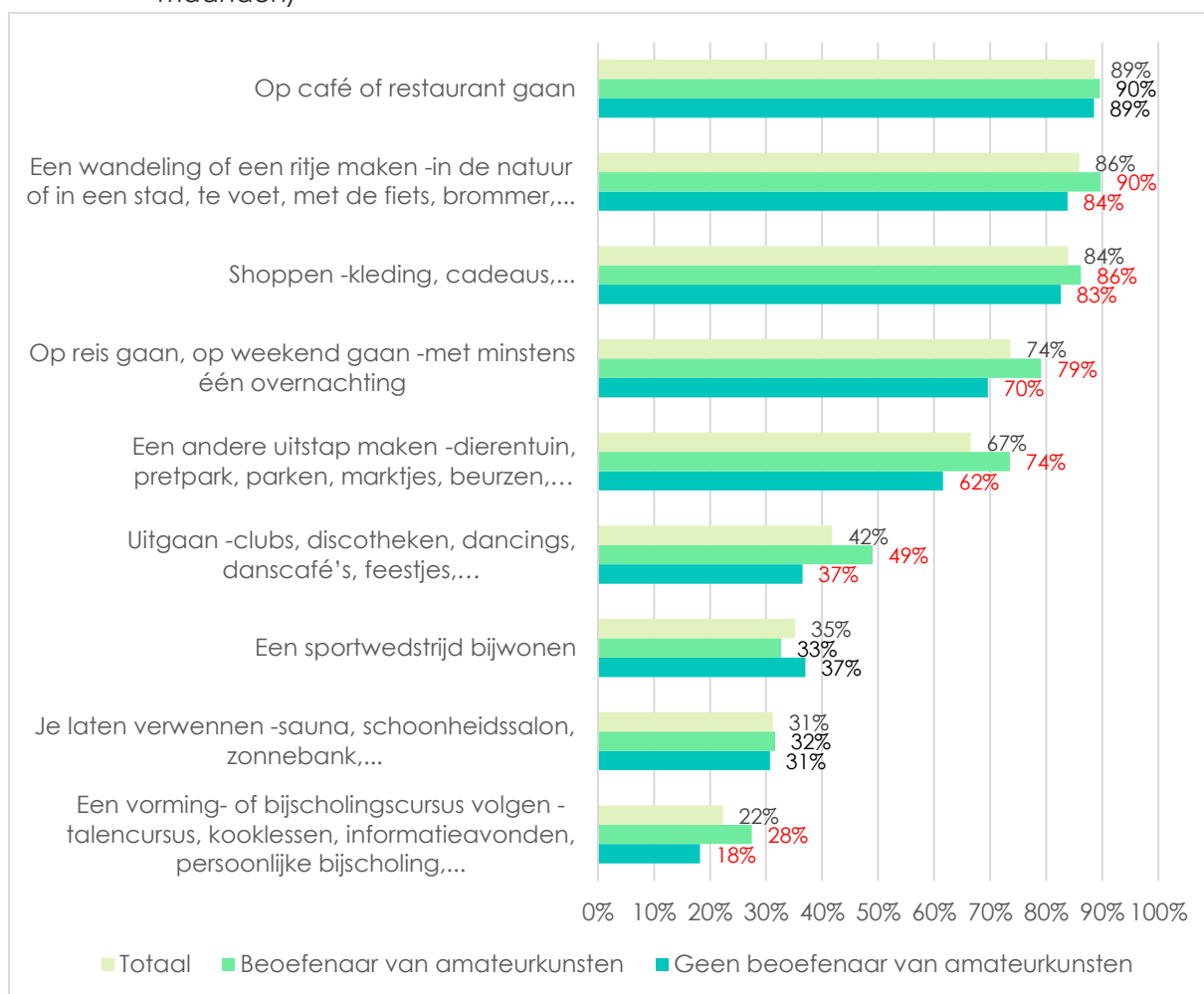
11 Vrije tijd en receptieve cultuur

Hoewel we er intuïtief doorgaans van uitgaan dat actief engagement -omwille van de tijdsinvestering- andere activiteiten in het gedrang brengt, wijzen empirische studies er net op dat engagement kan mobiliseren en activeren (Smits, Lievens & Scheerder, 2015). Actief engagement gaat volgens deze studies hand in hand met een betere beheersing van de tijd zodat één engagement een ander engagement niet uitsluit maar daarentegen meer waarschijnlijk maakt. We bekijken hieronder of dergelijke cumulatie van activiteiten ook waarneembaar is bij amateurkunstenaars.

In Figuren 35 tot 37 geven we de vrije tijds- en cultuurparticipatie weer van amateurkunstenaars en niet-amateurkunstenaars. Over het algemeen kunnen we stellen dat de amateurkunstenaars op alle vlakken meer actief zijn dan de niet-amateurkunstenaars. Enkel sportwedstrijden bijwonen, comedyvoorstellingen bezoeken, op café en restaurant gaan en koken als hobby wordt even vaak gedaan in beide groepen. De verschillen zijn het grootst voor de culturele activiteiten, waarbij de respondenten die zelf actief zijn ook meer participeren aan het receptieve cultuuraanbod (met museum- en bibliotheekbezoeken op kop).

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

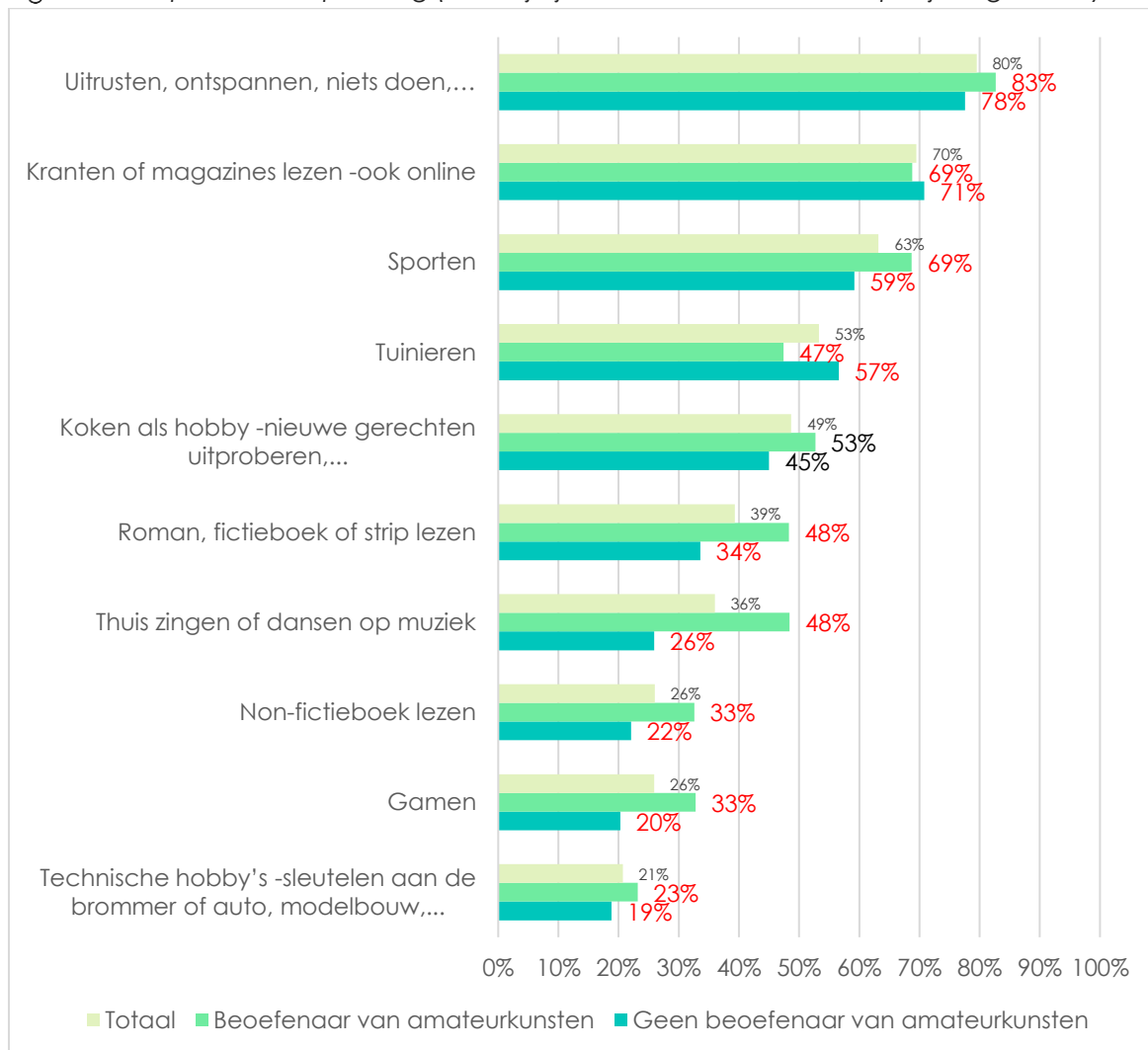
Figuur 36: Uithuizige vrijetijdsactiviteiten (één of meer keer gedaan in de laatste zes maanden)

$p < 0,05$

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

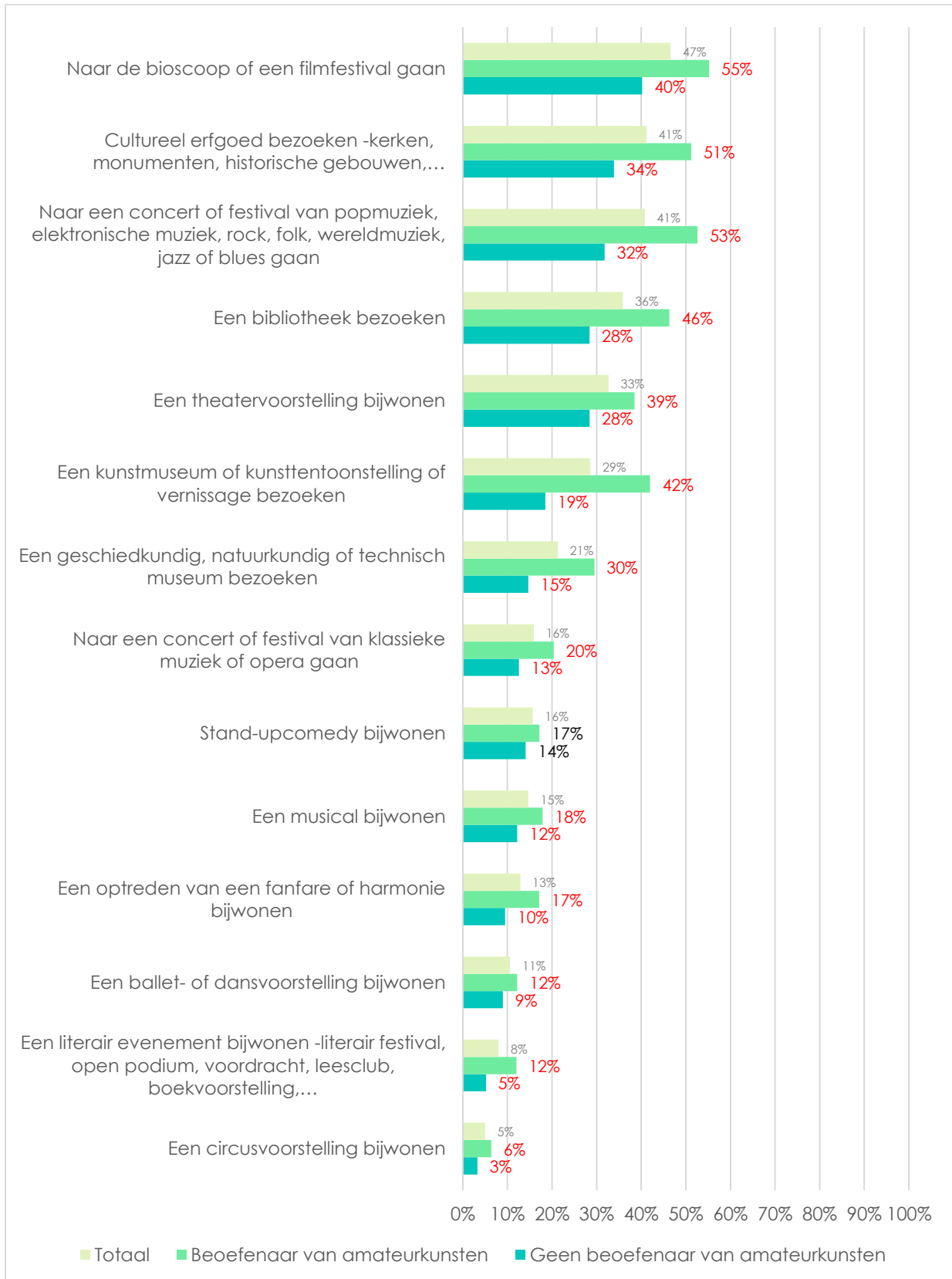
Figuur 37: Sport en ontspanning (voorbijje jaar minstens meermaals per jaar gedaan)

$p < 0,05$

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 38: Receptieve culturele activiteiten (ten minste één keer gedaan in de laatste zes maanden)

$p < 0,05$

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

In Tabel 26 wordt de receptieve cultuurparticipatie per hoofddiscipline weergegeven. Hier worden de percentages altijd vergeleken met de hoofddiscipline die het meeste aanleunt bij de receptieve activiteit (aangegeven in het vet).

Hier zien we dat de respondenten die beeldexpressie beoefenen wat minder participeren aan zo goed als alle activiteiten, behalve bioscoopbezoek. Ook de beeldende kunstenaars beperken zich over het algemeen wat meer tot de disciplines waar ze zelf mee bezig zijn. Zij bezoeken relatief vaak musea maar verder ligt hun participatie niet bijzonder hoog in vergelijking met de andere disciplines. Schrijvers zijn duidelijk ook de grootste lezers van zowel fictie als non-fictie, en ook gaan zij relatief vaak naar concerten.

De respondenten die zelf aan theater doen, gaan het vaakst naar theater (en naar de bioscoop) en de dansers gaan vaker naar dansvoorstellingen. De dansers participeren daarbij telkens ook vrij hoog op de andere podiumvoorstellingen (muziek, musical,...). De muzikanten hebben ook een relatief uitgebreid participatieprofiel, maar zij steken qua participatie aan muziekvoorstellingen niet met sterk boven de rest uit. Deze activiteiten worden relatief vaak bezocht door alle amateurkunstenaars. Zangers scoren hoog op alle vormen van cultuurparticipatie, behalve bioscoopbezoek.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 26: Receptieve cultuurparticipatie, voor beoefenaars van amateurkunsten

	Beoefenaars (TOTAAL)	Beeld- expressie	Beeldend e kunst	Schrijven	Theater	Dans	Muziek	Zang
		N=132-140	N=222-234	N=79-85	N=64-67	N=148-160	N=174-177	N=57-60
Ten minste één keer gedaan in het laatste half jaar								
Een kunstmuseum of kunsttentoonstelling of vernissage bezoeken	27,2 %	30,7 %	44,6 %	38,3 %	34,3 %	33,8 %	36,4 %	39,0 %
Een theatervoorstelling bijwonen	27,7 %	29,2 %	36,2 %	36,1 %	56,1 %	42,8 %	35,4 %	43,1 %
Een ballet- of dansvoorstelling bijwonen	7,2 %	7,3 %	10,9 %	7,2 %	13,6 %	25,3 %	10,9 %	10,5 %
Naar een concert of festival van klassieke muziek of opera gaan	9,3 %	11,7 %	16,5 %	11,0 %	19,7 %	19,0 %	22,9 %	31,0 %
Naar een concert of festival van popmuziek, elektronische muziek, rock, folk, wereldmuziek, jazz of blues gaan	40,6 %	39,4 %	42,9 %	51,2 %	45,6 %	54,2 %	57,5 %	48,3 %
Een optreden van een fanfare of harmonie bijwonen	9,8 %	10,9 %	16,8 %	10,8 %	13,6 %	15,9 %	19,4 %	21,7 %
Een musical bijwonen	10,4 %	11,4 %	13,5 %	12,0 %	18,2 %	24,7 %	17,1 %	24,1 %
Een circusvoorstelling bijwonen	3,0 %	3,6 %	3,4 %	4,8 %	3,1 %	10,9 %	4,6 %	6,9 %
Een bibliotheek bezoeken	35,8 %	32,6 %	46,2 %	45,9 %	36,9 %	45,9 %	44,3 %	52,5 %
Een literair evenement bijwonen -literair festival, open podium, voordracht, leesclub, boekvoorstelling,...	5,0 %	6,6 %	10,1 %	16,5 %	14,9 %	8,3 %	8,6 %	15,5 %
Naar de bioscoop of een filmfestival gaan	44,2 %	52,9 %	50,9 %	53,8 %	63,6 %	53,1 %	55,1 %	28,8 %
Ten minste één keer gedaan in laatste jaar								
Roman, fictieboek of strip lezen	39,8 %	27,1 %	49,6 %	67,9 %	46,2 %	49,3 %	41,8 %	54,2 %
Non-fictieboek lezen	24,8 %	26,5 %	32,0 %	49,4 %	18,8 %	31,5 %	30,9 %	28,1 %

p < 0,05

12 Visie op (amateur)kunsten(beleid)

Net als in 2008 werden er aan de respondenten een aantal stellingen omtrent (amateur)kunsten en het beleid hieromtrent voorgelegd.

In Tabel 27 geven we eerst de stellingen die betrekkingen hebben op kunst en kunstenbeleid in het algemeen, in Tabel 28 geven we de stellingen die zich meer toespitsen om amateurkunsten. We geven in beide tabellen de exacte formuleringen voor 2008 en 2019 en presenteren voor beide jaren de cijfers voor de gehele steekproef, de amateurkunstenaars en de niet-amateurkunstenaars. Net als in 2008 verschillen de amateurkunstenaars bijna altijd van de niet-amateurkunstenaars.

Over het algemeen kunnen we stellen dat men in 2019 wat positiever staat tegenover kunsten en de amateurkunsten dan in 2008. Ook beleidsondersteuning ten aanzien van (amateur)kunsten kan op meer goedkeuring rekenen. Opvallend is dat deze positievere houding vooral waar te nemen is bij de respondenten die momenteel geen creatieve hobby beoefenen. Anderzijds beamen niet-amateurkunstenaars wel minder dan in 2008 de waarde van amateurkunstbeoefening: zo gaan ze in 2019 minder akkoord met de stelling dat een creatieve hobby meer waardevol is dan een andere hobby of sport en met de stelling dat creatief bezig zijn in de vrije tijd goed is voor de persoonlijke ontwikkeling.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 27: *Visie op kunsten(beleid): vergelijking over disciplines en tussen 2008-2019*

	Jaar	Totaal % eerder of helemaal akkoord		Niet AK		AK	
Ik vind het belangrijk dat de overheid ervoor zorgt dat ook experimentele kunstwerken of kunstvormen een kans krijgen.	2008	42,6 %		36,9 %		52,4 %	
De overheid moet ook experimentele kunstwerken of kunstvormen een kans geven.	2019	50,3 %	*	44,6 %	*	57,4 %	
Zonder kunst en cultuur zou het leven heel saai zijn.	2008	52,6 %		46,4 %		63,5 %	
Zonder kunst en cultuur zou het leven heel saai zijn.	2019	65,3 %	*	57,8 %	*	74,7 %	*
De overheid moet ook organisaties ondersteunen voor mensen die in hun vrije tijd creatief bezig zijn.	2008	54,2 %		51,2 %		60,7 %	
De overheid moet ondersteuning bieden aan organisaties voor mensen die in hun vrije tijd creatief bezig zijn.	2019	59,6 %	*	54,9 %		65,8 %	
Iemand die in zijn vrije tijd danst, zingt, schildert, toneel speelt of beelden maakt, kan voor mij ook een kunstenaar zijn.	2008	67,6 %		65,1 %		72,8 %	
Iemand die in zijn vrije tijd danst, zingt, schildert, toneel speelt of beelden maakt, kan voor mij ook een kunstenaar zijn.	2019	73,5 %	*	70,2 %	*	79,0 %	*
Een creatieve hobby uitoefenen vind ik meer waardevol dan een andere hobby of sport.	2008	16,1 %		15,3 %		16,7 %	
Een creatieve hobby vind ik meer waardevol dan een andere hobby of sport.	2019	13,5 %	*	10,3 %	*	16,9 %	
Dat er mensen zijn die creatief zijn in hun vrije tijd vind ik een verrijking voor onze samenleving.	2008	63,6 %		60,1 %		70,0 %	
Dat er mensen zijn die creatief zijn in hun vrije tijd vind ik een verrijking voor onze samenleving.	2019	64,9 %		58,3 %		73,7 %	
Of je nu talent hebt of niet, in je vrije tijd creatief bezig zijn, is goed voor je persoonlijke ontwikkeling.	2008	77,8 %		75,6 %		82,1 %	
Of je nu talent hebt of niet, in je vrije tijd creatief bezig zijn is goed voor je persoonlijke ontwikkeling.	2019	77,4 %		68,9 %	*	88,4 %	*

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

Tabel 28: *Vergelijking negatieve stellingen over amateurkunsten (over disciplines en tussen 2008-2019)*

	Jaar	Totaal		Niet AK		AK	
Het plaatsen van kunstwerken in straten en wijken is een verspilling van overheidsgeld.	2008	21,3 %		24,6 %		14,2 %	
<i>Het plaatsen van kunstwerken in straten en wijken is een verspilling van overheidsgeld.</i>	2019	18,3 %	*	23,7 %		11,1 %	
Kunst staat te ver van het dagelijkse leven.	2008	30,9 %		32,1 %		27,3 %	
<i>Kunst staat te ver van het dagelijkse leven.</i>	2019	27,7 %	*	28,1 %		25,4 %	
Ik begrijp al dat gedoe rond kunst niet.	2008	22,7 %		27,3 %		13,6 %	
<i>Ik begrijp al dat gedoe rond kunst niet.</i>	2019	18,5 %	*	22,0 %	*	13,9 %	
Tegenwoordig moet je niets meer kunnen om een kunstenaar te zijn.	2008	28,4 %		31,0 %		23,5 %	
<i>Tegenwoordig moet je niets meer kunnen om een kunstenaar te zijn.</i>	2019	19,9 %	*	21,9 %	*	17,4 %	*

13 Digitale participatie

Een van de meest verrijkende en opvallendste ontwikkelingen in onze samenleving is de exponentiële groei van digitale mogelijkheden. In Nederland stelde men vast dat over een periode van amper vier jaar (vergelijking NMAK 2013-2015-2017) het aandeel amateurkunstbeoefenaars dat weleens heeft opgetreden, werk heeft getoond of laten lezen, gestaag gedaald is (Neele, Zernitz & Ijdens, 2017). Zij die naar buiten komen met hun werk gebruiken daarvoor steeds vaker digitale podia. Het aandeel amateurkunstbeoefenaars dat hun werk op digitale podia toonde steeg in Nederland van 22% naar 32% in vier jaar tijd. In Vlaanderen waren er vooralsnog weinig gegevens beschikbaar over het gebruik van nieuwe en sociale media in het kader van amateurkunstbeoefening en de impact van deze nieuwe mediavormen op de verspreiding van amateurkunsten. Met dit onderzoek wensten we dit hiaat voor een deel te dichten. We gaan hieronder eerst meer algemeen in op de tijd die men voor het scherm doorbrengt om dan in een volgende paragraaf uitgebreid stil te staan bij de digitale cultuurparticipatie.

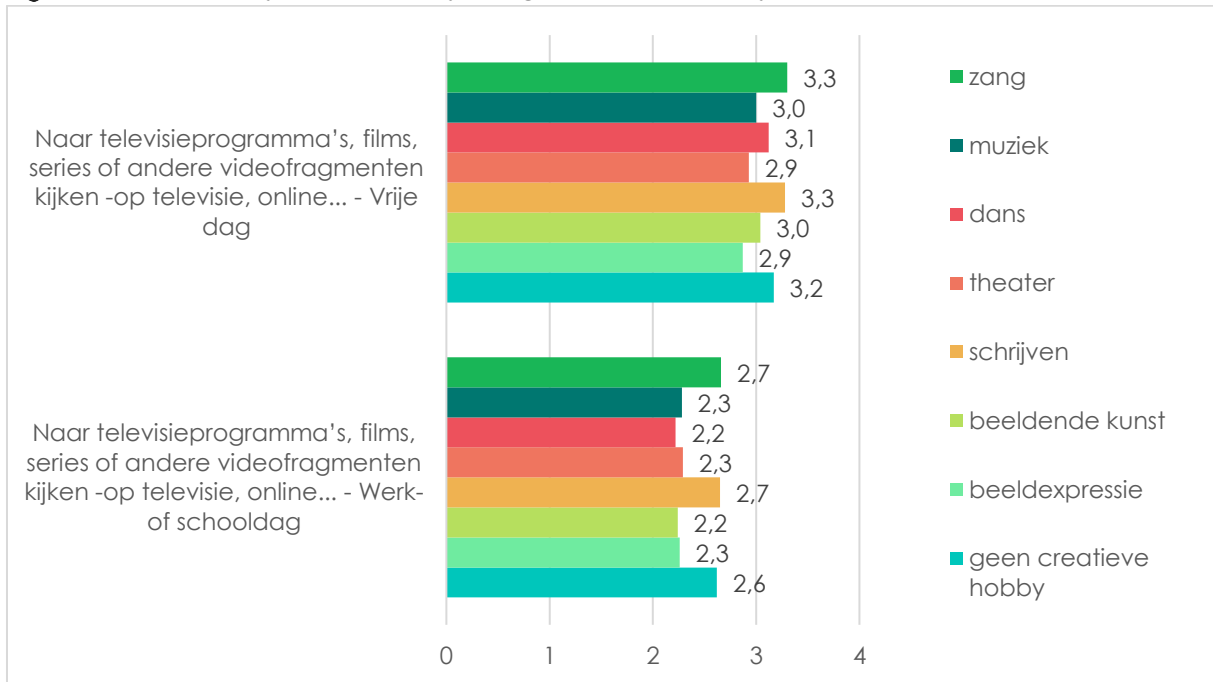
13.1 Schermtijd

In Figuren 39 tot 41 wordt het aantal uur weergegeven dat men voor een scherm doorbrengt op een weekday of een vrije dag, en dit zowel voor niet-amateurkunstenaars als voor amateurkunstenaars, opgesplitst naar hoofdiscipline. Aangezien het hier over uren gaat die afgerond werden is het niet mogelijk om betrouwbare significantietoetsen uit te voeren waardoor voorzichtigheid is geboden bij de interpretatie. Toch wijzen we op een paar tendensen.

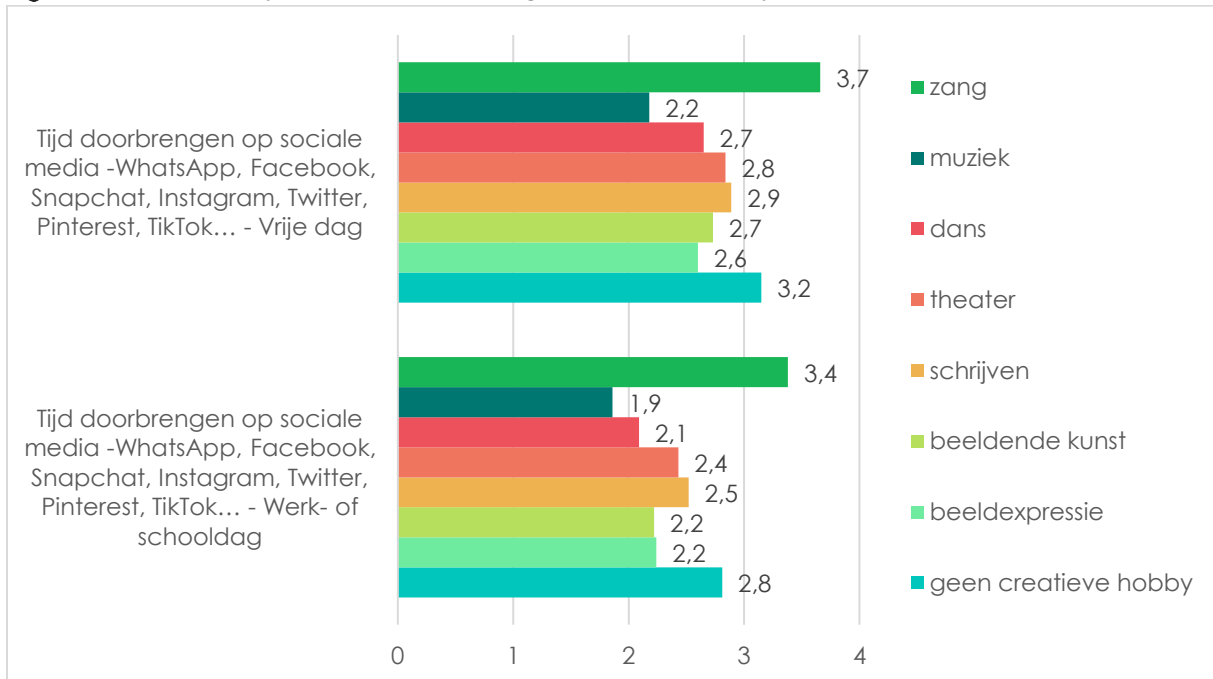
Voor televisiekijken zien we niet zo grote verschillen tussen amateurkunstenaars en niet-amateurkunstenaars. Voor tijd doorbrengen op sociale media zijn er ook weinig verschillen, enkel de zangers lijken dit wat meer te doen dan personen die momenteel geen creatieve hobby beoefenen (maar de aantallen bij zang zijn te klein om betrouwbare uitspraken te doen). Ook ander computergebruik ligt zeker niet hoger bij de amateurkunstenaars.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 39: Schermtijd – Televisie kijken (gemiddelde duurtijden in uren⁷)

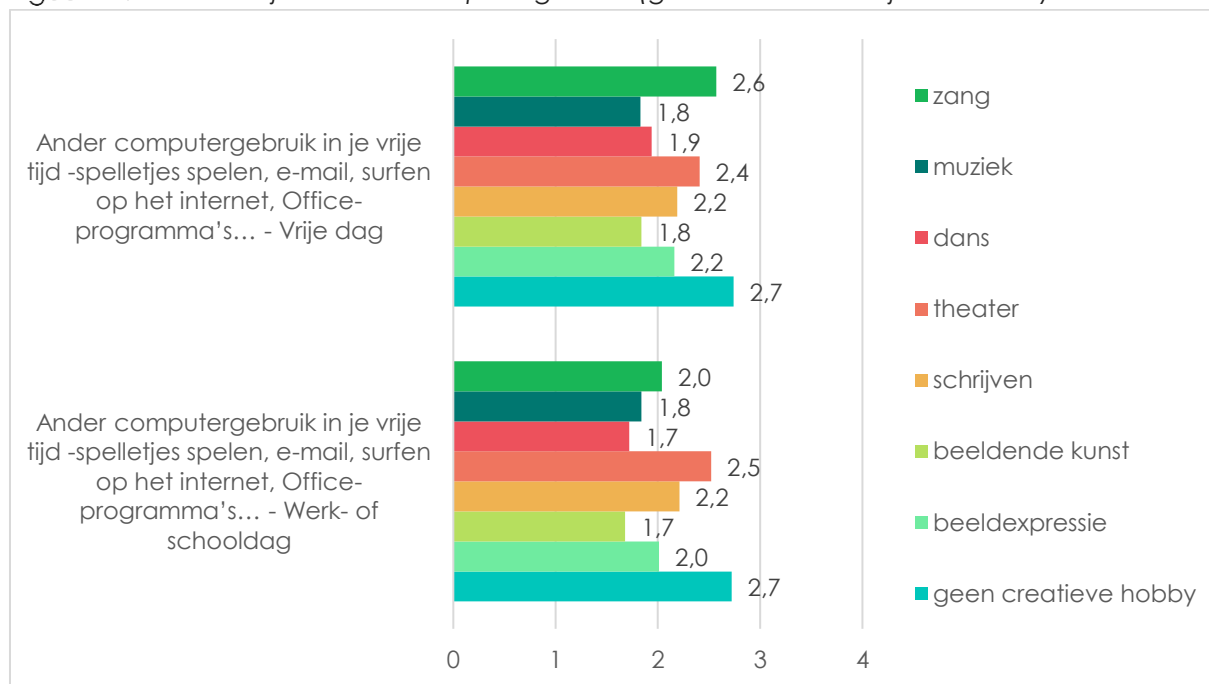
Figuur 40: Schermtijd – Sociale media (gemiddelde duurtijden in uren)

⁷ De uren werden voor elk van deze activiteiten afgerond naar volle uren en wanneer men meer dan 7 uren deze activiteit deed, werd dit afgetopt naar 7 uur.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 41: Schermtijd - Ander computergebruik (gemiddelde duurtijden in uren)

13.2 Digitale participatie

Digitale cultuurparticipatie is een breed begrip. In een eerste deel vragen peilden we naar het gebruik van digitale tools met betrekking tot cultuurparticipatie in het algemeen (dus niet enkel amateurkunstbeoefening). Voor algemene digitale cultuurparticipatie worden drie types activiteiten onderscheiden:

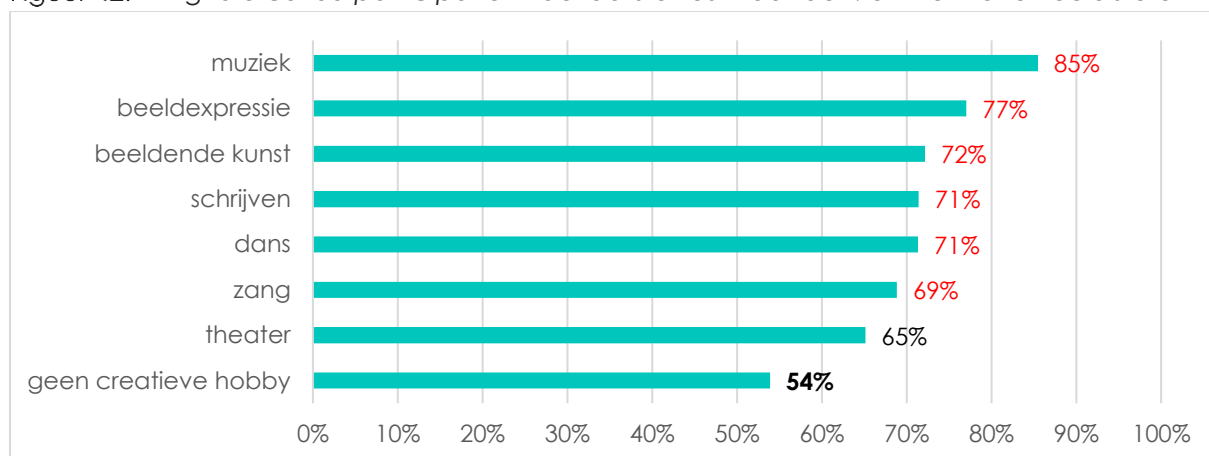
1. Online muziek beluisteren
2. Receptieve participatie: Tickets of culturele producten kopen, informatie opzoeken of dingen bekijken van (of lezen over) artiesten/kunstenaars.
3. Actieve participatie: zelf werk delen van artiesten of kunstenaars; zelfgemaakte filmpjes of foto's van voorstellingen of kunstenaars online plaatsen, recensies schrijven of reageren op werk van kunstenaars of artiesten.

Figuren 42 tot 44 tonen de percentages respondenten die minstens één keer een bepaald type activiteit (vermeld in de titel van de figuur) uitoefenden. Over het algemeen zien we bij amateurkunstenaars hogere participatiegraden voor het online beluisteren van muziek, receptieve online activiteiten en actieve online participatie. Enkel voor online muziek beluisteren verschillen de beoefenaars van theater niet statistisch significant van de niet-beoefenaars. Muzikanten luisteren wat vaker online muziek, zangers gebruiken

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

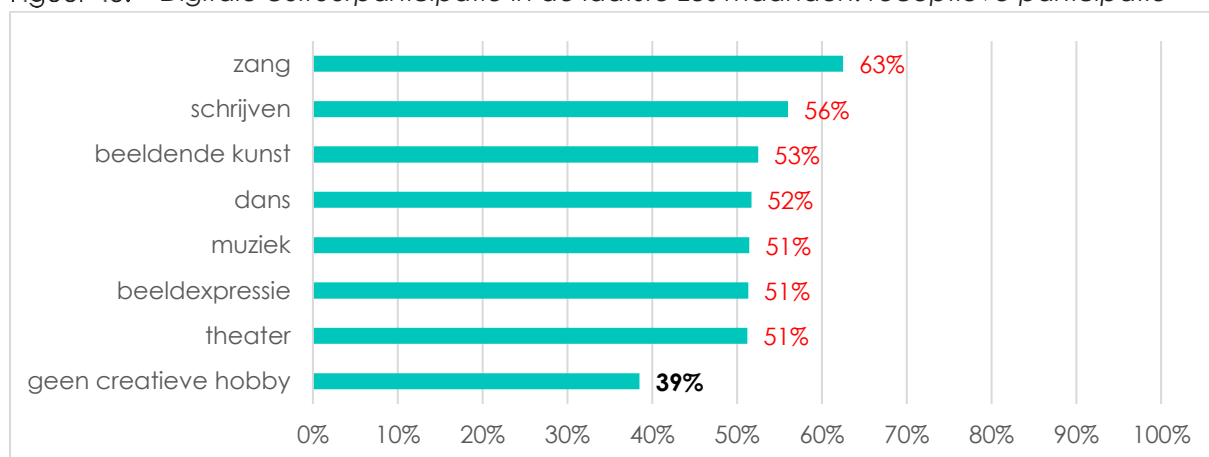
digitale tools wat vaker voor receptieve cultuurparticipatie en schrijvers kenmerken zich door meer actieve online participatie.

Figuur 42: Digitale cultuurparticipatie in de laatste zes maanden: online muziek beluisteren

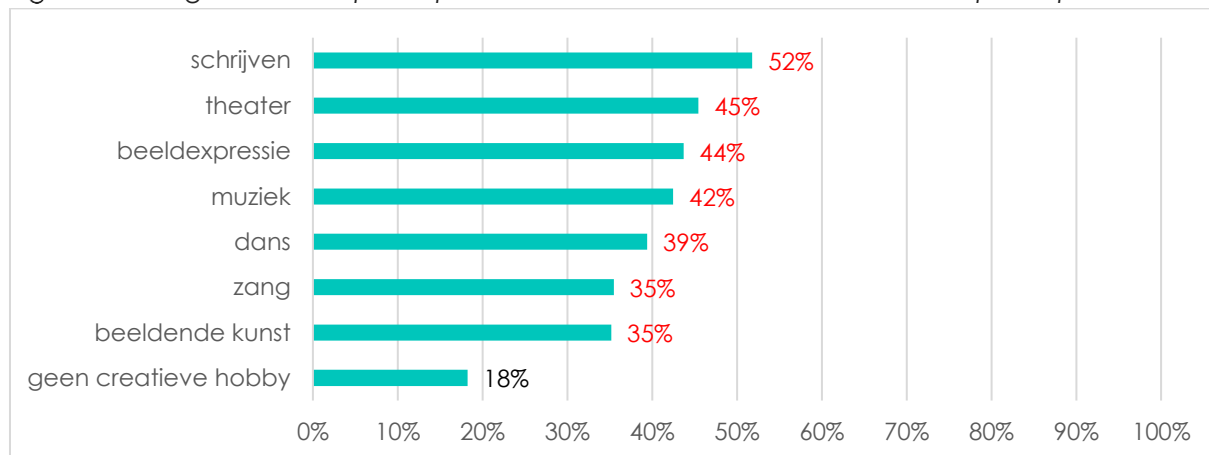
$p < 0.05$

Figuur 43: Digitale cultuurparticipatie in de laatste zes maanden: receptieve participatie

$p < 0.05$

Figuur 44: Digitale cultuurparticipatie in de laatste zes maanden: actieve participatie

$p < 0.05$

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

In een tweede deel vragen werd er gepeild naar het gebruik van digitale middelen bij het beoefenen van de creatieve hobby. Ook hier maken we een onderscheid tussen verschillende types activiteiten:

1. Zelf handleidingen of instructiefilmpjes aangemaakt en online gezet
2. Software, online of offline programma's of apps gebruikt (filmpjes of foto's bewerken, grafische programma's, repetities opnemen, livestreams...)
3. Uitwisseling: werk van andere amateurkunstenaars gedeeld of gepromoot of informatie uitgewisseld met andere amateurkunstenaars
4. Praktisch: materiaal bestellen, instructie- of andere filmpjes kijken voor inspiratie, informatie opzoeken
5. Delen: Eigen werk tonen of promoten (op eigen of andere website/sociale mediapagina)

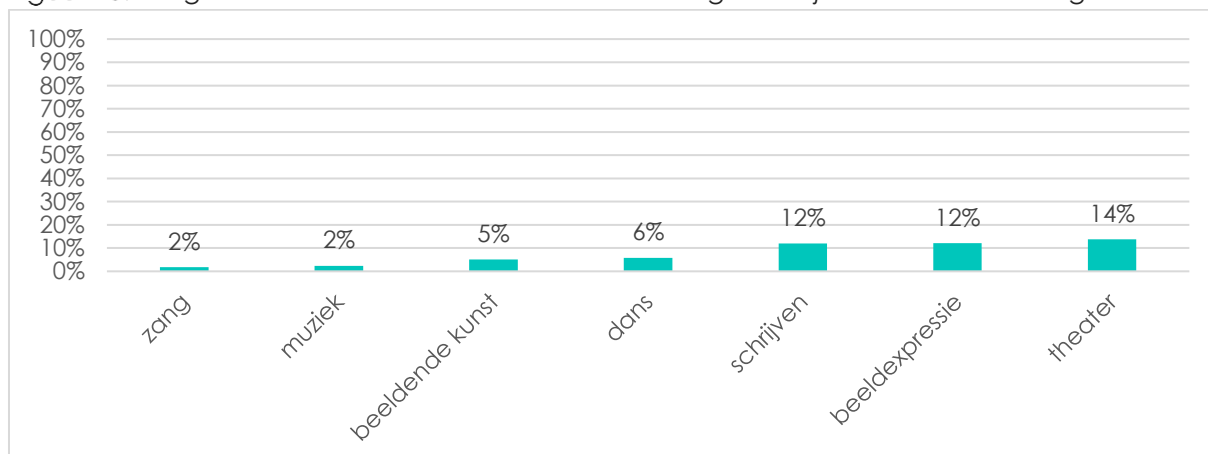
In Figuren 45 tot 49 wordt het aandeel respondenten weergegeven dat de voorbije zes maanden minstens één activiteit heeft gedaan binnen een type activiteit. De percentages worden opgesplitst naar gekozen creatieve hoofdactiviteit.

Zelf handleidingen schrijven wordt niet zo vaak gedaan. De disciplines waar dit het vaakst gebeurt, zijn schrijven (12 %), beeldexpressie (12 %) en theater (14 %). Software gebruiken om de creatieve hobby uit te oefenen gebeurt het vaakst bij beeldexpressie (61 %), gevolgd door muziek (51 %). Ook zijn er relatief veel schrijvers die softwareprogramma's gebruiken (42 %). Uitwisseling tussen amateurkunstenaars gebeurt door 21 % tot 32 % van de amateurkunstenaars en er is niet direct een discipline die er bovenuit steekt.

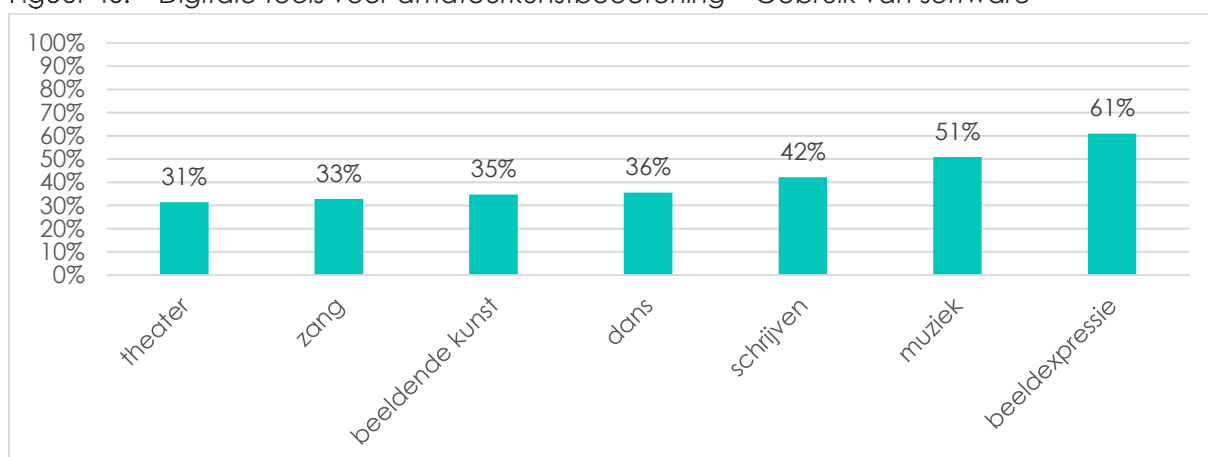
Het gebruik van digitale hulpmiddelen voor praktische zaken bij het uitoefenen van de creatieve hobby gebeurt wel vaak. Beeldende kunst en muziek staan op kop en dit soort activiteiten gebeurt wat minder vaak voor theater en dans. Het online tonen van eigen werk gebeurt dan weer niet zo vaak. Enkel voor beeldexpressie zien we dat één op de vier beoefenaars werk online deelt of toont.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

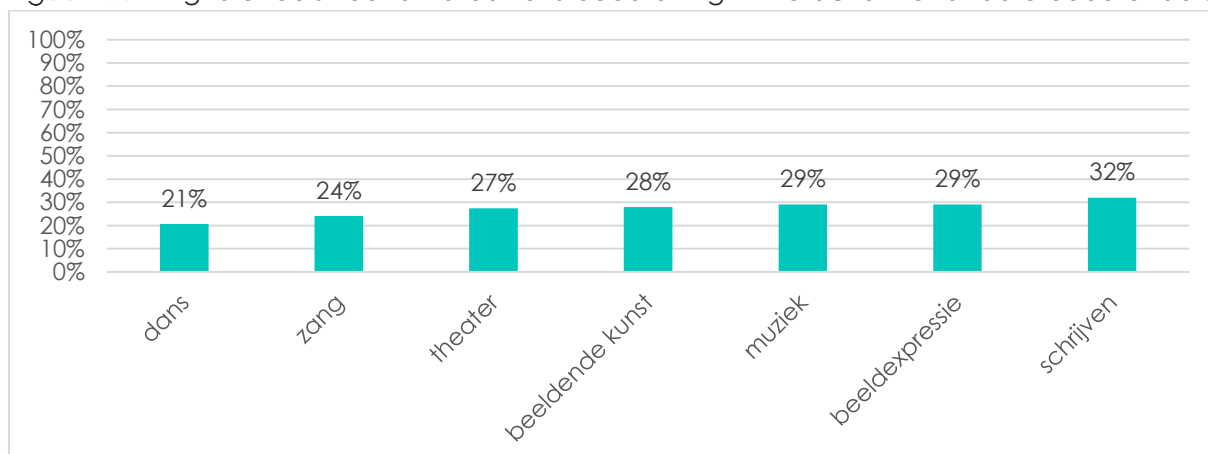
Figuur 45: Digitale tools voor amateurkunstbeoefening – Schrijven van handleidingen

Figuur 46: Digitale tools voor amateurkunstbeoefening – Gebruik van software

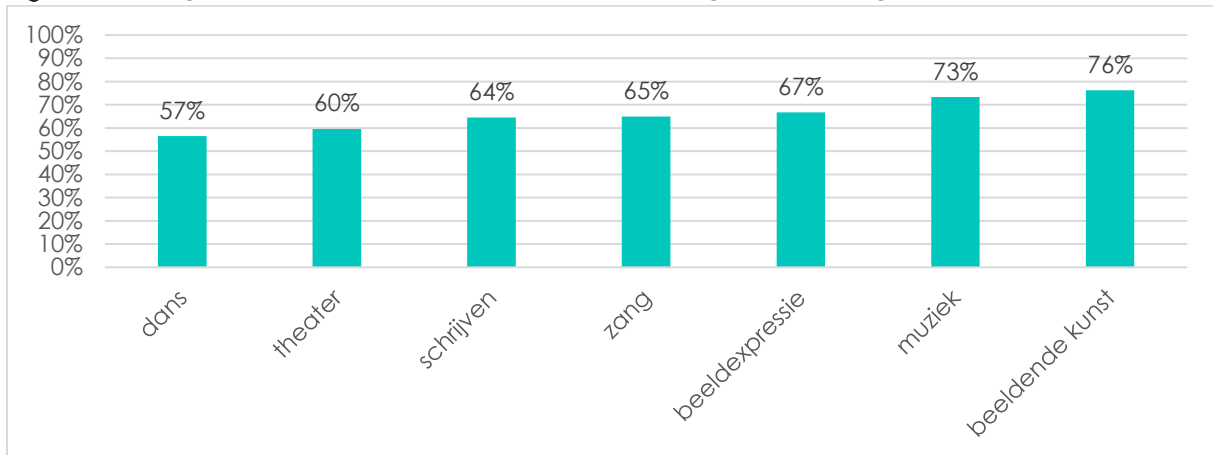

Figuur 47: Digitale tools voor amateurkunstbeoefening – Interactie met andere beoefenaars

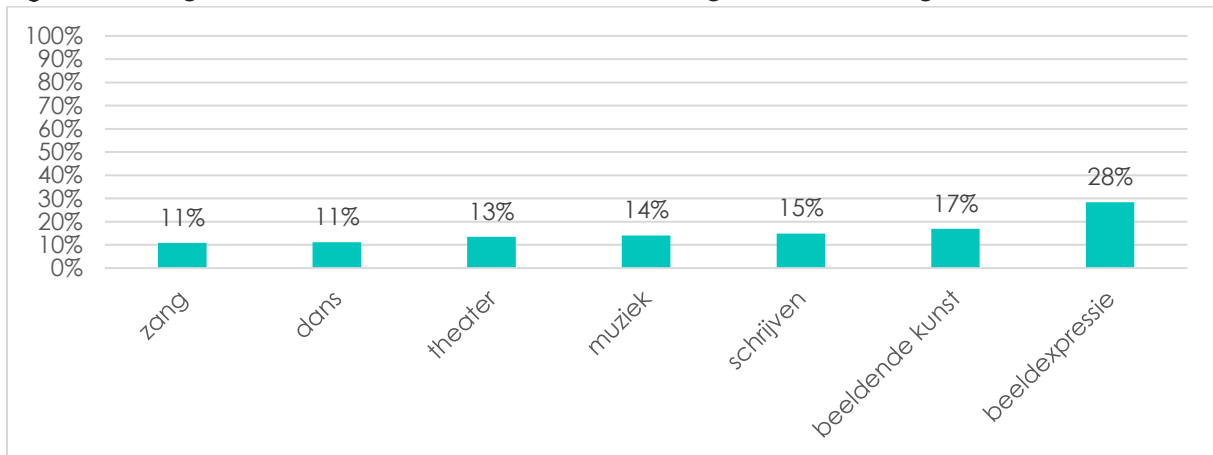

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Figuur 48: Digitale tools voor amateurkunstbeoefening – Praktisch gebruik

Figuur 49: Digitale tools voor amateurkunstbeoefening – Tonen van eigen werk

14 Multivariate analyses

In dit laatste hoofdstuk relateren we participatie aan amateurkunsten, receptieve cultuurparticipatie, digitale cultuurparticipatie, motieven om aan amateurkunsten te doen en drempels om dit niet te doen aan socio-demografische kenmerken van individuen.

Meer specifiek kijken we naar de samenhang met geslacht, leeftijd, opleiding, financiële situatie, woonplaats en het hebben van kinderen. Aangezien er bij cultuur vaak een sterke intergenerationele overdracht speelt wordt ook het hebben van een creatieve hobby van de ouders (toen de respondent tussen de 0 en de 18 jaar was) opgenomen in sommige modellen. Enkel wanneer we ook amateurkunstenaars met niet-amateurkunstenaars willen vergelijken (bijvoorbeeld bij online cultuurparticipatie) vervangen we amateurkunstbeoefening van de ouders met de eigen amateurkunstbeoefening. Door de sterke samenhang tussen beide variabelen is het immers niet aangewezen om deze samen op te nemen. Een uitgebreidere toelichting van deze indicatoren is te vinden in hoofdstuk 3.

Indien het relevant is en de effecten niet te sterk overlappen met bijvoorbeeld participatie van de ouders nemen we tenslotte in de analyses ook op of men al dan niet ooit Deeltijds Kunstonderwijs (DKO) gevolgd heeft.

De resultaten die we in dit hoofdstuk voorstellen zijn gebaseerd op meer complexe analysetechnieken dan deze die we in de vorige hoofdstukken hanteerden. We zullen in de bespreking van de resultaten wat afstand nemen van de meer methodologisch correcte manier van bespreken en de belangrijkste resultaten uit de analyses op een meer toegankelijke manier formuleren, maar geïnteresseerden kunnen in de statistische leeswijzer op het einde van dit hoofdstuk de methodologische achtergrond lezen.

14.1 Amateurkunstbeoefening

In Tabel 29 wordt de frequentie van amateurkunstbeoefening gerelateerd aan socio-demografische kenmerken en socialisatiekenmerken. Eenvoudig gesteld, duiden parameters die significant groter dan 1 zijn op een hogere kans, parameters kleiner dan 1 op een lagere kans. Deze kansen dienen steeds

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

in verhouding tot de referentiegroepen te worden gezien. Naarmate deze parameters verder van 1 afwijken (met een minimumscore van 0 en een maximumscore van oneindig) betekent dit dat de groep sterker afwijkt van de referentiegroep.

Zo kunnen we uit Tabel 29 afleiden dat mannen in vergelijking met vrouwen minder tot de ex-, occasionele en frequente participanten behoren dan tot de niet-participanten. Met andere woorden, rekening houdend met alle andere factoren in het analysemodel, maken vrouwen relatief meer kans om ooit of nu amateurkunstenaar te zijn (geweest). Daarnaast neemt de kans op amateurkunstbeoefening en frequente amateurkunstbeoefening toe naarmate men jonger is.

Lager opgeleide groepen (zowel personen die hun secundair onderwijs niet voltooid hebben als zij die een diploma secundair onderwijs behaald hebben) hebben in vergelijking met personen die een diploma hoger onderwijs hebben minder kans om ooit amateurkunsten gedaan te hebben of occasioneel aan amateurkunsten te doen. Opvallend is dat dit opleidingseffect niet speelt voor de frequente beoefenaars. Zij verschillen dus niet significant van de niet-participanten qua opleidingsniveau.

Personen waarvan de ouders een creatieve hobby beoefenden (op het moment dat de respondent zelf tussen 0 en 18 jaar was) maken relatief meer kans ook zelf amateurkunstenaar te zijn. Vooral de frequente participanten blijken uit gezinnen te komen waar de ouders ook een creatieve hobby hadden.

De financiële situatie waarin men leeft heeft een beperkt effect. We stellen enkel vast dat voor de groep die moeilijk kan rondkomen met het inkomen de kans iets kleiner is om tot de occasionele participanten te behoren.

Ook het hebben van kinderen heeft een beperkt effect. Wanneer er geen inwonende kinderen zijn, heeft men relatief wat meer kans om occasioneel aan amateurkunsten te doen. De verstedelijkingsgraad ten slotte is ook duidelijk gerelateerd aan amateurkunstbeoefening: de occasionele en frequente beoefenaars wonen vaker in een grootstad.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Tabel 29: Multinomiaal regressiemodel - Amateurkunsten (nooit gedaan= referentiegroep)

		Ooit gedaan		Occasioneel		Frequent	
Geslacht	Man	0,658	*	0,596	***	0,495	***
	Vrouw (ref.)						
Leeftijd	Jonger dan 30	1,644		4,032	***	5,733	***
	30-44	1,749		2,582	**	2,774	**
	45-59	1,466		1,844	*	1,232	
	60 of ouder (ref.)						
Diploma	Lager/lager secundair	0,626	*	0,495	**	0,755	
	Hoger secundair	0,600	*	0,625	*	0,800	
	Hoger onderwijs (ref.)						
Ouders	Geen creatieve hobby	0,624	*	0,336	***	0,288	***
	creatieve hobby (ref.)						
Financiële situatie	Moeilijk	0,703		0,455	*	0,889	
	Tussen beide	0,885		0,701		0,949	
	Makkelijk (ref.)						
Woonplaats	Grootstad	1,030		1,822	*	2,121	***
	Centrumstad	1,146		1,411		1,139	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)						
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar	1,142		2,000	*	1,541	
	Inwonende kinderen jonger dan 11	1,483		2,011		1,284	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18 (ref.)						
Nagelkerke R Square		0,206					

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

14.2 Actieve en receptieve participatie per discipline

In Tabellen 30 tot 34 worden de analyses weergegeven voor amateurkunstbeoefening en receptieve participatie per discipline. Hier onderscheiden we enkel de huidige participanten (occasioneel, frequent) van de personen die op dit moment geen amateurkunst beoefenen. Het gaat hier dus zowel voor amateurkunstbeoefening als voor receptieve participatie over participatie/beoefening in de laatste zes maanden, wat een vergelijking mogelijk maakt.

Tabel 30 geeft de resultaten weer voor **beeldende kunst en beeldexpressie**. Vrouwen beoefenen vaker beeldende kunsten dan mannen. Mannen beoefenen dan weer meer beeldexpressie en gaan ook vaker naar de

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

bioscoop. Voor bezoek aan musea zien we geen verschillen tussen mannen en vrouwen. Ook zien we voor museumbezoek geen significante leeftijdsverschillen.

Jongeren (jonger dan 29) gaan wel vaker naar de bioscoop. Zij beoefenen ook vaker beeldende kunsten en beeldexpressie. Voor beeldende kunsten zijn er eveneens wat meer participanten in de tussenleeftijdsgroepen die deze hobby beoefenen (ten aanzien van de zestigplussers).

Opleidingsniveau heeft vooral een effect op het bezoeken van musea (wordt vaker gedaan door hoogopgeleiden). Voor het beoefenen van beeldende kunst zien we daarentegen dat hoger opgeleiden dit juist minder vaak doen ten aanzien van de groep met enkel een diploma lager/lager secundair onderwijs. Dit kan deels verklaard worden door de studenten in het secundair onderwijs die mee in deze groep zitten, aangezien zij nog geen diploma hoger onderwijs hebben behaald.

Wanneer de ouders een creatieve hobby hadden, heeft men relatief meer kans om later musea te bezoeken. Voor het beoefenen van beeldexpressie en beeldende kunst zien we geen effect. Het al dan niet gevolgd hebben van DKO heeft ook een effect op museumbezoek en het beoefenen van beeldende kunst. Dit is niet het geval voor beeldexpressie.

Inkomen heeft vooral een effect op de receptieve participatie. Mensen die makkelijk kunnen rondkomen gaan vaker naar musea en de groep die moeilijk kan rondkomen gaat minder vaak naar de bioscoop. Voor het beoefenen van beeldende kunst is er geen effect van inkomen. Bij beeldexpressie stellen we een zwak effect vast waarbij personen die zich in de middelste inkomensgroep bevinden minder kans maken beeldexpressie te beoefenen dan de hoogste inkomensgroep. De laagste inkomensgroep onderscheidt zich echter niet van de hoogste inkomensgroep.

Woonplaats en het hebben van kinderen hebben enkel een effect op het bezoeken van musea. Dit gebeurt vaker in een grootstad en minder vaak wanneer er kinderen zijn jonger dan 11 jaar.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 30: Logistisch regressiemodel - receptieve en actieve participatie: musea, bioscoop, beeldexpressie en beeldende kunst

		Receptief: Musea		Receptief: Bioscoop		Actief: Beeld- expressie		Actief: Beeldende kunst	
Geslacht	Vrouw	1,150		0,570	**	0,655	*	2,980	***
	Man (ref.)								
Leeftijd	Jonger dan 29	1,442		7,600	***	2,596	***	3,037	***
	30-44	1,000		3,463	***	1,360		1,919	*
	45-60	0,680		0,773		0,902		1,813	*
	60 of ouder (ref.)								
Diploma	Lager/lager secundair (ref.)								
	Hoger secundair	1,458		1,357		0,748		0,695	
	Hoger onderwijs	2,103	**	1,442		0,674		0,467	**
Ouders	Geen creatieve hobby (ref.)								
	Creatieve hobby	1,498	*	1,237		1,173		1,263	
DKO	Nee (ref.)								
	Ja	2,022	***	1,178		1,450		2,956	***
Financiële situatie	Moeilijk	0,395	***	0,459	**	1,237		0,778	
	Tussen beide	0,556	**	0,733		0,533	*	0,885	
	Makkelijk (ref.)								
Woonplaats	Grootstad	1,812	*	1,332		1,440		1,275	
	Centrumstad	1,079		1,521		1,300		0,629	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)								
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)								
	Inwonende kinderen jonger dan 11	0,519	*	0,701		1,015		1,085	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	0,964		1,494		0,912		0,903	
Constant		0,453	**	0,496	**	0,308	***	0,130	***
Nagelkerke R Square		0,186		0,292		0,111		0,198	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

Voor **theater** (Tabel 31) zijn er weinig verschillen op te merken. Hoger opgeleiden spelen vaker theater en voor het bezoeken van theater (receptief) speelt vooral de financiële drempel. Mensen die moeilijk kunnen rondkomen gaan minder vaak naar theater.

Dans wordt vaker beoefend door vrouwen en jongeren. Het volgen van DKO heeft hier weinig effect, maar wanneer de ouders een creatieve hobby

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

hadden, stijgen de kansen om zelf te dansen of om naar dansvoorstellingen te gaan. Dansen wordt ook minder vaak gedaan door zestigplussers en wat vaker door jongeren, maar de leeftijdseffecten blijven relatief beperkt. Voor het bijwonen van dansvoorstellingen vinden we ook weer de financiële drempel terug: dit gebeurt vooral door mensen die gemakkelijk kunnen rondkomen met hun inkomen.

Tabel 31: Logistisch regressiemodel - receptieve en actieve participatie: Theater

		Receptief: Theater		Actief: Theater	
Geslacht	Man (ref.)				
	Vrouw	1,185		1,714	
Leeftijd	Jonger dan 30	1,361		2,098	
	30-44	1,288		1,360	
	45-59	1,439		1,457	
	60 of ouder (ref.)				
Diploma	Lager/lager secundair (ref.)				
	Hoger secundair	1,113		0,568	
	Hoger onderwijs	1,200		0,389	*
Ouders	Geen creatieve hobby (ref.)				
	Creatieve hobby	1,186		1,458	
DKO	Nee (ref.)				
	Ja	1,231		1,582	
Financiële situatie	Moeilijk	0,395	***	1,573	
	Tussen beide	0,635	*	1,002	
	Makkelijk (ref.)				
Woonplaats	Grootstad	1,014		1,900	
	Centrumstad	1,109		1,490	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)				
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)				
	Inwonende kinderen jonger dan 11	1,144		0,455	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	0,860		0,551	
Constant		0,568	*	0,049	***
Nagelkerke R Square		0,059		0,083	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 32: Logistisch regressiemodel - receptieve en actieve participatie: Dans

		Receptief: Dans		Actief: Dans	
Geslacht	Man (ref.)				
	Vrouw	2,150	**	3,829	***
Leeftijd	Jonger dan 30	1,063		2,240	*
	30-44	1,042		1,114	
	45-59	0,915		2,340	*
	60 of ouder (ref.)				
Diploma	Lager/lager secundair				
	Hoger secundair	1,154		1,052	
	Hoger onderwijs	1,151		0,582	
Ouders	Geen creatieve hobby (ref.)				
	Creatieve hobby	2,432	***	1,833	*
DKO	Nee (ref.)				
	Ja	1,164		1,023	
Financiële situatie	Moeilijk	0,243	*	0,594	
	Tussen beide	0,376	**	1,202	
	Makkelijk (ref.)				
Woonplaats	Grootstad	1,373		1,183	
	Centrumstad	1,158		1,113	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)				
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)				
	Inwonende kinderen jonger dan 11	0,615		0,737	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	1,795		0,768	
Constant		0,053	***	0,029	***
Nagelkerke R Square		0,129		0,137	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

Het bezoeken van muziekconcerten gebeurt vaker door jongeren, personen zonder inwonende kinderen, hoger opgeleiden en wanneer ouders een creatieve hobby hadden. Voor het beoefenen van **muziek** valt het opleidingseffect weg, maar dit gebeurt wel vaker wanneer de respondent DKO heeft gevolgd. Voor **zang** vinden we weinig effecten terug. Er wordt enkel wat vaker gezongen wanneer ouders ook een creatieve hobby hadden.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 33: Logistisch regressiemodel - receptieve en actieve participatie: Muziek

		Receptief: Muziek		Actief: Muziek		Actief: Zang	
Geslacht	Man (ref.)						
	Vrouw	0,962		0,437	***	0,987	
Leeftijd	Jonger dan 30	2,179	**	2,182	*	1,261	
	30-44	2,338	**	2,193	*	1,539	
	45-59	1,667		0,792		0,587	
	60 of ouder (ref.)						
Diploma	Lager/lager secundair(ref.)						
	Hoger secundair	2,409	***	1,564		0,529	
	Hoger onderwijs	2,596	***	0,921		0,802	
Ouders	Geen creatieve hobby (ref.)						
	Creatieve hobby	1,547	*	2,138	***	2,149	*
DKO	Nee (ref.)						
	Ja	1,363		3,199	***	1,415	
Financiële situatie	Moeilijk	0,651		1,316		1,572	
	Tussen beide	0,447	***	1,039		1,393	
	Makkelijk (ref.)						
Woonplaats	Grootstad	1,247		1,581		0,941	
	Centrumstad	0,810		1,397		1,187	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)						
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)						
	Inwonende kinderen jonger dan 11	0,503	*	1,047		0,554	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	0,400	***	1,293		0,454	
Constant		0,531	*	0,073	***	0,069	***
Nagelkerke R Square		0,186		0,223		0,073	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

Schrijven en het bezoeken van literaire evenementen of bezoeken van bibliotheken gebeurt vaker door vrouwen en jongeren en hoger opgeleiden. Het bezoek van literaire evenementen en bibliotheken gebeurt ook vaker in een grootstad. Wanneer de ouders een creatieve hobby hadden, worden er ook meer bibliotheken en literaire evenementen bezocht (het effect ligt in dezelfde lijn voor zelf schrijven, maar is net niet significant).

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 34: Logistisch regressiemodel - receptieve en actieve participatie: Schrijven

		Receptief: Literatuur		Actief: Schrijven	
Geslacht	Man (ref.)				
	Vrouw	2,218	***	1,591	*
Leeftijd	Jonger dan 30	2,993	***	4,497	***
	30-44	1,310		1,728	
	45-59	1,060		0,885	
	60 of ouder (ref.)				
Diploma	Lager/lager secundair (ref.)				
	Hoger secundair	1,024		1,495	
	Hoger onderwijs	1,668	*	1,884	*
Ouders	Geen creatieve hobby (ref.)				
	Creatieve hobby	1,466	*	1,466	
DKO	Nee (ref.)				
	Ja	1,443		1,432	
Financiële situatie	Moeilijk	1,209		1,459	
	Tussen beide	0,870		1,117	
	Makkelijk (ref.)				
Woonplaats	Grootstad	1,949	*	1,745	
	Centrumstad	1,079		1,254	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)				
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)				
	Inwonende kinderen jonger dan 11	1,054		0,536	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	1,406		0,788	
Constant		0,217	***	0,046	***
Nagelkerke R Square		0,171		0,172	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

14.3 Online participatie (receptief)

In Tabel 35 geven we de multivariate analyses voor online cultuurparticipatie weer.

Het actief online interageren met betrekking tot cultuur (delen, reacties posten,...) gebeurt vaker door jongeren, door personen die een creatieve hobby uitoefenen en personen woonachtig in grootsteden. De invloed van onderwijs is eerder beperkt en niet eenduidig. Personen met een diploma hoger secundair onderwijs interageren vaker online dan personen die hun

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

secundair onderwijs niet voltooiden. Hoger geschoolden verschillen evenwel niet significant van deze laatste groep.

Voor receptieve participatie (info lezen, materiaal bekijken,...) zien we wel een sterk opleidingseffect, wat verklaard kan worden door de hogere participatie aan receptieve cultuur door hoger opgeleiden. Het leeftijdseffect blijft ook aanwezig. Amateurkunstenaars en personen die DKO hebben gevolgd zullen dit ook vaker doen. Personen die moeilijk kunnen rondkomen zullen daarentegen wat minder vaak het receptieve online aanbod consumeren.

Tabel 35: Logistisch regressiemodel - online cultuurparticipatie

		Actief: Online participatie		Receptief: Online participatie	
Geslacht	Man (ref.)				
	Vrouw	1,072		1,262	
Leeftijd	Jonger dan 30	5,499	***	2,929	***
	30-44	3,423	***	1,887	*
	45-59	1,207		1,481	
	60 of ouder (ref.)				
Diploma	Lager/lager secundair (ref.)				
	Hoger secundair	1,629	*	2,001	***
	Hoger onderwijs	1,390		3,005	***
Beoefenaar amateurkunsten	Nee (ref.)				
	Ja	2,059	***	1,640	**
DKO	Nee (ref.)				
	Ja	1,123		3,048	***
Financiële situatie	Moeilijk	1,591		0,432	***
	Tussen beide	0,868		0,974	
	Makkelijk (ref.)				
Woonplaats	Grootstad	1,659	*	1,003	
	Centrumstad	1,260		0,774	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)				
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)				
	Inwonende kinderen jonger dan 11	0,866		1,043	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	0,721		1,109	
Constant		0,116	***	0,375	***
Nagelkerke R Square		0,214		0,247	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

14.4 Digitale hulpmiddelen voor amateurkunstbeoefening

Voor het gebruik van digitale hulpmiddelen voor amateurkunstbeoefening werden enkel de amateurkunstenaars geselecteerd die een hoofddiscipline hebben opgegeven. Deze variabele werd dan ook meegenomen als afhankelijke variabele in de binaire logistische regressiemodellen (Tabel 36).

Het **gebruiken van software** bij het uitoefenen van een creatieve hobby gebeurt vaker door mannen, jongeren en amateurkunstenaars die DKO hebben gevolgd. Vooral binnen beeldende kunsten en beeldexpressie is het gebruik van software wat populairder. Het uitwisselen van ideeën en materiaal met andere amateurkunstenaars gebeurt wat vaker door jongeren en wanneer de ouders ook een creatieve hobby hadden. Ook personen die in een grootstad wonen doen dit wat vaker. Het opzoeken van **praktische zaken** gebeurt ook weer vaker door mannen en jongeren, personen die DKO hebben gevolgd en/of ouders hadden die ook een creatieve hobby beoefenden. **Materiaal tonen** gebeurt ook vaker door mannen, jongeren en door amateurkunstenaars die DKO hebben gevolgd. Tonen gebeurt wat vaker door personen die beeldexpressie hebben gevolgd, zeker in vergelijking met muzikanten, dansers en beeldende kunstenaars.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 36: Logistisch regressiemodel –Gebruik digitale hulpmiddelen voor amateurkunstbeoefening

		Software		Uitwisseling		Praktisch		Tonen	
Geslacht	Man (ref.)								
	Vrouw	0,474	***	0,673		0,578	*	0,554	*
Leeftijd	Jonger dan 30	4,940	***	2,961	**	3,872	***	2,492	*
	30-44	2,582	**	2,099		2,819	**	2,414	*
	45-59	1,022		1,384		1,847		0,882	
	60 of ouder (ref.)								
Diploma	Lager/lager secundair (ref.)								
	Hoger secundair	0,856		1,393		1,277		0,491	*
	Hoger onderwijs	0,858		1,255		1,240		0,604	
Ouders	Geen creatieve hobby (ref.)								
	Creatieve hobby	1,297		1,671	*	2,009	***	1,197	
DKO	Nee (ref.)								
	Ja	1,959	**	1,469		2,427	***	2,810	***
Discipline	Beeldexpressie (ref.)								
	Beeldende Kunst	0,235	***	0,847		1,282		0,414	*
	Schrijven	0,540		1,118		0,656		0,441	
	Theater	0,189	**	1,073		0,463		0,510	
	Dans	0,295	***	0,739		0,521		0,362	*
	Muziek	0,378	**	0,835		0,655		0,328	**
	Zang	0,330	*	0,610		0,957		0,317	
Financiële situatie	Moeilijk	1,636		1,137		1,401		1,309	
	Tussen beide	0,788		0,860		0,778		0,835	
	Makkelijk (ref.)								
Woonplaats	Grootstad	1,418		1,766	*	1,340		1,338	
	Centrumstad	1,058		1,058		0,859		1,316	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)								
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)								
	Inwonende kinderen jonger dan 11	0,795		1,185		0,635		0,716	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	0,564		0,653		0,764		0,335	*
Constant		1,344		0,149	***	1,034		0,379	*
Nagelkerke R Square		0,263		0,128		0,202		0,182	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

14.5 Motieven

Ook voor de motieven werden enkel de respondenten geselecteerd die als beoefenaars een hoofdiscipline hebben aangeduid.

Uit de analyses voor de vier motieftypes blijkt dat vrouwen wat minder vaak een professionele carrière ambiëren, wat wel vaker het geval is voor beoefenaars tussen de 30 en de 44 jaar. Ook wanneer de ouders een creatieve hobby hadden, zijn er meer amateurkunstenaars die een professionele carrière willen uitbouwen. Deze ambities zijn vooral terug te vinden binnen theater en zang. Muziek en dans worden daarentegen vaker ter ontspanning gedaan. Beeldende kunst wordt vaker beoefend vanuit persoonlijke motieven en dit motief vinden we ook vaker terug bij personen die DKO hebben gevolgd.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 37: Logistisch regressiemodel –Motieven voor amateurkunstbeoefening

		Sociaal		Professioneel		Persoonlijk		Ontspanning	
Geslacht	Man (ref.)								
	Vrouw	1,530		0,489	*	0,834		0,938	
Leeftijd	Jonger dan 30	0,913		1,312		1,671		1,478	
	30-44	0,981		3,091	*	1,206		1,628	
	45-59	0,620		0,959		0,815		0,957	
	60 of ouder (ref.)								
Diploma	Lager/lager secundair (ref.)								
	Hoger secundair	1,314		0,782		0,836		0,821	
	Hoger onderwijs	1,341		0,578		0,848		0,863	
Ouders	Geen creatieve hobby (ref.)								
	Creatieve hobby	1,168		2,046	*	1,110		0,998	
DKO	Nee (ref.)								
	Ja	1,026		1,445		2,283	*	1,198	
Discipline	Beeldexpressie (ref.)								
	Beeldende Kunst	0,597		1,450		2,206	*	1,551	
	Schrijven	1,436		2,897		1,726		1,547	
	Theater	3,083		10,917	***	1,172		2,180	
	Dans	2,415		1,562		2,095		4,629	***
	Muziek	3,052	*	2,843		2,530	*	2,375	*
	Zang	2,080		5,359	*	0,762		1,521	
Financiële situatie	Moeilijk	1,419		1,898		1,292		1,402	
	Tussen beide	0,588		1,480		1,689		1,325	
	Makkelijk (ref.)								
Woonplaats	Grootstad	1,019		1,171		1,499		1,149	
	Centrumstad	0,574		1,045		1,015		1,061	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)								
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)								
	Inwonende kinderen jonger dan 11	0,785		0,417		0,960		0,837	
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	0,598		0,444		1,158		0,535	
Constant		0,146	***	0,049	***	0,315	***	0,587	
Nagelkerke R Square		0,132		0,195		0,150		0,089	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

14.6 Drempels

Voor personen die nooit of ooit (maar nu niet meer) een creatieve hebben beoefend werd gevraagd waarom ze dit niet (meer) doen. In Tabel 38 wordt het binaire logistische regressiemodel getoond voor de vier types van drempels. Het ooit beoefend hebben van een creatieve hobby wordt meegenomen als extra onafhankelijke variabele.

Sociale drempels zijn wat minder belangrijk (zie hoofdstuk over drempels) en hier zien we ook weinig differentiatie naar achtergrondkenmerken. Enkel hoger opgeleiden duiden deze drempel significant minder vaak aan. **Interesse** is een belangrijke drempel maar ook hier zien we weinig differentiatie in achtergrondkenmerken (zestigplussers en dertigers duiden deze wat minder vaak aan). **Praktische en tijdsdrempels** zijn veel sterker sociaal gestructureerd. Vrouwen geven vaker praktische zaken als drempel aan en dit is ook het geval voor jongeren, hoger opgeleiden en personen die vroeger wel een creatieve hobby hebben beoefend. Ook personen die moeilijk kunnen rondkomen met hun inkomen geven vaker praktische drempels aan. Personen die in een centrumstad wonen ervaren dan weer minder praktische drempels. De **tijdsdrempel** wordt vaker aangegeven door jongeren en hoger opgeleiden, personen met inwonende kinderen en bewoners van een grootstad.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:
Bevolkingsonderzoek

Tabel 38: Logistisch regressiemodel –Drempels voor amateurkunstbeoefening

		Sociaal	Interesse	Praktisch	Tijd		
Geslacht	Man (ref.)						
	Vrouw	0,982	0,893	1,715	**	1,279	
Leeftijd	Jonger dan 30	0,856	2,021 *	2,187	**	2,181	**
	30-44	0,593	1,156	1,422		2,353	**
	45-59	0,807	2,035 **	1,357		1,388	
	60 of ouder (ref.)						
Diploma	Lager/lager secundair (ref.)						
	Hoger secundair	0,945	1,153	1,472		1,752	*
	Hoger onderwijs	0,461 *	1,388	1,743	*	1,95	*
Amateurkunstenaar	Nooit creatieve hobby (ref.)						
	Ooit creatieve hobby	0,919	0,824	1,655	*	1,380	
Financiële situatie	Moeilijk	1,05	0,653	2,179	**	0,866	
	Tussen beide	1,112	0,989	1,466		1,026	
	Makkelijk (ref.)						
Woonplaats	Grootstad	0,720	0,986	1,183		2,262	**
	Centrumstad	0,812	1,087	0,511	*	0,880	
	Niet of minder verstedelijkt gebied (ref.)						
Kinderen	Geen inwonende kinderen, jonger dan 18 jaar (ref.)						
	Inwonende kinderen jonger dan 11	1,371	1,073	1,274		2,377	**
	Enkel inwonende kinderen tussen 11 en 18	0,980	0,892	1,099		2,104	**
Constant		0,484 *	1,258	0,157	***	0,24	***
Nagelkerke R Square		0,038	0,049	0,105		0,195	

*p<0,1; **p<0,05, ***p<0,001

Bijlage: Statistische leeswijzer bij hoofdstuk 14

In hoofdstuk 14 maken we gebruik van multinomiale en binaire regressiemodellen. Een binaire logistische regressie wordt gebruikt wanneer de afhankelijke variabele (variabele waarover je een uitspraak doet) dichotoom is. In het geval van participatie aan amateurkunst gaat het dus om de vraag of iemand wel of niet participeert. Een positief antwoord wordt afgezet tegen een negatief antwoord. De uitgevoerde regressie meet vervolgens de 'odds' of relatieve kans van de verschillende categorieën om tot de groep participanten te behoren. De aanwezigheid van verschillende variabelen in het model zorgt er voor dat er gecontroleerd wordt voor de gedeelde variatie die kan bestaan tussen twee verklarende of onafhankelijke variabelen, bijvoorbeeld tussen inkomen en opleidingsniveau. Zo worden de effecten van elkaar onderscheiden en kunnen we meer betrouwbare uitspraken doen over de verschillende effecten.

Bij **binaire logistische regressies** worden voor alle variabelen oddsratio's berekend. Deze oddsratio's lopen van 0 tot oneindig. Een oddsratio van 1 betekent dat de kans op beide uitkomsten gelijk is: er is geen associatie tussen de twee variabelen. Als de oddsratio groter is dan 1, dan hebben personen met dat kenmerk een hogere kans dan de referentiecategorie op een positief antwoord in de afhankelijke variabele. Als de oddsratio kleiner is dan 1, dan hebben personen met dat kenmerk een lagere kans dan de referentiecategorie op een positief antwoord in de afhankelijke variabele. Een fictief voorbeeld: als we genderverschillen in theaterbezoek (de afhankelijke variabele) bestuderen met mannen als de referentiegroep, dan wil een oddsratio van 2 zeggen dat er voor elke man twee vrouwen zijn die naar theater gaan. Een oddsratio van 0,5 wil daarentegen zeggen dat er voor elke 2 mannen (1/0,5) 1 vrouw is die naar theater gaat. Een oddsratio van 1 wil zeggen dat er voor elke man ook 1 vrouw naar theater gaat (wat wijst op geen genderverschil). Aan de hand van de significantietoetsen testen we of een oddsratio significant verschilt van 1.

Multinomiale logistische regressie (enkel gebruikt bij de analyses naar de frequentie van amateurkunstbeoefening) wordt gebruikt wanneer de afhankelijke variabele meer dan twee categorieën heeft. Het gaat bijvoorbeeld om amateurkunstenparticipatie waarbij we vier categorieën

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

onderscheiden: 1/ nooit beoefend, 2/ ooit beoefend, 3/ occasioneel beoefend, 4/ frequent beoefend. Nooit beoefend vormt hier de referentiecategorie, waarbij we telkens kijken wat de odds zijn om tot bijvoorbeeld de frequente beoefenaars in verhouding tot de 'nooit-beoefenaars' te behoren voor de verschillende categorieën binnen de onafhankelijke variabele (bv. mannen ten opzichte van vrouwen, jongere leeftijdsgroepen ten opzichte van oudere leeftijdsgroepen,)

15 Besluit

Het centrale cijfer uit het onderzoeksrapport “Amateurkunsten in beeld gebracht” dat binnen de sector nog steeds vaak aangehaald wordt is 37%. Dat was in 2008 het aandeel Vlamingen tussen 14 en 75 jaar oud dat minstens één creatieve hobby had beoefend in de zes maanden voorafgaand aan de bevraging. Eén van de belangrijkste conclusies uit dit onderzoeksrapport is dan ook dat dit cijfer significant gestegen is tot 44% in 2019. Dit geeft aan dat amateurkunsten een bloeiende sector vormen waar bijna de helft van de Vlamingen aan deelneemt. Er is uiteraard enige voorzichtigheid geboden bij de interpretatie van dit cijfer aangezien de activiteiten die we bevestigd hebben wat verschillen ten opzichte van 2008. We zien de stijgende trend echter meestal ook terug voor de specifieke activiteiten die wel hetzelfde werden bevestigd, wat aangeeft dat de amateurkunsten wel degelijk in de lift zitten.

Deze stijging zet zich het duidelijkst door binnen beeldexpressie en de beeldende kunsten. Binnen de podiumkunsten vormden theater en zang in 2008 eerder een niche-activiteit (met minder dan 5% beoefenaars in de bevolking), maar ook deze twee zijn wat populairder geworden in 2019 (beide zijn gestegen tot boven de 5%). Het aandeel Vlamingen dat muziek speelt of danst is ongeveer gelijk gebleven. Enkel creatief schrijven gebeurt minder vaak in 2019.

Daarnaast loont het de moeite om te kijken naar participatie over de generaties heen om trends in kaart te brengen. Uit het voorgaande onderzoek weten we dat de meeste beoefenaars jong aan een creatieve hobby beginnen en dat er een uitval is vanaf de leeftijd van 18 jaar (bij dans is dit wat vroeger en voor schrijven speelt dit niet aangezien dit vaker op latere leeftijd wordt gedaan). Deze trend blijft aanwezig, maar het valt op dat de jongere generaties veel vaker creatieve activiteiten hebben gedaan op jonge leeftijd dan de oudere generaties. Kinderen worden in meer recente tijden dus vaker gestimuleerd om een creatieve hobby te beoefenen dan dat dit vroeger het geval was. Daarnaast is het aandeel beoefenaars in de leeftijdscategorie van 18 tot 34 jaar gestegen ten opzichte van 2008, wat wijst op een instroom van een nieuwe, jongere generatie amateurkunstenaars. Het is moeilijk om op basis van twee meetpunten uitspraken te doen over cohorde-effecten, maar we kunnen voorzichtig stellen dat dit wijst op een stijging die zich ook in de toekomst kan doorzetten, wanneer de actievere jongere generaties ouder worden en wanneer zij vervangen worden door de even (of meer) actieve

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

kinderen van vandaag. Anderzijds stellen we ook bij de oudste generaties een stijgende trend vast, wat aangeeft dat meer mensen na hun pensioen (opnieuw) een creatieve hobby oppakken. Zowel de jongste als de oudste leeftijdsgroepen hebben dus nog groeipotentieel naar de toekomst toe.

De stijging van het aandeel personen dat een creatieve hobby beoefent laat zien dat het goed gaat met de amateurkunsten in Vlaanderen. Toch moeten we hier ook een kanttekening bij plaatsen. De stijging voor actieve cultuurparticipatie zet zich vooral door bij occasionele participatie, terwijl de frequente participatie licht afneemt. De daling in frequente participatie is vooral opmerkelijk voor beeldende kunst, theater en muziek. Voor de eerste twee kunnen we dus besluiten dat de stijging van het aandeel participanten vooral te maken heeft met een toename van het aandeel occasionele respondenten en voor muziek geldt dat er nog wel evenveel Vlamingen met muziek bezig zijn, maar dat dit op minder frequente basis gebeurt dan in 2008. Dit wijst op een verbreding van het publiek voor amateurkunsten (meer personen nemen deel), maar dit wordt gecombineerd met minder verdieping, waarbij meer beoefenaars wat minder geëngageerd zijn en dus ook wat minder frequent hun hobby uitoefenen.

Daarnaast zien we ook dat het aandeel beoefenaars dat ooit DKO of andere lessen buiten de academie heeft gevolgd is toegenomen sinds 2008. Een mogelijke verklaring is ook hier weer de instroom van jongere generaties die vaker op jongere leeftijd lessen hebben gevolgd. Deze stijging van het aandeel beoefenaars dat ooit lessen heeft gevolgd lijkt wat in tegenspraak met de afname van het aandeel beoefenaars dat frequent zijn creatieve hobby beoefend. Voor jongeren en kinderen is dit echter niet noodzakelijk het geval. Zeker binnen hogere en middenklasse gezinnen is er een trend naar 'customization' van het gestructureerde vrijetijdsaanbod voor kinderen waarbij het niet ongewoon is om veel verschillende hobby's te combineren en vaak te switchen tussen clubs, organisaties en instellingen (Bennett & Bridgstock 2014). Ook op oudere leeftijd is het voor jongere generaties niet ongewoon om verschillende, eclectische vrijetijdsactiviteiten te combineren. Verschillende sociologische auteurs vatten deze vorm van vrijetijdsparticipatie onder de noemer van een postmoderne levensstijl, waar individualisering, flexibiliteit en eclecticisme de basiskenmerken vormen (Bauman 2011; Featherstone 2007; Warde, Wright, & Gayo-Cal 2007; Holt 1997; van Ingen & Dekker 2011). Waar de 20ste eeuw gekenmerkt werd door sterk gestructureerde vrijetijdspatronen naargelang sociale klasse en politieke zuil zijn individuen nu meer op zichzelf aangewezen om hun vrijetijdsagenda te bepalen. Personen kunnen zelf selecteren uit het ruime aanbod aan vrijetijdsactiviteiten en brede, soms

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

inconsequente keuzes maken binnen dit aanbod genereert hierbij een meer hedendaagse vorm van cultureel kapitaal (Peterson & Kern 1996). Waar vroeger de 'culturele connaisseur' op sociale prestige kon rekenen, is deze eer nu vooral weggelegd voor de culturele omnivoor die van alle markten thuis is. Dit heeft als gevolg dat personen eclecticischer en individualistischer gaan participeren wat deels ten koste gaat van verdieping en specialisatie binnen één domein doorheen de levensloop (van Ingen & Dekker 2011).

De verschuiving van culturele smaakvoorkeuren exclusief gericht op de legitieme kunsten naar een eclecticisch smaakpatroon is vooral bestudeerd in relatie tot receptieve cultuurconsumptie, en hieruit blijkt dat deze trend niet noodzakelijk wijst op een democratisering van participatie. Opleidingsniveau vormt samen met leeftijd de belangrijkste voorspeller van participatie aan kunsten en erfgoed (al dan niet gecombineerd met andere activiteiten) en zeker het effect van onderwijsniveau blijft belangrijk. Daarnaast zijn ook andere sociaal-demografische kenmerken zoals woonplaats, etniciteit, gender, gezinssituatie, inkomen bepalende factoren voor culturele consumptiepatronen. Voor actieve cultuurparticipatie zijn er internationaal minder cijfers beschikbaar. Voor Vlaanderen vinden Van Steen et al. (2015) op basis van de participatiesurveys (een vijfjaarlijks bevolkingsonderzoek naar vrijetijdsparticipatie) dat er ook een minder sterk, maar stabiel opleidingseffect te vinden is voor het beoefenen van een kunstzinnige hobby in de periode 2003 tot 2014.

In de voorliggende studie valt op dat de stijging in actieve cultuurparticipatie zich net wat sterker doorzet bij de lager opgeleiden, waardoor de opleidingskloof lichtjes verkleint. Daarnaast geven de multivariate analyses aan dat opleidingsniveau vooral speelt als verklaring voor occasionele participatie en niet voor frequente participatie. Het feit dat een meer eclecticisch, omnivoor participatiepatroon eigen aan een postmoderne levensstijl vaker voorkomt bij hoger opgeleiden kan verklaren waarom het effect opleidingsniveau vooral speelt bij occasionele participatie. Hoger opgeleiden nemen amateurkunsten mee in een breder participatiepatroon waardoor zij mogelijks vaker occasioneel participeren. Bij de frequente beoefenaars speelt dit opleidingseffect dan minder.

In de conceptualisatie van amateurkunsten die we in dit rapport aanhouden wordt in navolging van academisch onderzoek naar cultuurparticipatie actieve cultuurparticipatie naast receptieve cultuurparticipatie geplaatst. Vandaar dat we in dit onderzoeksrapport ook een vergelijking maken tussen de verklarende factoren voor actieve en receptieve cultuurparticipatie in

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

verschillende disciplines. Eerst en vooral valt hier op dat onderwijsniveau, gezinsachtergrond en de financiële situatie bij algemene actieve participatie vaak een minder sterk effect heeft dan bij de receptieve tegenhanger per discipline. Zo zien we bijvoorbeeld dat museumbezoek sterk bepaald wordt door opleidingsniveau en gezinsachtergrond, maar dat dat effect minder bepalend is voor het actief participeren aan beeldende kunsten.

Voor het spelen van muziek zien we een gelijkaardige trend. Het is vooral concertbezoek dat door het onderwijsniveau bepaald wordt, en dit is minder sterk het geval voor zelf muziek spelen en zingen. Personen die het financieel moeilijker hebben gaan minder vaak naar dansvoorstellingen, en dit geldt ook voor personen waarvan de ouders geen creatieve hobby hadden. Zelf dansen wordt daarentegen enkel wat meer gedaan wanneer de ouders een creatieve hobby hadden. Bij theater zien we een gelijkaardig beeld. Zelf theater spelen wordt wat meer gedaan door hoger opgeleiden, maar de financiële situatie is vooral bepalend voor bezoek aan theatervoorstellingen. Dit gebeurt minder vaak wanneer de financiële situatie minder goed is, terwijl dit effect niet speelt voor actieve participatie. Lezen en schrijven wordt vaker gedaan door hoger opgeleiden, maar zelf lezen wordt daarbovenop ook bepaald door het hebben van ouders die zelf een creatieve hobby hadden. Over het algemeen kunnen we dus stellen dat ook amateurkunstbeoefening bepaald wordt door de sociaal-economische achtergrond van de beoefenaar (zeker in de bivariate analyse blijven de verschillen relatief groot en significant), maar deze processen spelen wat minder sterk in vergelijking met receptieve cultuurparticipatie.

Actieve cultuurparticipatie werd niet enkel naast receptieve cultuurparticipatie geplaatst in dit rapport. Ook de link met digitale participatie werd onderzocht. Een eerste belangrijke bevinding hier is dat amateurkunstenaars niet noodzakelijk de meest frequente gebruikers van ICT zijn. Zij zijn namelijk niet actiever dan de niet-amateurkunstenaar.

Verder zien we dat digitale hulpmiddelen eigenlijk meer gebruikt worden voor receptieve cultuurparticipatie dan voor actieve cultuurparticipatie. Toch heeft iets minder dan de helft van de beoefenaars via digitale weg zaken gedaan die verband houden met de eigen creatieve hobby. Een opvallende vaststelling is dat vooral schrijvers hier een koppositie innemen. Zij gebruiken deze middelen vaker om in interactie te gaan met andere beoefenaars, maar gebruiken ook relatief vaak software om bijvoorbeeld hun teksten vorm te geven. Daarnaast zijn vooral de beoefenaars van beeldexpressie digitaal actief. Zij gebruiken het vaakst software en delen ook het vaakst hun werk online. Voor podiumkunsten ligt digitale participatie iets lager, maar

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

muzikanten en beoefenaars van theater gebruiken toch ook relatief veel digitale middelen om hun hobby te beoefenen.

Onderzoek in de UK toont aan dat het gebruik van online tools ter ondersteuning van receptieve cultuurparticipatie ook sterk bepaald wordt door leeftijd en opleidingsniveau, waardoor het net de oudere lager opgeleide groepen zijn die achterblijven wanneer er sterk wordt ingezet op digitalisatie in de cultuursector (Mihelj, Leguina, & Downey 2019). Ook in Vlaanderen zien we dat digitale interacties met cultuur bepaald worden door de sociaal-economische achtergrond van respondenten (Deweppe 2016).

Als we kijken naar het profiel van de digitale participant bij amateurkunstenaars in dit onderzoek valt eerst en vooral op dat dit vaker gebeurt door personen die DKO hebben gevolgd en wanneer er in het gezin van herkomst ouders waren die ook een creatieve activiteit beoefenden. Daarnaast valt op dat het vooral jongeren en mannen zijn die deze hulpmiddelen gebruiken. Opleidingsniveau heeft daarentegen slechts een beperkt effect, maar dit komt deels omdat er gecontroleerd wordt voor het volgen van DKO en de gezinsachtergrond. Aangezien we ervan uit kunnen gaan dat digitalisatie zich ook in de amateurkunstensector verder zal doorzetten is het belangrijk om breuklijnen naar geslacht, leeftijd en gezinsachtergrond voor ogen te houden.

Naast het bieden van een blik op de specifieke activiteiten van amateurkunstenaars, hebben we in dit rapport ook aandacht besteed aan de motieven, noden en drempels die beoefenaars en niet-beoefenaars zelf ervaren. Slechts een relatief kleine groep heeft professionele motieven (15%). Amateurkunstenaars blijken vooral gedreven door persoonlijke en ontspanningsmotieven. We gaven reeds aan dat er in de conceptualisatie van de amateurkunstenaar door het Forum van Amateurkunsten werd vooropgesteld dat sociale interacties en het maken van maatschappelijk relevante zaken kenmerkende motieven vormen voor de amateurkunstenaar. Uit de cijfers blijkt echter dat sociaal contact of sociaal engagement slechts voor een op vijf beoefenaars een belangrijk motief vormt. Deze sterkere gerichtheid op individuele noden (zoals ontspanning of persoonlijke ontwikkeling) en lagere gerichtheid op de sociale context is ook weer kenmerkend voor een postmodern, meer individualistisch cultureel consumptiepatroon.

Interesse en een tekort aan tijd vormen de belangrijkste drempels voor personen die in de laatste zes maanden geen creatieve hobby hebben

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019:

Bevolkingsonderzoek

beoefend. Daarnaast duidt 40% ook aan dat ze belemmerd worden door praktische drempels en ervaart 25% sociale drempels. De sociale drempels gaan vooral over een gevoel van uitgesloten te worden en dit zien we vaker terug bij de lager opgeleide respondenten. De tijdsdrempel is dan weer wat belangrijker bij het hoger opgeleide segment in de bevolking. Zij zullen ook wat vaker aanduiden dat ze praktische drempels ervaren. Bij de praktische drempels zijn er drie drempels die specifiek te maken hebben met het lokale aanbod en hieruit blijkt dat deze zeer weinig spelen binnen de Vlaamse provinciesteden en wat meer in de grootsteden en landelijke gemeenten.

Over het algemeen kunnen we stellen dat de amateurkunstenaars relatief tevreden zijn met de omkadering die er in Vlaanderen geboden wordt. Er zijn relatief weinig beoefenaars die expliciet aangeven dat ze specifieke noden hebben om hun hobby te kunnen beoefenen. Zeventien procent van de respondenten geeft aan meer nood te hebben aan meer cursussen en vormingen. Uit de analyses van het organisatieverband bleek reeds dat er meer en meer vormingen en cursussen worden gevolgd en er is dus nog vraag naar een uitbreiding van het aanbod. Dit blijkt vooral het geval te zijn voor beoefenaars die in grootstedelijk gebied wonen.

Daarnaast vraagt een zelfde aandeel beoefenaars voor meer ondersteuning door de stad of gemeente en die vraag speelt iets sterker in de grootsteden (Gent en Antwerpen). Daarnaast geeft ook 15% van de beoefenaars aan dat zij nood hebben aan meer contact met andere beoefenaars. Er is dus ook een vraag om wat meer in te zetten op (lokale) ontmoetingsplaatsen voor amateurkunstenaars. Voor de specifieke disciplines is er vooral vraag naar meer infrastructuur bij muzikanten (repetitieruimtes) en mogelijkheden om het eigen werk te tonen bij de schrijvers en de zangers.

16 Bibliografie

- Bauman, Z. (2011). *Culture in a liquid modern world*. Cambridge: Polity Press.
- Bennett, P. R., Amy C. Lutz, A.C. & Jayaram, L. (2012). Beyond the Schoolyard: The Role of Parenting Logics, Financial Resources, and Social Institutions in the Social Class Gap in Structured Activity Participation. *Sociology of Education*, 85(2): 131-157.
<https://doi.org/10.1177/0038040711431585>
- Bihagen, E., & Katz-Gerro, T. (2000). Culture consumption in Sweden: The stability of gender differences. *Poetics*, 27(5-6): 327-349.
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Harvard: Harvard university press.
- Christin, A. (2012). Gender and highbrow cultural participation in the United States. *Poetics*, 40(5): 423-443.
- De Haan, J., & Knulst, W. (2000). Het bereik van de kunsten: een onderzoek naar de veranderingen in belangstelling sinds het einde van de jaren zeventig. *Den Haag: SCP*.
- Deweppe, A. (2016). *Digitale cultuurparticipatie: Wie? Wat? En hoe?* Brussel: Lasso.
- Featherstone, M. (2007). *Consumer Culture and Postmodernism*. London: Sage Publications Ltd.
- Holt, D.B. 1997. "Poststructuralist Lifestyle Analysis: Conceptualizing the Social Patterning of Consumption in Postmodernity." *Journal of Consumer Research*, 23(4), 326-350.
<https://doi.org/10.1086/209487>.
- Lagaert, S., & Roose, H. (2018). Gender and highbrow cultural participation in Europe: The effect of societal gender equality and development. *International Journal of Comparative Sociology*, 59(1): 44-68.
- Lievens, J., Siongers, J., & Waeye, H. (2015). *Participatie in Vlaanderen 2 : Eerste Analyses Van De Participatiesurvey 2014*. Leuven: Acco.
- Mihelj, S., Leguina, A. & Downey, J. (2019). Culture is digital: Cultural participation, diversity and the digital divide. *New Media & Society*, 21(7): 1417-1443.
<https://doi.org/10.1177/1461444818822816>
- Nagel, F. A. (2004). *Cultuurdeelname in de levensloop* (Doctoral dissertation). Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Neele, A., Zernitz, Z., & IJdens, T. (2017). *Kunstzinnig en creatief in de vrije tijd 2017: beoefenaars en voorzieningen*. Utrecht: Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA).
- Pellerin, L. A., & Stearns, E. (2001). Status honor and the valuing of cultural and material capital. *Poetics*, 29(1): 1-24.
- Peterson, R. A., & Kern, R. M. (1996). Changing highbrow taste: From snob to omnivore. *American Sociological Review*, 61(5): 900-907. <https://doi.org/10.2307/2096460>.

ONDERZOEK AMATEURKUNSTEN 2019: Bevolkingsonderzoek

Siongers, J., Beunen, S., Van Steen, A., Willekens, M., & Lievens, J. (2015). Met ouders op stap: een blik op de cultuurparticipatie van ouders met hun kinderen. In *Participatie in Vlaanderen 2: eerste analyses van de participatiesurvey 2014* (pp. 429-452). Acco.

Siongers, J., & Lievens, J. (2014). Genderverschillen in cultuurparticipatie bij jongeren. In *Gender (en): over de constructie en deconstructie van gender bij Vlaamse jongeren* (pp. 59-80). Leuven: Acco.

Smits, W., Lievens, J., & Scheerder, J. (2015). De vrijetijdsagenda van 2014: het combineren van activiteiten uit diverse domeinen. In *Participatie in Vlaanderen 2: eerste analyses van de Participatiesurvey 2014* (pp. 453-473). Leuven: Acco.

van den Broek, A., de Haan, J., & Huysmans, F. (2009). *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars: trends in cultuurparticipatie en mediagebruik*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

van Dijk, A., van den Eijnden, J., van Hout, F., Neele, A., Noijens, H. et al. (2017). *Basis voor cultuurparticipatie. Een agenda voor actieve cultuurparticipatie in de toekomst*. Utrecht: Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA). <https://www.lkca.nl/wp-content/uploads/2020/02/170929-basis-voor-cultuurparticipatie.pdf>

van Ingen, E., & Dekker, P. (2011). Dissolution of Associational Life? Testing the Individualization and Informalization Hypotheses on Leisure Activities in The Netherlands Between 1975 and 2005. *Social indicators research*, 100(2): 209-224. <https://doi.org/10.1007/s11205-010-9612-9>.

Van Ingen, E., & Van Eijck, K. (2009). Leisure and Social Capital: An Analysis of Types of Company and Activities. *Leisure Sciences*, 31(2): 192-206. <https://doi.org/10.1080/01490400802686078>.

Vanherwegen, D., Siongers, J., Smits, W., Vangooidenhoven, G., Lievens, J., & Elchardus, M. (2009). *Amateurkunsten in beeld gebracht*. Gent: Forum voor Amateurkunsten.

Vanherwegen, D., Lievens, J., & Siongers, J. (2016). *Snapshot amateurkunsten: bevindingen op basis van de participatiesurveys 2004-2009-2014 en scholenonderzoek naar cultuureducatie 2013*. Gent: Vakgroep Sociologie - Universiteit Gent.

Vlegels, J., & Lievens, J. (2011). Louter een kwestie van voorkeur en goesting? Over kunsten- en erfgoedparticipatie, bekeken door een cultuursociologische bril. In *Participatie in Vlaanderen 2: eerste analyses van de participatiesurvey 2009* (pp. 235-272). Leuven: Acco.

Warde, A., Wright, D., & Gayo-Cal, M. (2007). Understanding Cultural Omnivorousness: Or, the Myth of the Cultural Omnivore. *Cultural Sociology*, 1(2): 143-164. <https://doi.org/10.1177/1749975507078185>.

Willekens, M., & Lievens, J. (2016). Who participates and how much? Explaining non-attendance and the frequency of attending arts and heritage activities. *Poetics*, 56: 50-63.